VANDAAG

110E JAARGANG — NO.: 292 VRIJDAG 31 DECEMBER 1993

AMIGOE

Préke

Jaaroverzucht

Mogelijk geworden na besluit Palestijnse Autonomie:

Israël en Vaticaan: Historisch akkoord

JERUZALEM - Het Vati-aan en Israel hebben don-erdag in Jeruzalem een istorisch akkoord onder-ekend, waarbij beide aten elkaar formeel rkennen. De overeen-omst maakt de weg vrij oor een bezoek van paus ohannes Paulus II aan rael, dat waarschijnlijk 1994 zal plaatsvinden.

inds de oprichting van rael in 1948 heeft de Hei-ge Stoel geweigerd de joo-staat formeel te erk-nnen. Het Vaticaan was een de weinige staten die g niet hiertoe waren over-gaan. De erkenning was hankelijk van vooruitgang de onderhandelingen ssen Israël en de Pale-ijnen. Pas na het akkoord er Palestijns zelfbestuur Jericho en de Gaza-strook, t in september in Was-gton werd gesloten, was n overeenkomst tussen Isr-ël en het Vaticaan moge-k.

IN TEL AVIV

eide landen zullen komend oorjaar ambassadeurs uit-isselen. Overigens zal het aticaan de nuntius niet in ruzalem, sinds 1980 de ofdstad van Israël, maar Jaffa bij Tel Aviv ves-gen. Het Vaticaan liet ver-r weten dat het internatio-ale garanties blijft vragen oor de bijzondere status van ruzalem als heilige plaats n jodendom, christendom Islam.

De ondertekening vond aats in het Israelische minis-rie van Buitenlandse zaken Jeruzalem. De zaal was rsierd met Israëlische laggen en bloemen in de leuren van het Vaticaan, el en wit. De Israëlische aatssecretaris van Buiten-ndse zaken Yossi Beilin en zijn Vaticaanse collega mgr. Claudio Celli ondertekenden de overeenkomst, waaraan een gemeenschappelijke commissie anderhalf jaar had gewerkt.

ACTIEVE ROL

Een periode van haat, angst en onwetendheid ligt achter ons, zei Beilin. Daarin waren er maar weinig momenten van begrip en samenwerking.

Israël en het Vaticaan hebben de noodzaak van dialoog en verzoening ingezien, zei Celli. Nu is het tijd om een oplossing voor de bestaande conflicten te zoeken.

Het Vaticaan hoopt een actieve rol bij de vredesonderhandelingen in het Midden-Oosten te spelen. Op korte termijn worden er diplomatieke betrekkingen met Jordanië aangeknoopt, zei de woordvoerder van het Vaticaan.

MET PLO

Mgr. Celli zal op Oudejaarsdag drie PLO-representanten in Jeruzalem ontmoeten. Radikale PLO-fracties hebben donderdag het Vaticaan opgeroepen het besluit te herzien en druk op Israel uit te oefenen opdat dit land het recht van de Palestijnen op een eigen staat erkent.

Ook de Islamitische Hamas-beweging heeft de overeenkomst van het Vaticaan en Israël veroordeeld. De PLO had de weg hiervoor geopend door het "vernederende akkoord"met Israël.

VEEL EERDER

Het Vaticaan had Israël veel eerder moeten erkennen, aldus het Centrum informatie en documentatie over Israël. "Deze historische stap is pas na jarenlange aarzeling door het Vaticaan gezet," zo heeft het CIDI laten weten aan de nuntius in Den Haag, mgr. H. Lemaitre, en aan de voorzitter van de Nederlandse bisschoppenconferentie, kardinaal dr. A.J. Simonis.

Het akkoord neemt obstakels weg die de verhouding tussen joden en Roomskatholieken bemoeilijkten, zegt bisschop H. Ernst in een verklaring. Hij is vice-voorzitter van de Nederlandse bisschoppenvergadering en namens de bisschoppen verantwoordelijk voor de betrekkingen met het jodendom.

Heildronk op Israelisch-Vaticaans akkoord

■ *JERUZALEM - De Israelische waarnemend minister van Buitenlandse zaken Yossi Beilin toast met zijn Vaticaanse ambtgenoot mgr Claudio Celli na de ondertekening van het akkoord tussen Israel en het Vaticaan in Jeruzalem waarbij besloten wordt tot diplomatieke betrekkingen. Dit maakt ook de weg open voor een bezoek door paus Johannes Paulus II aan Israël.*

(AFP-satellietfoto)

Antilliaanse OM naar Nederland voor verhoor Italianen

WILLEMSTAD — Leden van het Antilliaanse openbaar ministerie zullen in januari naar Nederland gaan om drie verdachten in de haven- en luchthavenzaak Sint Maarten te verhoren.

De verdachten krijgen gedurende de tijd dat zij worden ondervraagd een zogeheten vrijgeleide: hen is beloofd dat zij niet zullen worden aangehouden.

Het gaat om de thans in Italië verblijvende Enzo Bertucci, Geatano Graci en Anthony Barbagallo. Voor Bertucci heeft het Arubaanse openbaar ministerie ook belangstelling, omdat Bertucci medeaannemer was van het Beta Hotel. Naar de gang van zaken in dat hotel is ook een strafrechtelijk onderzoek gaande.

(zie ook pagina 3)

Na koude nacht in onverwarmde bussen:

Sarajevo-vluchtelingen in Kroatië aangekomen

SARAJEVO - Het konvooi bussen met uit Sarajevo geevacueerde burgers heeft na omzwervingen door het Bosnische gebergte het door de Kroaten beheerste gebied in het zuiden van Bosnië bereikt.

Begin donderdagmiddag staken de eerste bussen met vrouwen, kinderen, gewonden en ouderen de Kroatisch-Servische frontlinies in Capljina ten zuiden van Mostar over. Dit heeft de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR in Zagreb meegedeeld. De kolonne bussen was woensdagochtend vroeg vertrokken uit het door Serviërs beheerste Lukavica bij Sarajevo en werd al in de avond verwacht aan de grens met Kroatië. Door besneeuwde en beijzelde wegen, door Serviërs opgeworpen formaliteiten en talloze pechgevallen van het verouderde busmaterieel moesten de vluchtelingen echter bij temperaturen onder nul een nacht in de bussen midden in de Bosnische bergen doorbrengen.

De ongeveer achthonderd vluchtelingen, die na maandenlange onderhandelingen eindelijk Sarajevo mochten verlaten, zijn inmiddels in de Kroatische havenstad Split aangekomen.

Baby bij vuilnis

LEER - In de buurt van de Noordnederlandse grens bij het Duitse Leer is een pasgeboren, dode baby aangetroffen op een vuilnishoop.

Het jongetje stierf drie of vier dagen geleden, aldus de politie donderdag. De naakte baby was woensdag gevonden in een gele vuilniszak op een transportband van een recyclingonderneming. De oorzaak van de dood staat nog niet vast. De talrijke wonden van de baby zijn in ieder geval niet doodsoorzaak, volgens de politie.

Gennep: Niets verontrustends aan hand:

Maas in Limburg weer naar hoog peil

DEN HAAG - Het water in de Maas bij Borgharen in Nederland zal vrijdag opnieuw flink stijgen. Rijkswaterstaat in Den Haag gaat er van uit dat het niveau in de Maas bij Borgharen-dorp in de loop van zaterdag kan stijgen tot 45,30 meter boven NAP.

Dat is zestig centimeter lager dan het hoogste peil dat op 22 december werd bereikt. Rijkswaterstaat sluit een verdere stijging tot 45,60 meter niet uit. Na het weekeinde zal de waterstand dalen. De komende dagen zal de waterstand in de Rijn bij Lobith verder dalen met een snelheid van enkele decimeters per dag. De neerslag zal pas begin volgende week enige stijging van de waterstand veroorzaken. Het peil bij Lobith zal dan ongeveer drie meter beneden de topstand van afgelopen zaterdag liggen.

Ondanks de tweede vloedgolf in de Maas die vrijdag of zaterdag wordt verwacht, heeft de gemeente Gennep donderdag besloten het rampenplan buiten werking te stellen. De verwachting is dat het waterpeil bij Gennep de 12,70 meter niet zal overstijgen. Dat is 30 centimeter beneden het hoogste peil dat vorige week werd bereikt en waarbij uiteindelijk de dijk langs de rivier de Niers het begaf. Dit heeft een woordvoerder van de gemeente Gennep bekendgemaakt.

De verwachte hoge waterstand wordt als "niet alarmerend" omschreven. De genietroepen hebben inmiddels de twee gaten in de Niersdijk gedicht. Momenteel wordt gewerkt aan verdere versterking van het dijklichaam.

MAASTRICHT

Het crisisteam in Maastricht is donderdag, amper een dag na zijn ontbinding, opnieuw geformeerd om de problemen rond het opnieuw wassende Maaswater te lijf te gaan. Momenteel voert het team overleg met de buurtraden van de onder Maastricht vallende dorpen Borgharen en Itteren. Daarbij is ook de burgemeester van Maastricht aanwezig.

Daklozen in Washington zoeken warmte

■ *WASHINGTON - Daklozen verzamelen zich in deze koude dagen rond plaatsen waar men zich wat kan verwarmen in Washington. Het weer is guur in de Amerikaanse hoofdstad en een pak sneeuw maakt het op straat nog onbehaaglijker dan het al was.*

Duits ondezoek naar verboden wapenexport:

Brussel blijft geloven in vreedzaam einde in Bosnië

BRUSSEL - De Belgische minister van Buitenlandse zaken, Willy Claes, blijft geloven in een geweldloze oplossing van het conflict in Bosnië. Ondertussen wordt in Duitsland gezocht naar lekken in het wapenembargo naar het vroegere Joegoslavië.

Door het versterken van de economische sancties tegen Servië moeten de partijen gedwongen worden de wapens neer te leggen, aldus Claes donderdag tijdens een perconferentie in Brussel. Hij noemde de voortdurende burgeroorlog in het voormalige Joegoslavië de enige slechte herinnering aan de periode van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie. De schuld van de voortzetting van de strijd legde Claes onomwonden bij de Serviërs van Radovan Karadzic. De roep om het opheffen van het wapenembargo en het uitvoeren van precisiebombardementen door de luchtmacht, zal volgens Claes nu sterker worden.

De Duitse justitie gaat onderzoeken of de wapenproducent Heckler en Koch illegaal wapens heeft geexporteerd naar Servië. De officier van justitie in Rottweil in de deelstaat Baden-Wurttemberg, Jurgen Rasenack, toonde zich donderdag "totaal verrast" door berichten over de verboden handel in de Britse pers. De krant The Independent meldde eerder donderdag een leverantie van een scheepslading geweren van Heckler en Koch in 1992. Servische ambtenaren hadden dat bevestigd.

In eerdere onderzoeken, die leidden tot het lopende proces tegen ex-directeur Walter Lamp, is absoluut niet nagetrokken of het bedrijf wapens leverde aan ex-Joegoslavië, aldus Rasenack. De Verenigde Naties stelden in september 1991 een embargo in om de Servische 'agressor' op de knieen te dwingen.

In Ulster

Britse soldaat doodgeschoten

BELFAST - Een Britse soldaat die in de Noordierse plaats Crossmaglen te voet op patrouille was is donderdag doodgeschoten, vermoedelijk door een sluipschutter van het IRA, het Ierse republikeinse leger. Dit heeft de politie meegedeeld.

De soldaat is het eerste slachtoffer van het sectarische geweld sinds Groot-Brittannië en Ierland twee weken geleden een vredesplan lanceerden. Een politiewoordvoerder zei dat de soldaat dodelijk door een schot op schouderhoogte was getroffen en korte tijd later in een ziekenhuis overleed. Britse soldaten zijn herhaaldelijk aanvallen sinds zondag een eind kwam aan het door het IRA aangehouden bestand met Kerstmis.

Niet zo erg als watersnood met Kertsmis:

Duitsland verwacht ook Nieuwjaarsvloed

KEULEN/FRANKFURT - Na het hoogwater tijdens Kerst dreigt in de Rijn en zijrivieren een Nieuwjaarsvloed. Meteorologen voorspellen zware regenval en het smelten van sneeuw in de bergen.

Inwoners van Koblenz, waar met Kerstmis duizenden mensen werden geëvacueerd voor de overstromingen, pakten woensdag opnieuw hun koffers. Bij de samenvloeiing van Rijn en Moezel is het gevaar voor een vloedgolf namelijk bijzonder groot.

Keulen besloot de meeste wanden tegen hoog water onder deze omstandigheden niet te ontmantelen. Ook in het Nederrijngebied liet men de staalplaten ter bescherming van de huizen staan.

Overal in het westen en zuidwesten van Duitsland is de bodem zo van water verzadigd, dat volgens deskundigen bij de minste of geringste neerslag of dooi direct weer gevaar voor hoogwater bestaat. Zo erg als met Kerst, wat in een eeuw niet was gebeurd, zal het echter niet kunnen worden.

Vlam van hoop voor Bosnië

PARIJS - Van Sarajevo tot Parijs moeten duizenden brandende kaarsen voor de ramen in Oudejaarsnacht de solidariteit van Europeanen met de burgers van Bosnië-Herzegowina tonen.

De actie "Een vlam voor hoop" is gelanceerd door Abbe Pierre, de voorvechter van armen en daklozen in Frankrijk, en de voormalige minister van Humanitaire zaken Bernard Kouchner. In de Bosnische hoofdstad Sarajevo zal om middernacht de zangeres Barbara Hendricks met het orkest van Bosnië-Herzegowina een kinderkoren een speciaal solidariteitsconcert geven dat via diverse Europese televisiestations wordt uitgezonden.

Zestien doden bij brand in Bulgarije

SOFIA - Zestien personen zijn om het leven gekomen bij een brand in een tehuis voor geestelijk gehandicapte bejaarden in Noordoost-Bulgarije. Het vuur brak waarschijnlijk uit nadat een bewoner had geprobeerd zijn sigaret aan te steken met een kolenstoofje, aldus de Bulgaarse radio.

Kabinet India gesteund door meerderheid

NEW DELHI - Tweeeneenhalf jaar na het aantreden van de regering van premier Narasimha Rao heeft diens Congrespartij een absolute meerderheid in het Indiase parlement.

Tien oppositionele afgevaardigden liepen donderdag naar de regeringspartij over, zodat die nu 266 van de 545 zetels in het lagerhuis heeft. Een woordvoerder van de Congrespartij juichte het toe dat India niet langer een minderheidsregering heeft. "Het is een Nieuwjaarsgeschenk voor de natie", zei hij.

Elf doden door winterweer in VS

WASHINGTON - Een zware sneeuwstorm heeft donderdag in het oosten van de Verenigde Staten een enorme chaos veroorzaakt.

Bomen braken als luciferhoutjes en beschadigden de stroomvoorziening. Wegen waren geblokkeerd door het dertig centimeter dikke pak sneeuw dat in een keer viel. Vooral de kust bij Cape Cod werd zwaar getroffen. IJs, sneeuw en koude in de VS hebben tot nu toe elf mensenlevens geeist. In Raleigh in North Carolina gleed woensdag een vliegtuig van American Airlines met 69 passagiers aan boord over een landingsbaan, maar kon toch worden gestopt. Niemand raakte gewond.

Nieuwe uitgave 'Praktisch Curaçao'

■ *WILLEMSTAD — Mevrouw Myra Massar van het Nederlandse bedrijf 'Dos Mundos' heeft onlangs de nieuwe uitgave van het informatieboek 'Praktisch Curaçao' overhandigd aan gezaghebber Elmer Wilsoe.*

Drie nieuwe leden eilandsraad

WILLEMSTAD — Gisteren zijn drie nieuwe eilandsraadsleden beëdigd, nadat drie politici vertrokken als gevolg van de formatie van een interimkabinet.

Maria Liberia Peters (PNP) nam de plaats in van Faroe Metry, die een positie als minister van Financiën heeft aanvaard in het Paula-kabinet. Er werden twee SI-leden benoemd in de eilandsraad: Eithel Pieters vervangt Nelson Monte, die George Huecks plaatsje in de Staten overneemt. Hueck is minister van Arbeid geworden en volgt Frank Rozendal (DP) op.

De advocaat Marius Römer (SI) is tevens tot de raad toegetreden en vervangt George Hueck, die zowel raads- als statenlid was.

De eilandsraad koos Rignald Yankey (PNP) met 20 stemmen als opvolger van Faroe Metry, die tot gisteren voorzitter van de Centrale Commissie was.

OPINIE

door **Ronnie Rens Sr.**

LEONARD ZIMMERMAN, Boy Martis, Baby Zoetrum, Aquiles Rooi en Vernon Rosa de Mensen-van-het-Jaar? Eenieder die dezer dagen met een dergelijke lijst van uitverkorenen komt, zou "Rijp voor de Capriles-kliniek" worden verklaard. Het is traditie geworden dat de Mannen en Vrouwen van het Jaar bekende figuren zijn wier namen het hele jaar door hebben weerklonken. Dat zijn in de eerste plaats de politici, de captains of industry en de voorlieden in de vakbonds- en sociale sector. Onder hen bevinden zich ongetwijfeld personen die aan het einde van dit jaar een ereprijs verdienen. Maar wie bekommert zich nou om mensen die nauwelijks of niet in het nieuws komen maar met een ijzeren hardnekkigheid en zonder enig financieel voordeel zich het hele jaar door inzetten voor hun medemens?

Neem bijvoorbeeld al die vrijwilligers, die zitten in organisaties als CITRO, de Pleeggezinnen Centrale, blinden- en dovenorganisaties, hart-, nier- en kankerstichtingen en nog al die anoniemen, die nooit op de voorgrond treden maar hun gemeenschap belangeloos en op voortreffelijke wijze dienen.

Hoevelen zijn er op de hoogte van — om maar een voorbeeld te noemen — het puike werk dat een stichting als SIFMA verricht voor de opvoeding van jonge kleuters? En natuurlijk zijn er de iets beter bekenden, zoals Bea Muzo en de Stichting Mangusa, die wij eigenlijk elk jaar moeten huldigen.

De te grote aandacht voor misdadigers, drugdealers, bankrovers en andere criminelen doet ons vergeten dat er een grote groep mensen bestaat, die eenvoudigweg op keurige manier hun burgerplichten nakomen. Mensen die vanaf nog voor de zon opkomt tot ze zich ter ruste leggen, zich voortreffelijk van hun arbeidstaken kwijten en brave huisvaders, -moeders, zoons en dochters zijn.

Zoals bijvoorbeeld Baby Zoetrum, wiens echtgenoot al jarenlang ziek is en die moet werken om de kost te verdienen. Al 45 jaar lang werkt zij bij de Curaçaose Drukkerij en Uitgeversmaatschappij. Ze trad er dus in dienst toen koningin Wilhelmina nog formeel in functie was!

Leonard Zimmerman is een nog geen tien jaar oud knaapje dat de rechterhand mist. Maar hij behaalde wel twee prijzen tijdens karatewedstrijden, die twee weken geleden in het Sentro Deportivo Korsou werden gehouden.

We moeten even proberen te beseffen welk een doorzettingsvermogen zo een jongetje moet bezitten, gepaard aan een onverzettelijke wil om, ondanks zijn enorme handicap, te bereiken wat hij wil bereiken.

Boy Martis begon een jaartje geleden vier jongens voetballes te geven op het terrein te Rust en Burgh. Elke week maakt hij daar zijn eigen tijd voor vrij. Nu zijn er twee hele elftallen die Martis op een nuttige wijze bezig houdt. Dat doet ook Aquiles Rooi in zijn vrije tijd.

Vernon Rosa woont te Berg Altena in een van die drie, dubbele pastelkleurige huisjes die keurig zijn opgeknapt, waar het groen reeds een halve meter hoog staat. De par kleine kerstlichtjes die hij zich kon veroorloven, bevestigde hij de vorige week trots aan zijn buitenmuur.

Vanzelfsprekend zullen voortrekkers als Stanley Betrian, Lionel Capriles, Tilly Pikerie, Emsley Tromp en Herman George moeten bestaan en zullen moedige ondernemers als Hector Galmeyer en Piet Campman de kar moeten trekken. Maar het zijn die vele hardwerkende en plichtsgetrouwe enkelingen die uiteindelijk het gezicht en het karakter van de maatschappij bepalen. Samen met de vrijwilligers vormen zij het warm-kloppende hart van deze gemeenschap. Het zijn naamlozen, voor velen onbekend, die simpelweg goede en voorbeeldige burgers zijn. Elk van hen doet wellicht niet voldoende om op een podium te worden geroepen om een oorkonde te worden overhandigd. Maar met zijn allen zijn het deze uitstekende burgers die deze gemeenschap schragen. Aan hen wil ik vandaag daarom de allergrootste hulde brengen.

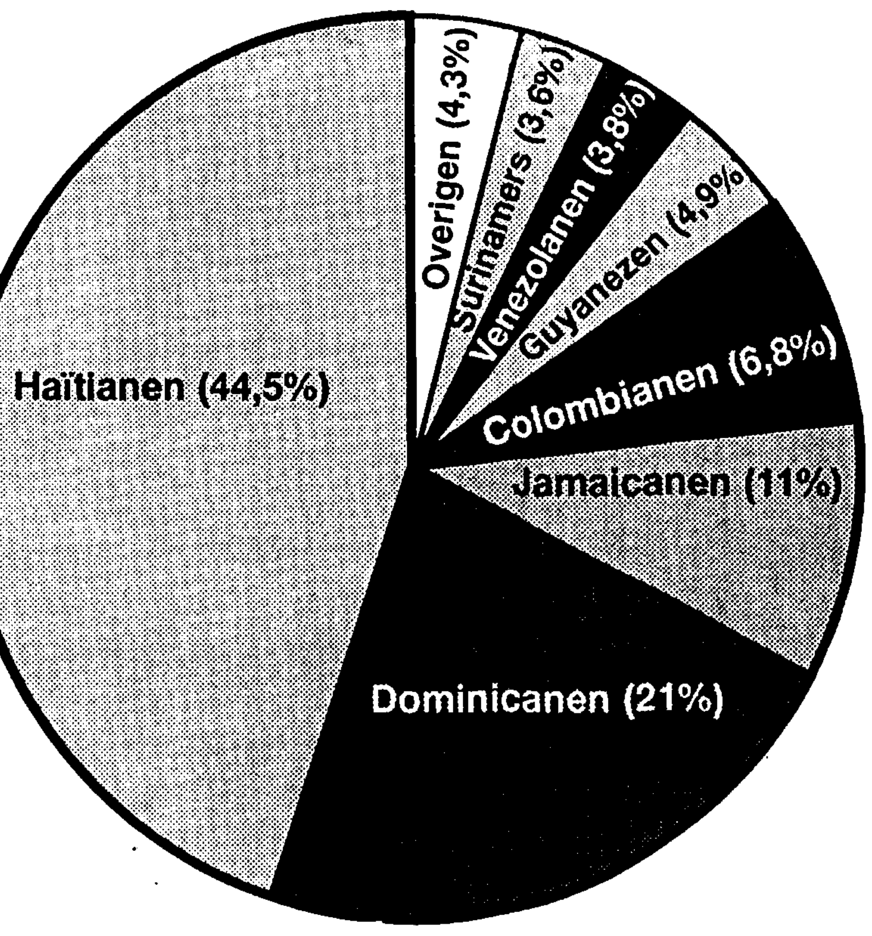
Bergman weg bij CITCO

WILLEMSTAD —Louis C. Bergman vertrekt vandaag bij CITCO Bank, na een dienstverband van ruim twaalf jaar. Hij begon zijn CITCO-loopbaan als directeur van de voorloper van CITCO Banking Corporation. Vanaf 1987 tot juli 1993 was hij executive director van de CITCO group.

In de toekomst zal Bergman zich gaan bezighouden met het ontwikkelen van initiatieven en projekten in de sector financiële dienstverlening. Momenteel heeft hij nog geen nieuwe baan. Maar dat hij in de financiële wereld zal terugkeren, staat voor hem vast. "Dat hoeft niet noodzakelijk in de offshore te zijn."

Bergman heeft ontslag genomen 'om eens wat anders te gaan doen'. Hij wil wat minder zakenreizen gaan maken. "Wat kleinschaliger vooral." Voorlopig blijft hij wel adviseur voor het Santa Barbaraprojekt aan het Spaanse water. Hij is een van de mensen die aan de wieg stonden van de ontwikkeling van het Santa Barbara-resort. Daarover zei hij in een *Napa*-interview in 1990: "U moet ons niet zien als projektontwikkelaar. Wij functioneren als *financial engineer* die de realisatie van een projekt mogelijk maakt."

In hetzelfde vraaggesprek zegt hij met Santa Barbara te doelen op een 'hoger soort toerisme, waarmee ik doel op een groep toeristen die langer op het eiland zal verblijven dan de massatoerist'. Tevens benadrukt hij het zorgvuldig ontwikkelen van het gebied aan de voet van de Tafelberg. "We gaan er niet op los bulldozeren. Het natuurschoon zal gehandhaafd blijven."

■ *Niet Dominicanen maar Haïtianen worden het meest opgepakt door de politie. Dat blijkt uit cijfers van de Vreemdelingendienst tot en met november.*

Consult dokter duurder

WILLEMSTAD — De kosten voor dokterconsult zullen in 1994 stijgen tot 34 gulden. De laatste prijsstijging dateert van 1986.

Met de verhoging meent de overheid ook betere garanties te kunnen geven over de kwaliteit van de gezondheidszorg. Zo zal het doorverwijssysteem van huisartsen bij afwezigheid verbeterd moeten worden. Ook is het noodzakelijk dat urgente medische hulp buiten werktijd beter gegarandeerd wordt. De nieuwe afspraken gelden voor alle huisartsen in overheidsdienst en particuliere huisartsen. De Geneeskundige en Gezondheidsdienst (GGD) is belast met de coördinatie van deze verbeteringen.

De prijsstijging wordt in twee fases ingevoerd. Vanaf 1 januari 1994 kost een doktersconsult 32 gulden. Per 1 juli 1994 wordt dit verhoogd naar 34 gulden.

Advies vrouwen

WILLEMSTAD — Het Overlegorgaan Vrouwenzaken OOVZ heeft in haar advies over de wijziging van de Landsverordening Inkomstenbelasting, voorgesteld om de inkomstenbelasting voor mannen en vrouwen te scheiden. Het overlegorgaan bestaat sinds 1988 en bestaat uit 22 overheids- en niet overheidsorganen. Belangrijkste taak van deze adviesraad is het doen van beleidsaanbevelingen over onderwerpen die met vrouwen te maken hebben. Het is het derde advies van het overlegorgaan sinds haar oprichting.

Rapport over toekomst cruisetoerisme:

Maatwerk moet cruiseoperators binden aan Curaçao

WILLEMSTAD — De strijd om de Noord-Amerikaanse cruisetoerist wordt in de Caribische zee uitgevochten. Het gebied is de populairste bestemming voor de vier miljoen toeristen die jaarlijks vanuit Noord-Amerika een cruise maken. De markt wordt beheerst door 7 maatschappijen, die 75% van het cruisetoerisme verzorgen. Bij het vaststellen van de reisschema's dingen vijf regio's in het Caribisch gebied naar een call van een cruiseschip. Curaçao ligt in de 'Deep Caribbean', de kleinste en meest kwetsbare regio. Volgend jaar wordt het moeilijk. Inzicht in de mentaliteit van de cruisetoerist en in de werking van de cruise-industrie is geboden om het schip vlot te trekken.

Aan het tweewekelijkse bezoek van de Windward komt in oktober 1994 een einde. Dat betekent een terugval van 12.500 passagiers. Aruba staat er aanzienlijk beter voor als thuishaven van de Oceanbreeze en de Seawind Crown. De cruisetoerist wordt vertroeteld op Aruba. Schepen laten Curaçao links liggen en zetten koers naar Aruba. De cruisetoerist voelt zich hier te weinig in de watten gelegd en klaagt over de vervuiling in de stad, zo blijkt uit onderzoek van het Toeristenbureau (CTDB).

De Bahamas en Oost-Caribische bestemmingen hoeven zich geen zorgen te maken. Het zijn al sinds 1985 de populairste regio's. Belangrijke *homeports* als San Juan zijn verzamelpunten voor grote groepen cruisetoeristen die per vliegtuig worden overgevlogen en die daar inschepen voor een kortere of langere rondreis. Curaçao ligt, als onderdeel van de regio Aruba, Venezuela en Trinidad, buiten de belangrijkste vaarroutes en de regio heeft geen *homeport* die vergelijkbaar is met San Juan.

VERMINDERING

Desondanks is het cruisetoerisme naar Curaçao sinds 1985 met bijna 50% toegenomen. Voor volgend jaar wordt echter een terugval in het aantal bezoeken van cruiseschepen verwacht. Vooral de verandering in het vaarschema van de Windward betekent een forse vermindering in het aantal bezoekers. De Windward vaart nu nog twee keer per maand op Curaçao. Om toch een volwaardige slag te kunnen leveren met de andere regio's, heeft de Curaçao Ports Authorities een lijvig onderzoek laten verrichten naar de werking van cruisemarkt. Vanuit een sterkte-zwakte analyse van het Curaçaose cruisetoerisme is een strategisch plan ontwikkeld.

CRUISEMARKT

In het *Curaçao Cruise Tourism Strategy* is de Noord-Amerikaanse cruise-industrie onderzocht. De markt wordt beheerst door een zevental maatschappijen. Verwacht wordt dat dit er aan het begin van het jaar 2000 nog maar vier of vijf zijn. Deze maatschappijen beschikken over grote reclamebudgetten, grote marktaandelen en veel onderhandelingsmacht. Het aanbod aan cruises wordt ondertussen steeds diverser. Tegenwoordig kan een cruisetoerist, afhankelijk van zijn portemonnaie, kiezen uit 7 typen cruises: klassiek, hedendaags, premium, luxueus, speciaal, familie en Latijns-Amerikaans. Aan boord worden volledige dagprogramma's aangeboden. Bibliotheken, talencursussen, bioscopen of schoonheidssalons hebben van het moderne cruiseschip een compleet vakantiebedrijf gemaakt. Er is een toenemende integratie met andere takken in de vrijetijdsindustrie. Zo verkoopt *Premier Cruise Lines* combinatiereizen naar Walt Disney.

Grote veranderingen op het gebied van milieuwetgeving hebben ingrijpende gevolgen voor de inrichting van schepen. Het MARPOL-verdrag en het SOLAS-verdrag verbieden schepen tot het lozen van afval op zee. Op korte termijn kan dit ertoe leiden dat maatschappijen de regels gaan ontwijken door thuishavens in het Caribisch gebied op te zoeken. Een massale exodus van Noord-Amerikaanse cruiseschepen zou de Caribische regio echter niet aankunnen. Daarvoor ontbreekt de nodige vliegtuigafhandelingscapaciteit en havenfaciliteit.

THUISHAVEN

Het belang van thuishavens in de regio voor de ontwikkeling van het cruisetoerisme, is aangetoond door de ontwikkelingen in San Juan. In het begin van de jaren '80 waren slechts twee schepen gestationeerd in San Juan. Tegenwoordig is San Juan hard op weg om de belangrijkste *cruise hub* te worden van het Caribisch gebied. Zowel havenfaciliteiten als de vliegtuigafhandelingscapaciteit is drastisch toegenomen. Dit heeft zijn uitstralingseffect gehad op de regio. Ook Curaçao profiteert hiervan doordat het bereikbaar is geworden voor 7-daagse cruises vanuit San Juan.

Aruba is sinds vorig jaar de thuishaven van de Ocean Breeze en de Seawind Crown. Als gevolg van een *open sky* beleid is het eiland aantrekkelijk geworden voor veel vliegmaatschappijen. De toeristische infrastructuur, het populaire imago van het eiland en de agressieve marktbenadering hebben Aruba een voorsprong gegeven boven Curaçao. Cruisemaatschappijen als Crystal Cruises, Cunard Line en Regency Cruises gaan naar Aruba in plaats van Curaçao. Ook luxueze schepen gaan eerder naar Aruba dan naar Curaçao.

Wil Curaçao meer cruisetoerisme, dan kunnen nieuwe maatregelen zoals imagoverbetering en uitbreiding van de haven tot *homeport*, niet uitblijven volgens het rapport. De ontwikkeling van het cruisetoerisme is afhankelijk van overheidsbeleid, een agressief marktbeleid, populariteit van de bestemming, geografische locatie, havenfaciliteiten. De vestiging van een thuishaven is daarnaast ook nog afhankelijk van het luchtvaartbeleid, zo valt op te maken uit het rapport.

KLEIN-CURAÇAO

Bij de Noord-Amerikaanse toerist is Curaçao niet erg bekend. De informatie in de brochures die de cruisemaatschappijen uitgeven, staat Curaçao alleen aangegeven als winkelplaats. Driekwart van de cruisetoeristen komen uiteindelijk alleen van boord om te winkelen. Om het aanbod aan mogelijkheden te vergroten moet volgens het rapport moet onder anderen gedacht worden aan de ontwikkeling van Klein Curaçao als privé-eilandje voor cruiseschepen. Volgens het rapport zijn privé-eilandjes in trek bij cruisemaatschappijen en is er tot op heden in de nabije regio nog geen dergelijk eilandje. De ontwikkeling van Klein Curaçao zou cruiseschepen aan moeten trekken die vervolgens ook Willemstad aandoen. Een thuishaven voor cruiseschepen is een tweede actiepunt. Een thuishaven betekent dat een cruiseschip de haven gebruikt om van passagiers te wisselen. Essentieel hierbij is voldoende vliegtuigcapaciteit. Volgens het rapport is de huidige vliegtuigcapaciteit op Curaçao voldoende om een thuishaven voor een schip van 300 passagiers op te zetten.

Voor de versterking van het cruisetoerisme naar Curaçao moeten ook de contacten met de cruisemaatschappijen volgens het rapport persoonlijker worden. Met iedere cruisemaatschappij moet een indvidueel plan gemaakt worden, waarin Curaçao zorgt voor promotie en de cruisemaatschappij voor toeristen. Daarnaast moet dit plan ertoe leiden dat bestaande cruisemaatschappijen zich verbonden gaan voelen met Curaçao. Het Curaçao *Action Team* wordt belast met de uitvoeren van dit plan. Het team bestaat uit lokale partners in het cruisetoerisme, zoals de Curaçao Ports Authorities, Curaçao Tourism Development Bureau, de hotelvereniging CHATA, ALM en de Kamer van Koophandel. Zij moeten regelmatig contact houden met de maatschappijen, om eventuele klachten tijdig te signaleren, aldus het rapport. Informatieuitwisseling moet afgestemd worden op de specifieke behoeftes van de maatschappij. Met de uitgave van de nieuwsbrief *Cruise Curaçao*, gericht op de managers in de cruisewereld, met onderwerpen als bijvoorbeeld de havenbelasting.

Het team moet ook aandacht gaan besteden aan welkomstactiviteiten voor cruisetoeristen. Ook moet de cruiseterminal in een toeristisch jasje gestoken worden, aldus het rapport. Aan de cruisetoeristen moet volgens het rapport tenslotte gevraagd worden hoe zij de verleende diensten hebben ervaren. Het is de bedoeling om iedere twee jaar een vragenlijst af te nemen, om de (on)tevredenheidsgraad vast te stellen.

Met bovenstaande plannen wil het Curaçao *Action Team* binnen drie jaar een stevig aandeel in de Noord-Amerikaanse cruisetoerisme markt hebben bereikt. Het rapport heeft zich maar niet aan een schatting gewaagd.

WILLEMSTAD — De vakbond Cadmu betreurt het dat de groei van de economie niet vertaald is in sociale vooruitgang van de bevolking. Tevens ondervond de bond aan den lijve dat economische vooruitgang niet ook behoud van werkgelegenheid betekent, getuige het ontslag van 500 dokwerkers in oktober van dit jaar.

Voorlopig moeten diegenen die weer werk hebben het doen met een tijdelijk contract ofwel een baantje via een uitzendbureau. Een schrale troost, zegt de vakbond, die haar ledenaantal drastisch zag slinken als gevolg van het massaal ontslag.

Het stemt de Cadmu triest dat nog steeds 400 dokwerkers niet aan de slag zijn. "Gedeputeerde Mendes komt zijn beloftes niet na", concludeert de bond.

In luchthavenaffaire St. Maarten

Antilliaans OM verhoort Italianen in Nederland

WILLEMSTAD — Drie verdachten in de havenen luchthavenuitbreiding Sint Maarten (en deels ook in de hotelproblematiek op Aruba) komen in januari naar Nederland voor verhoor. Daar zullen zij worden gehoord door leden van het Antilliaanse en mogelijk ook Arubaanse OM. Het gaat om de momenteel in Italië verblijvende Enzo Bertucci, Geatano Graci en Anthony Barbagallo.

De laatste twee zijn van het Italiaanse aannemersbedrijf Impresa Reunite Associate (IRA) te Catania en worden verdacht inzake de havenuitbreiding op Sint Maarten. Graci is geen onbekende van de Italiaanse justitie; hij voerde gesprekken met Spadaro en Bertucci over het betalen van smeergeld aan een senator op Sint Maarten. Generaal Dalla Chiesa heeft kort voor zijn dood Graci er van beschuldigd banden te hebben met de georganiseerde misdaad, met name met de 'peetvader' van de Cosa Nostra in Catania, Nitto Santapaola.

Verdachte Bertucci heeft meerdere petten op: als directeur van het bureau dat haalbaarheidsrapporten voor verschillende projecten op de Antillen en Aruba maakte (EXEN), als *middleman* bij het tot stand komen van financieringsovereenkomsten bij diverse projecten en als mede-aannemer in het Beta Hotel op Aruba.

Na onderhandeling met het Antilliaanse- openbaar ministerie, dat zij gedurende het onderzoek niet zullen worden aangehouden (en ook niet in de 'aanvoer en afvoerperiode'), hebben de drie toegestemd in een verhoor op Nederlands grondgebied. Momenteel bevinden zij zich nog in Italië. Leden van het OM vertrekken 12 januari naar Nederland en verwachten daar anderhalve week nodig te hebben.

De huidige constructie is ook toegepast bij een van de belangrijkste verdachten in het onderzoek naar fraude bij het Beta Hotel, de Panamese senator en presidentskandidaat Alfredo Oranges. Onder vrijgeleide werd hij zowel op Aruba als op Curaçao (inzake zijn mogelijke betrokkenheid bij het Ebenezer Housing-project) gehoord. In januari zal Oranges weer worden gehoord op Curaçao en vervolgens op Aruba.

Een van de overige verdachten in de luchthavenzaak, dr ing Carlo Bellini, is inmiddels waarschijnlijk overleden. Bellini was directeur van de Juliana Conzorsio, de joint venture tussen AICO en C&D Construccione die de luchthavenuitbreiding op zich zou nemen. Andere Italiaanse verdachten zijn Robert Caligiori en Ligo Tortella, alsmede de inmiddels al gearresteerde Rosario Spadaro, die in een cel te Guadeloupe vastzit. De uitleveringsprocedure aan de Antillen verloopt traag.

Er moet nog één additionele inlichting naar Guadeloupe worden verstuurd, voordat de Franse rechtbank aldaar kan beslissen of hij naar de Antillen kan worden overgebracht, zo vertelt PG Pietersz desgevraagd. Alle andere stukken heeft het Antilliaanse OM de rechtbank in Guadeloupe inmiddels doen toekomen. Het additionele stuk gaat een dezer dagen de deur uit, aldus Pietersz.

Wanneer Spadaro daar voor de rechtbank komt, is nog niet bekend. Pietersz hoopt dat de verdachte 'binnen zes tot zeven weken na nu' naar de Antillen kan worden overgebracht.

In de Sint Maartense zaken zitten daarnaast sinds medio oktober Al Wathey, Frank Arnell en Ralph Richardson in voorarrest, terwijl het voorarrest van Claude Wathey is geschorst voor de duur van zijn medische behandeling in de VS. Het OM hoopt de zaken begin april voor de rechter te brengen.

Radio-Hoyerzonnetje en zonnestraaltjes

■ *WILLEMSTAD — Radio Hoyer deelde dit jaar voor de tiende maal haar Solo di Oro (gouden zonnetje) uit. De drie genomineerden waren de referendumcommissie, gezaghebber Wilsoe en Ryan Frans. De referendumcommissie werd genomineerd voor het in relatief korte tijd voorbereiden van het eerste referendum in de geschiedenis van Curaçao; gezaghebber Wilsoe voor het introduceren van maatregelen die de spiraal van geweld en criminaliteit moesten helpen doorbreken; en Ryan Frans (7) voor het redden van een kind van 11 jaar, dat bij Knipbaai dreigde te verdrinken.*

Tweedeklassertje Ryan Frans werd het. Voor zijn heldenmoed. En ook een beetje met al die andere kinderen in gedachten, die dit jaar in de knel kwamen of het leven verloren door ongelukken in het verkeer, met vuurwapens of door verwaarlozing.

Behalve de 'gouden zon' deelde Hoyer ook drie 'zonnestraaltjes' uit onder de negen genomineerden. De rayo di solo's gingen naar het politieteam dat zo snel de bankoverval op de MCB oploste; naar het Openbaar Ministerie dat -naast zijn gewone werk- dit jaar een aantal fraudezaken aanpakte en ondanks de kritiek de moed had door te gaan met zijn werk en naar de softbalkampioen Pichingolo voor het stimuleren van softbal onder de jeugd en de bouw van een softbalpark te Buena Vista. Foto: vooraan een stralende Ryan Frans met zijn Solo, daarnaast zonnestraaltjes van Pichingolo, commissaris Tweeboom en procureur-generaal Pietersz.

Beslag op rekeningen Sehos

WILLEMSTAD — Advocaat Komdeur heeft in opdracht van 44 werknemers van het hospitaal beslag laten leggen op de rekeningen van het Sint Elisabeth ziekenhuis voor een bedrag van 750.000 gulden.

De beslaglegging heeft tot gevolg dat het Sint Elisabeth Ziekenhuis haar rekeningen niet meer kan betalen.

Onlangs heeft de rechter de werknemers van het Sehos in het gelijk gesteld betreffende gelijktrekking van gehuwden en ongehuwden salarissen, wat het Sehos 750.000 gulden gaat kosten. Naar verwachting zullen alle 800 werknemers hun recht claimen, wat 4,5 miljoen op jaarbasis gaat kosten. De Sehos-directie heeft aangegeven te willen betalen, maar zei tevens niet over het geld te beschikken.

Hoewel onlangs een cao-akkoord werd bereikt, kon de directie van het hospitaal niet aangeven wanneer de indexering en de gelijktrekking zou worden betaald. Aan de overheid werd een verzoek ingediend om de tarieven te mogen verhogen met 25 procent.

Inmiddels is de CBV ongeduldig geworden en heeft gisteren met de leden vergaderd over de te nemen stappen.

■ *Brokkenmakers zorgden voor enorme schade's aan auto's, maar dat valt in het niet bij het verdriet van nabestaanden van achttien verkeersdoden.*

Verkeersdoden: achttien in 1993

WILLEMSTAD — Woensdag 29 december viel de achttiende verkeersdode. Het totaal aantal gewonden dat dit jaar viel is onbekend, maar moet opmerkelijk hoger zijn.

Te hard rijden, niet opletten bij het oversteken of bij het afslaan maakten de slachtoffers. Ook onder kinderen. De Weg naar Westpunt en de EEG-weg zijn de plaatsen waar het meeste lesgeld betaald wordt.

De eerste verkeersdode valt pas op 3 maart. Dan veroorzaakt een vrouw (32) zonder geldig rijbewijs een ongeluk op de E.E.G.-weg bij inhaalpoging. Een andere automobiliste (36) overlijdt daardoor. Op 16 maart overlijdt een jongen van 21 in de straat waarin hij woont: Kaya Milon di Seru, een zijstraat van de Seru Loraweg, na een motoronGeluk. Geen helm, geen geldig rijbewijs. De zoon van de politiefunctionaris reed vermoedelijk te snel en werd de tweede verkeersdode.

Op 2 mei overlijdt nummer drie, een 51-jarige man, nadat de auto waarin hij meereed bij Soto uit de bocht vliegt.

De artiest Toyito Arroyo, echtgenoot van de zangeres Melania van der Veen overlijdt eind mei in Miami na verpleging voor een ernstig verkeersongeluk dat op 5 mei plaatsvond.

Bij een vrijwel frontale botsing op 3 juni tussen een hard rijdende en een afslaande auto op de Weg naar Westpunt ter hoogte van Dokterstuin vallen vier doden en negen gewonden. Later overlijdt een vijfde inzittende. Er zijn kinderen onder de slachtoffers.

Op 7 oktober overlijdt de 63-jarige vrachtwagenchauffeur Janga als slachtoffer van van botsing op 1 september bij Hòfi Bill die plaatsvond toen andere truckrijder van weghelft veranderde en frontaal op zijn wagen knalde. En ook bezwijkt die week de 57-jarige chauffeur die gewond raakte bij een middernachtelijke eenzijdige botsing bij Centraal Madereinse. Zijn busje ramt een bushalte en daarna de linker vangrail. Zij zijn de elfde en de twaalfde verkeersdode.

In november komt een Colombiaanse man om het leven nadat hij bij Seru Domi richting Julianabrug aan de verkeerde kant van de vangrail op de middenberm rijdt. Hij botst frontaal met een tegenligger. De politie vermoedt dat de man achtervolgd werd.

Het zeventiende slachtoffer komt om het leven op zondag 5 december. Een meisje van zes dat zondag in de buurt van Cadushi Ranch onvoorzichtig de weg oversteekt, wordt aangereden door een auto. Zij overlijdt in het ziekenhuis. Het incident doet zich voor rond half zeven bij de naamloze verharde weg die leidt van de Bonnamweg naar Ronde Klip.

De laatste fatale botsing is op woensdag 29 december. Een 72-jarige overstekende voetganger wordt op de Winston Churchillweg aangereden door een 71-jarige vrachtwagenbestuurder.

Telecommunicatie blijft struikelblok

Setel: overname Antillean Telematics van PTT-Telecom

WILLEMSTAD — Twee van de drie werknemers van Antillean Telematics zullen in dienst van Setel worden genomen. Hoewel de knoop niet helemaal doorgehakt is, lijkt het zeer waarschijnlijk dat Setel tevens de activa van Antillean Telematics, dat voor 100 procent in handen is van PTT-Telecom, zal overnemen. De bedoeling is dat de activa van Antillean Telematics zullen worden ondergebracht in een aparte Setel nv.

Het Nederlandse telecombedrijf is sinds een paar maanden bezig haar belangen op de Antillen af te stoten. Sinds 1991 bestonden plannen te gaan participeren in Curaçao Telecom nv, dat tot stand zou gaan komen nadat Landsradio gedecentraliseerd zou worden. Maar het proces verliep dermate moeizaam dat PTT-Telecom besloot zich terug te trekken, hoewel de deur volgens eerdere verklaringen van PTT-woordvoerder David Geest wel op een kier blijft.

Een van de zaken waar PTT-Telecom zich op heeft gericht is het ontwikkelen van telematicaprojecten. Inmiddels zijn de onderhandelingen zover gevorderd dat Setel heeft besloten twee werknemers per 1 januari 1994 in dienst te nemen. Directeur Jan de Wit zal op tijdelijke basis worden ingehuurd. Hij heeft het consultancybureau Witco opgericht.

Tijdens de formatie van het interimkabinet bleek de decentralisatie een belangrijk knelpunt. Oud-minister Cornelis Smits had steeds aangestuurd op de realisering van de decentralisatie, die de weg vrij zou maken voor Curaçao Telecom nv én voor participatie van een buitenlandse telecompartner. Die deelname acht Smits van wezenlijk belang om de eilandelijke telecommunicatie tot ontwikkeling te brengen. Zo zal een onderzeese kabel dienen te worden aangelegd naar Venezuela als back-up systeem: een miljoenenproject.

Hoewel de nieuwe minister van Telecommunicatie Leo Chance zich heeft geconformeerd aan de decentralisatieplannen, is het nog maar de vraag of hij voor 25 februari belangrijke beslissingen kan nemen. Met de uitslag van het referendum is de vraag gerezen of nog wel zonodig gedecentraliseerd moet worden. Mogelijk treedt bij de komende verkiezingen een minister aan die zich weer sterk maakt voor centralisatie.

Het heeft Curaçao, en met name Setel, sinds 1979 dwars gezeten dat de opbrengsten uit buitenlands telefoonverkeer vóór driekwart naar het Land vloeiden, terwijl het eilandgebied 60 miljoen investeerde in de telecommunicatie.

Overigens noemt de Rekenkamer als voordelen van de integratie van Landsradio en Setel: gezamenlijk gebruik abonneebestand, gebouwen en infrastructuur. Maar ook samen plannen, inkopen en scholing verzorgen aan personeel.

Uitspraken van minister Smits als zou een autonoom Curaçao binnen het Koninkrijk het zelfs zonder ontwikkelingsgeld kunnen stellen, kunnen begrepen worden in het kader van de enorme extra inkomsten uit telecommunicatie. Want als eenmaal de goudmijn voor de Landsoverheid zou zijn overgeheveld naar Curaçao, dan... Maar de ruzie over de verdeling van de gelden lijkt nog lang niet voorbij, hoewel Chance zegt het karwei van Smits te gaan afmaken.

Even concreet: wanneer een persoon op Curaçao tien minuten belt met Nederland dan incasseert Setel sinds 1985 0,46 gulden per gespreksminuut: 4,60 gulden. (Setel levert het toestel en de aansluiting, Landsradio de verbinding). Het verschil tussen 45 gulden minus 4,60 komt in de landskas terecht.

WILLEMSTAD — Met ingang van 1 januari 1994 worden op last van de gezaghebber de sluitingstijden voor snackbars, restaurants en nummerkantoren gewijzigd.

Voor snackbars zijn de sluitingstijden: van zondag tot donderdag van 23.00 uur tot 06.00 uur; vrijdag en zaterdag van 24.00 uur tot 06.00 uur. Voor snackbars geldt bovendien dat zij per 1 januari een 'restaurant B vergunning' moeten hebben.

Voor restaurants zijn de sluitingstijden: van zondag tot donderdag van 02.00 uur tot 06.00 uur; vrijdag en zaterdag van 03.00 uur tot 06.00 uur.

Ondertekening protocol

■ ORANJESTAD — *Politievakbond SPA heeft deze week tijdens besprekingen met de regering een protocol getekend, waarin het woord 'functiewaardering' is veranderd in 'functie-omschrijving'. Op 4 januari beginnen de langverwachte besprekingen tussen de regering en SPA. Op de foto de ondertekening van het protocol tussen bestuursleden van de vakbond en minister van Justitie Rudy Croes.*

Dandé festivals Club Caiquetio

ORANJESTAD — In een overvolle Club Caiquetio werden de afgelopen twee nachten geslaagde dandé-festivals georganiseerd.

Dinsdagavond werd voor het eerst een jeugd-dandé festival gehouden, waaraan vijftien zangers deelnamen. De jury had een zware taak maar wees tenslotte Joselito Geerman met zijn lied *Regalo di Pasco* als winnaar aan. De tweede plaats was voor Donna Kock en de derde plaats voor Dwight Lampe.

Gisteravond vond voor het twintigste achtereenvolgend jaar het grote dandé-festival, onder leiding van Harry Croes, plaats. Pas vanmorgen werden de winnaars bekend gemaakt. Nelson Tromp werd uitgeroepen tot *Rey di Dandé* en Helena Arends tot *Reina di Dandé*. Voor laatstgenoemde was het een prolongatie van haar titel die zij vorig jaar voor het eerst veroverde.

Sportshoppers vieren feest

■ *ORANJESTAD — Tijdens het traditionele jaarlijkse diner in restaurant Chez Mathilde zijn enige personeelsleden van Sportshop Antiliano / Sport Caribe met een lange staat van dienst gehuldigd. Op de foto in leesrichting: Marina Oduber-Croes (20 dienstjaren), Rita de Cuba-Maduro (10 jaar), directeur-eigenaar Harry Janssen (25 jaar), Dora Tromp-Paesch (15 jaar) en Tirso Tromp (20 jaar).*

BEKENDMAKING

De regering maakt bij deze bekend dat **zij voornemens** is een ontwerp-landsverordening bij de Staten van Aruba in te dienen, betrekking hebbende op:

a. **het opschorten van de vakantie-uitkering voor ambtenaren en ministers; gedurende twee jaren;**
b. **het halveren van de overwerkvergoeding voor ambtenaren gedurende twee jaren;**
c. **het opschorten van de periodieke verhoging van de bezoldiging van ambtenaren gedurende twee jaren.**

Na de goedkeuring door de Staten en de vaststelling ervan door de regering zal de desbetreffende landsverordening terugwerken tot en met 1 januari 1994.

De minister-president.

Sociale Verzekeringsbank

L.G. Smith Blvd. z/n Oranjestad, Aruba

DE DIREKTEUR VAN DE SOCIALE VERZEKERINGSBANK

Maakt aan de werknemers van ARUBA bekend dat m.i.v. 1 januari 1994:

— de premie voor de ziekteverzekering ingevolge de Landsverordening Ziekteverzekering (P.B. 1966 no. 15) 8% bedraagt van het loon van de arbeider:

— de premies voor de ongevallenverzekering ingevolge de Landsverordening Ongevallenverzekering (P.B. 1966 no. 14) al naar gelang de gevarenklasse volgens het Gevarenklassebesluit Ongevallenverzekering (P.B. 1975 no. 2), als volgt zijn vastgesteld:

klasse	I	0.5 %	klasse	VI	2.75%
klasse	II	1 %	klasse	VII	3 %
klasse	III	1.25 %	klasse	VIII	3.75%
klasse	IV	1.75 %	klasse	IX	4.25%
klasse	V	2.25 %	klasse	X	5 %

— de premie ingevolge de Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P.B. 1960 no. 83) is vastgesteld op 8.5 van het inkomen, waarvan 3.4 ten laste van de werknemer en 5.1 ten laste van de werkgever komt; 3,4.

— de premie ingevolge de Landsverordening Algemene Weduwen- en Weduwen- en Wezenverzekering (P.B. 1965 no. 194) is vastgesteld op 1.5 van het inkomen, waarvan 0.75 ten laste van de werknemer en 0.75 van de werkgever komt;

— de premie inkomengrens voor de Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering en Algemene Weduwen-en Wezenverzekering is vastgesteld op Afl.45.000,00 per jaar voor zelfstandigen;

— het maximumloon ingevolge de Landsverordeningen Ziekteverzekering en Ongevallenverzekering als volgt is vastgesteld:

— Afl. 3.750,00 per maand Afl. 865,39 per week
Afl. 144,24 per dag in geval van een 6- daagse werkweek
Afl. 173,08 per dag in geval van een 5- daagse werkweek

De Direkteur,
Drs. Mario E. Croes.

ARUBA
AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE
Open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
...33.
Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, ...16 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

* * * * * * * *

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

* * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(Vrijdag van 18.00-07.00 uur)
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter Weststrate via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter Bermudez via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

(Zaterdag en zondag van 09.00-10.00/17.00-18.00)
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter Luchmun via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter Lacle via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

* * * * * * * *

BOTICA'S
(nachtdienst)
Beneden de brug:
del Pueblo, Caya Betico Croes 48. Tel.: 21253.
1 januari: Sta. Anna, Noord 41B-41C. Tel.:68181.
Boven de brug:
Savaneta, Savaneta.
1 januari: San Nicolaas, B v/d/ Veen Zeppenfeldtstr. San Nicolaas. Tel.:45712.

* * * * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel.: 115) op te bellen.

* * * * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dr. Lili G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

* * * * * * * *

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

* * * * * * * *

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37687.

* * * * * * * *

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

* * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * * *

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * *

FUNDACION RESPETA MI
(Stichting tegen seksuele misbruik van minderjarigen)
Tel.: 24433.

* * * * * * * *

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720.
Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

* * * * * * * *

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond.
Voor opgave/informatie tel.: 24953.

* * * * * * * *

PARKE TIRAKOCHI
(Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paso)
geopend van maandag t/m zaterdag van 16.00-18.30 uur en op zondag van 11.00-18.00 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

* * * * * * * *

DVZ neemt uitvoering van toelatingsbeleid DOOV over

De tijd van zegeltjes halen is gelukkig verleden tijd

DAKOTA — In het Ñapa-artikel over de illegalenproblematiek op Aruba van 23 januari 1993 schrijf ik onder meer dat de Directie Openbare Orde en Veiligheid (DOOV) een complete doorlichting en reorganisatie zou moeten ondergaan en meld dat zolang deze organisatie bijna een half jaar nodig heeft voor een beslissing op elke vergunningsaanvraag, andere oplossingen weinig zullen baten. Bijna een jaar later, heeft een nieuwe overheidsafdeling, Directie Vreemdelingen Zaken (DVZ), de behandeling van de vergunningen overgenomen. En hoe.

= door Eef Hermers =

De tijd van ochtend na ochtend in een rij bij DOOV staan, is gelukkig niet meer. Evenals uitgelachen of voor een stempeltje weggestuurd worden door seksistische en arrogante balie-medewerkers die, verscholen achter een glaswand en zittend in de airco, voor alles behalve de wachtenden tijd blijken te hebben.

Dat is nu gelukkig anders. Centrale airco en vriendelijke mensen die achter een rommelig bureau (zonder glaswand) zitten en je gewoon recht in de ogen kijken. Hoewel het splinternieuwe DOOV-gebouw in San Nicolas veel beter aandoet dan het vervallen Huis van Bewaring te Dakota, maakt de sfeer in de oude gevangenis alles weer goed. Maar ook de cijfers maken veel goed. De nieuwe directie incasseerde de afgelopen zes maanden voor ruim 3 miljoen florin aan retributies, deposito's en leges. Vergeleken met de begroting voor 1994 van DOOV, 1,7 miljoen florin, een absoluut record.

Om nu te beweren dat het aanvragen of verlengen van een vergunning tegenwoordig een lolletje is, lijkt overdreven. Maar de streefwachttijd van vier weken voor een nieuwe werk- of verblijfsvergunning moet bij vele koninkrijksgenoten en buitenlanders toch als muziek in de oren klinken.

De kracht van de nieuwe Directie Vreemdelingen Zaken (DVZ) zit 'm in de vereenvoudiging van de procedures, een betere voorlichting aan het publiek en een platte organisatie, waardoor de aanvragen slechts via twee afdelingen lopen: de afdeling Aanname en Behandeling en de afdeling Controle en Administratie. Hierdoor is afgestapt van veel onnodig gestempel.

Rob van der Bent, belast met de opzet en begeleiding van de nieuwe directie: "Al dat geloop naar de bank en het belasting- en postkantoor voor cheques, stempels en plakzegels hebben we onmiddellijk afgeschaft. Als je een beetje pech had, stond je bij DOOV urenlang in de rij en stuurden ze je weer weg voor een of ander zegeltje".

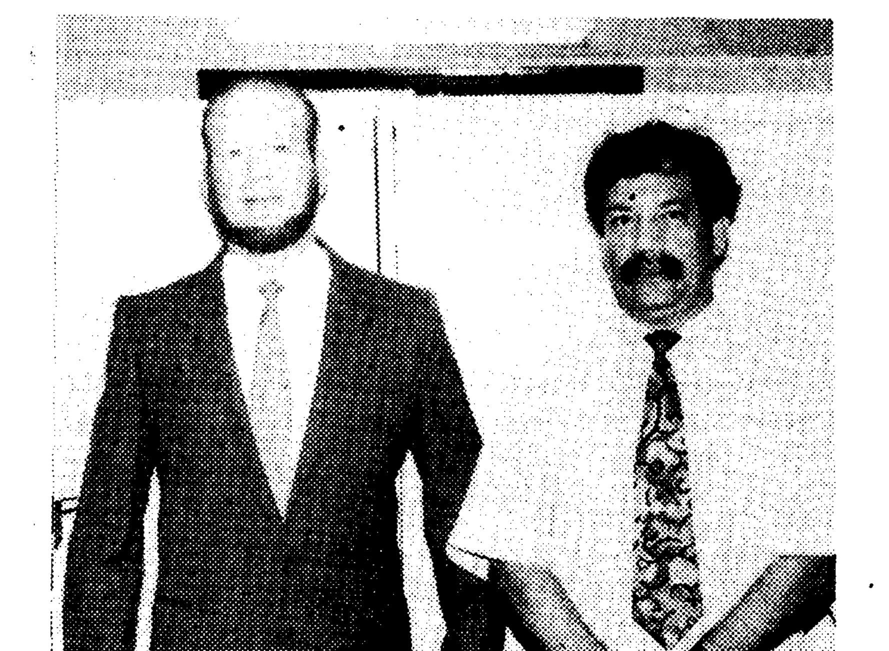
Met uitzondering van de vergunningen voor wijziging en verlenging is ook het 'overbodige' bewijs van goed gedrag afgeschaft. "Immers, als een aanvrager van een werkvergunning voor zou komen in het strafregister, moet hij al verwijderd zijn van Aruba", zo redeneert Van der Bent. Het argument dat de jaarlijkse 7.000 afgegeven bewijzen van goed gedrag bij DOOV toch een 70.000 florin voor het Land Aruba opleverden, vindt hij een goedkope smoes. Voor afhandeling van die 7.000 bewijzen moest het Land immers drie dure werknemers aannemen.

Vanuit het oude Huis van Bewaring te Dakota heeft het twintigkoppige team van Van der Bent inmiddels de totale aanname en afhandeling van zowel de werk-, verlengings-, wijzigings- als verblijfsvergunningen op Aruba overgenomen. Wachttijd, na indiening van het verzoek, neemt momenteel zes weken in beslag.

Van der Bent schat dat er op het moment ongeveer achthonderd illegalen op het eiland verblijven. Opsporing hiervan is niet zo eenvoudig als het was. Doordat velen een vergunning hebben aangevraagd en een groot deel door de vreemdelingenpolitie is aangehouden en uitgezet, wonen degenen die nog niet zijn opgespoord verspreid over het hele eiland. Voorheen deed de politie veelal invallen in zogenaamde illegalenhuizen en hadden ze er iedere keer tientallen te pakken. Maar dat komt nu steeds minder vaak voor.

Om de procedure nog verder te versnellen zal DVZ met ingang van 1994 geautomatiseerd worden. Vanaf half januari zal zo min mogelijk handmatig werk worden verricht en worden de werkprocessen door de computers vereenvoudigd. Ook is een voorstel ingediend voor een samenwerkingsprotocol met Directie Arbeid, waardoor de vergunningen nog sneller afgehandeld kunnen worden. Van der Bent hoopt in maart 1994 een afhandelingstermijn van vier weken bereikt te hebben. Want hij vindt dat op een eiland met 76.000 inwoners, waarvan 14.000 geregistreerde buitenlanders, het vreemdelingenbeleid gewoon goed geregeld moet zijn.

Vreemdelingenbeleid van maand tot maand

Begin maart kondigt de nieuwe minister van Justitie, Rudy Croes, aan dat hij op korte termijn een nieuw vreemdelingenbeleid wil invoeren om de grote achterstanden in de afhandeling en verwerking van de vergunningen bij DOOV zowel structureel als integraal op te lossen. Op Aruba zijn ongeveer 8.000 buitenlandse arbeidskrachten werkzaam. Daarvan zijn zeker 6.000 plaatsen door mensen uit de regio bezet.

Op 22 maart stelt de minister een commissie in die de regering moet adviseren over het vreemdelingenbeleid. De commissie constateert dat gezien de gecompliceerde materie en de toenemende noodzaak om meer vergunningen af te geven, en mede op voorstel van DOOV, om het beleid en de werkzaamheden van het vreemdelingenbeleid van elkaar te scheiden. Per 1 april wordt tijdelijk een *Special Team* bestaande uit twaalf personen in het leven geroepen.

Illegalen kunnen Aruba zonder sanctie-oplegging verlaten. Illegalen die in het strafregister voorkomen, moeten het eiland onmiddellijk verlaten. Vreemdelingen die mogelijk in het arbeidsproces kunnen worden opgenomen, krijgen de kans hun verblijf op Aruba legaal te maken. Na 4 mei wordt de opsporing door de politie geïntensiveerd. Legale ingezetenen kunnen ingaande 14 juni aangifte doen tegen illegaal op het eiland verblijvende personen.

Op 11 juni, de laatste dag dat illegalen zich op kunnen geven bij DVZ, melden zich honderden mensen. Minister Croes maakt bekend dat vanaf die datum indieners van een nieuwe werkvergunning het eiland moeten verlaten in afwachting van hun vergunning. Werkgevers met illegalen in dienst wachten sancties.

Begin juli meldt Croes dat de operatie betreffende illegalen en hun uitzetting goed verloopt. De bewindsman doet een beroep op alle werkgevers die personeelsleden in dienst hebben zonder werkvergunning, om alsnog een verzoek hiervoor in te dienen. Het Huis van Bewaring zit continu vol met ruim vijftig illegalen die uitgezet worden. Wanneer er plaats is in een vliegtuig, worden ze uitgezet.

Op 26 augustus kondigt Croes een aantal maatregelen ten aanzien van het Vreemdelingenbeleid Rijksgenoten af. Voor een meer soepele ontvangst bij aankomst op Aruba moet er een vlottere afhandeling komen, mag geen paspoort meer worden ingehouden en wordt een Immigratiebalie voor Rijksgenoten ingevoerd. Op het Arubahuis in Den Haag moet een betere voorlichting komen. Croes benadrukt dat voor het toelatingsbeleid eerst de Arubanen aan de beurt komen, dan de koninkrijksgenoten en daarna de buitenlanders.

In oktober leggen de DOOV-werknemers maar liefst drie keer het werk neer. Ze zijn verrast door de advertenties in de dagbladen dat het werk van hun directie per 1 november wordt overgenomen door Vreemdelingen Zaken. Het DOOV-personeel zegt hiervan niet op de hoogte te zijn.

Met ingang van 1 november zal DOOV haar originele functie van beleidsvoering voortzetten. De eigenlijke taak, de afhandeling van de vergunningen, wordt toegewezen aan een nieuwe Directie Vreemdelingen Zaken.

In een sneltreintempo worden tot 1 november 3775 verzoeken in behandeling genomen. Ongeveer 3100 vreemdelingen krijgen een vergunning. Binnen zes maanden wordt voor ruim 3 miljoen florin aan retributies, deposito's en leges geïncasseerd. Vergeleken met de begroting voor 1994 van DOOV, 1,7 miljoen florin, een absoluut record.

Op 18 november opent de Directie Vreemdelingen Zaken haar deuren voor het publiek. De schatting is dat Aruba in maart 1994 ongeveer 10.000 vergunninghouders telt.

TELEARUBA
VRIJDAG: 15.00 Cartoons; 16.00 Babes in Toyland; 18.00 Sesame Street New Years Eve Party; 19.00 Musical Special; 20.00 Telenoticias; 21.00 Saludos Ministernan; 23.00 Dandee; 23.15 Mensahe Minister President/Mensahe Gobernador; 23.30 Sluiting.

ZATERDAG: 16.00 Cartoons; 17.00 Sesame Street at the Met; 18.00 Musical Michael Jackson; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 Saludos Ministernan; 21.30 CNN News; 21.50 Movie: Volver Volver; 23.24 Sluiting.

ZONDAG: 16.00 Studio Sport; 17.20 Movie: Wizzard of Ozz; 19.00 Musical Canonazos Bailables; 20.03 CNN News; 20.23 Musical Eddy Herrera; 21.00 Musical Pavaroti in Concert; 24.00 Sluiting.

* * * * * * * *

ZATERDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

* * * * * * * *

Ziekenbezoek Leo Club

■ *ORANJESTAD — Een delegatie van Leo Club Aruba en Santa Claus brachten op Eerste Kerstdag een bezoek aan de zieke kinderen in het Dr. Horacio Oduber hospitaal. Santa Claus zorgde ervoor dat de kinderhandjes gevuld werden met cadeaus en snoepgoed. Op de foto Santa Claus, Leonisten, verpleegsters maar geen kinderen.*

Ankara: Einde strijd tegen Kurden in zicht

ANKARA - Voor het nieuwe jaar heeft de Turkse premier, Tansu Ciller, een einde aan het geweld van de Koerdische Arbeiderspartij PKK aangekondigd.

"In de strijd tegen het terrorisme zijn we bezig aan het laatste stuk van de tunnel", zei Ciller donderdag in haar Nieuwjaarstoespraak. Bij botsingen tussen het Turkse leger en PKK-strijders in het zuidoosten van het land kwamen donderdag zes rebellen om. Bij twee bomexplosies in de stad Dicle in DIyarbakir raakten woensdag 22 studenten en leraren gewond. Premier Ciller zal de jaarwisseling in de door Koerdisch geweld zwaar getroffen plaats doorbrengen, waar ze een solidariteitsmanifestatie bijwoont.

WEEKEND Sizzle

RYSTTAFEL Restaurant
INDONESIA
Home of the original 25 course Indonesian rijsttafel
Mercuriusstraat 13-15
Telefoon 612606 of 612999

31 Dec. en 1 jan. gesloten
Gelukkig Nieuwjaar

Warung Jawa Smulboetiek
Saliña Shopping Center (voorheen Mesker gebouw)
Tel. 65.89.89
Openingstijden: maandag t/m zaterdag van 9 uur 's morgens tot 10 uur 's avonds
Zondag gesloten
Typisch Javaans Surinaamse gerechten zoals nasi, bami, saoto-soep, pecil, teloh, baka-bana en ook belegde broodjes

Chinese Cuisine
Oude Caracasbaaiweg 56
Tel. 614574/618678
Wij zijn 1 januari gesloten.
Wij wensen u allen een zeer gelukkig nieuwjaar.
ROSE GARDEN

New Korean Restaurant
Nieuwe Pareraweg 16a (t.o. Comwest Carpet)
Behalve Koreaanse gerechten nu ook **vegetarische** en **Chinese gerechten** op de menukaart.
En vraagt U ook eens naar het speciale decembermaand menu.
Openingstijden di t/m vrij: 11.30 - 15.00 uur en 18.00 - 23.00 uur
za. en zo. 11.30 - 23.00 uur
Tel. 657444

Fort Nassau RESTAURANT
Restaurant Fort Nassau wenst u een Gelukkig en Smakelijk 1994
Ook in het nieuwe jaar staan wij klaar om u het toppunt van culinaire creaties, service en gezelligheid te bieden..
Reserveringen tel. 613450/613086

Fajitas
Strips of Char-grilled steak, chicken, or a combination of the two, served on a sizzling skillet of grilled onions and green peppers. Accompanied by warm flour tortillas, guacamole, sour cream and pico de gallo (a spicy relish)
Only at Texas Alaparia Brievengat
Only 12.95
The Best in Town We Guarantee It!
TEXAS Alaparia

J.L.B. Country Hotel & Vacation Resort
Klein Sta Martha 20, Tel. 641164
Gelegen tussen mooie groene heuvels, en dichtbij de mooiste stranden, kunt U een appartement, bungalow of luxe suite bij ons huren tegen zeer aantrekkelijke prijzen.
Zwembad, basket, tennis, volley etc.
Goed gesorteerde bar, internationale en Chinese keuken.
Altijd tot Uw dienst.

Op 1 januari vanaf 5 uur p.m. open
Op 2 januari van 8 a.m. - 11 p.m. voor ontbijt, lunch en diner.
Pinocchio RESTAURANT

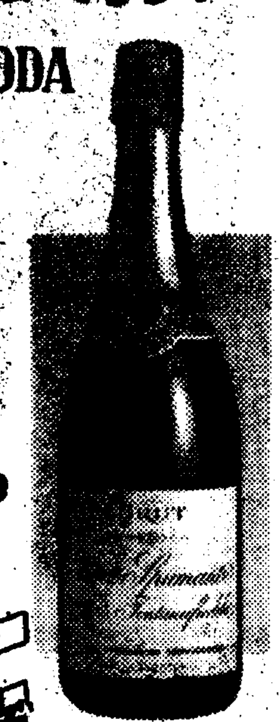
PARADISE MOVIES
wenst U allen een
Prettige Jaarwisseling en een Gelukkig en Voorspoedig 1994

Restaurant Garuda
GARUDA INDONESIAN RESTAURANT
31 dec., 1, 2 en 3 jan. gesloten
4 januari zijn we weer open.
We wensen eenieder een gelukkig nieuwjaar
Tel. 626519

EL ENTABLAO
Indjuweg 47 (Domingo...)
Zondag 2 januari zijn wij weer tot Uw dienst.
Een Gelukkig Nieuwjaar!

Weekend Special
Club Seru Coral
Nieuwjaars Menu
Tomaten crèmesoep
Gegrilde ossehaas met verse champignonssaus
Gebakken aardappelen
Peultjes
Kokos Bavarois
Koffie of thee
Onze beste wensen voor 1994
37.50 Exclusief 10% bediening
Reserveren wordt aanbevolen
A la carte dineren ook mogelijk
Hotel Restaurant Club Seru Coral
Hoe vindt u ons? Sta. Rosaweg af tot precies Marchena Hardware (Beurs). Linksaf (richting Koraal Tabak) en na twee kilometer ziet u de ingang aan de linkerkant.
Koraal Partier 10, tel. 678499, fax 678256
HOTEL RESTAURANT

Gelukkig 1994
FONTANAFREDDA
Brut
Pinot Spumante

at American Trading N.V.
Tel.: 653885

Concordiastraat - Punda
RESTAURANT
The Wine Cellar
Wij zijn 31 dec. gesloten
1 januari Nieuwjaarsdag geopend.
Wij wensen u allen een zeer gelukkig 1994
Voor reservering tel. 612178 of 674909

THE QUEEN Apollinaris OF TABLE WATERS
Tel.: 688222 - 688333

BAILEYS
De échte en originele Irish Cream
Agent distributeur: WIMCO

SHELLFISH HOUSE
Villa Elizabeth
Happy New Year 1994
Koraalspechtweg 11 t/o Princess Beach Hotel
Tel/fax. 657565
Reserveren aanbevolen

McDonald's
altijd gezellig voor Uw kinderfeestje
Bij Mc Donald's Sta. Maria extra gezellig met speeltuin.
Wij zorgen voor alles.
Voor inlichtingen en afspraken
McDonald's
Tel.: 375080 / 375081

LAROUSSE RESTAURANT
GOURMET CUISINE
Penstraat 5 Phone: 655418
Al onze gasten, vrienden en kennissen
Een gezond en gelukkig 1994 toegewenst.
Wij zijn 1 januari
nieuwjaarsdag open
Security aanwezig.
Pim en Marjolein

We wish you all A Happy New Year 1994

Fresh and Affordable
FISHERMAN'S WHARF
Tel: 657558
Dr.Martin Luther King Blvd. 91/93

Crisis CDM: vakbond, media en oppositie nagelen Mario Evertsz aan schandpaal

De Dokmaatschappij in 1993: van overheidsnv naar eilandsbedrijf

'De dalperiode in de scheepsreparatie lijkt nu echt voorbij te zijn', schreef de Dienst Economische Zaken nog heel optimistisch in de Economische Vooruitblik aan het begin van 1993. Nog datzelfde jaar zou de Curaçaose Dokmaatschappij in een crisis terechtkomen, die uitmondde in massaal ontslag. Vijfhonderd man werden naar huis gestuurd 'om het voortbestaan van de CDM veilig te stellen'. Van de dochterondernemingen waren er toen al een dikke driehonderd werkloos geworden. Medio oktober begon de CDM aan een interimperiode van - voorlopig - een half jaar. Daarna hoopt aandeelhouders-vertegenwoordiger Dito Mendes de Gouveia een gegadigde te hebben gevonden voor de exploitatie van een werf met een opgevijzeld imago en een gemotiveerd personeelsbestand. 1993 betekende niet alleen een - voorlopig - einde aan de werkgelegenheid dat een typisch Curaçaose onderneming jarenlang bood; het jaar zou ook een nieuwe koers inzetten op weg naar een eilandsbedrijf dat niet langer door een door de overheid benoemd managementteam geleid zal worden.

- door Hennie Harinck -

De CDM komt voort uit de Curaçaose Scheepvaart Maatschappij, die in 1926 met de komst van het Koningin Wilhelminadok begon met scheepsreparatie. De scheepswerf had al eerder kantje boord gelegen. Ook in 1983, het jaar waarin Mario Evertsz werd gevraagd de CDM te 'managen', vreesde men voor bankroet. Zelfs na een financiële injectie van 15 miljoen, opgebracht door de Antillen, Curaçao en Nederland. Ook in 1986 redde de Dokmij het op het nippertje dankzij ontslag en overheidssteun.

De voortekenen dat het mis zou kunnen gaan waren in de loop van 1992 voor de goede verstaander duidelijk aanwezig. Tijdens de cao-onderhandelingen van eind 1992, die uitmondden in een staking het jaar daarop, lezen we dat general manager Schriel de zware onweerswolken al heeft zien komen aandrijven. Hij zegt over informatie te beschikken die wijst op een negatieve trend. "De CDM zal in verband hiermede alle zeilen moeten bijzetten om zo weinig mogelijk nadelige gevolgen hiervan te ondervinden. De ervaring leert dat hetgeen in Europa en de rest van de wereld plaats vindt ook in deze regio zal toeslaan."

Wat in de rest van de wereld al was ingecalculeerd, werd medio 1993 met een schokgolf op Curaçao aan den lijve gevoeld en men realiseerde zich 'opeens' dat het goed fout zat: de vakbond reageerde ongelovig en de media vroegen zich af waarom er niet eerder was gewaarschuwd. Er waren een half jaartje eerder toch immers nog redelijk goede vooruitzichten voorgespiegeld ?

Maar wie de vakliteratuur en het mondiale nieuws een beetje had bijgehouden was niet verrast. Zo had eind 1992 de directie van Wilton Feyenoord in haar nieuwsmagazine het personeel al gewaarschuwd dat er 'zwaar weer op komst is'. "Wij kunnen u helaas voor 1993 zeker geen al te rooskleurig beeld schetsen", schrijft de directie van de Rotterdamse scheepsreparatiewerf. Aan de negatieve ontwikkeling liggen vooral externe oorzaken ten grondslag, laat men de werknemers weten.

Vrachtprijzen zijn gekelderd waardoor de inkomsten van de rederijen onder druk zijn komen te staan, wat de reparatiebudgetten heeft doen kelderen. Goedkope tarieven werden gevonden in 'met name Polen waar werven voor onwaarschijnlijk lage prijzen repareren'. Naar de Oostduitse werven dreigden ook nog eens EG subsidiestromen te vloeien, waardoor de concurrentie nog meer zal verhevigen, merkt de directie geïrriteerd op.

"Maar dit laat onverlet om ook bij onszelf te rade te gaan. Immers vakmanschap, prijs, kwaliteit en op tijd leveren zullen zwaarwegende factoren worden bij de beslissing welke werf de opdrachten gegund krijgen."

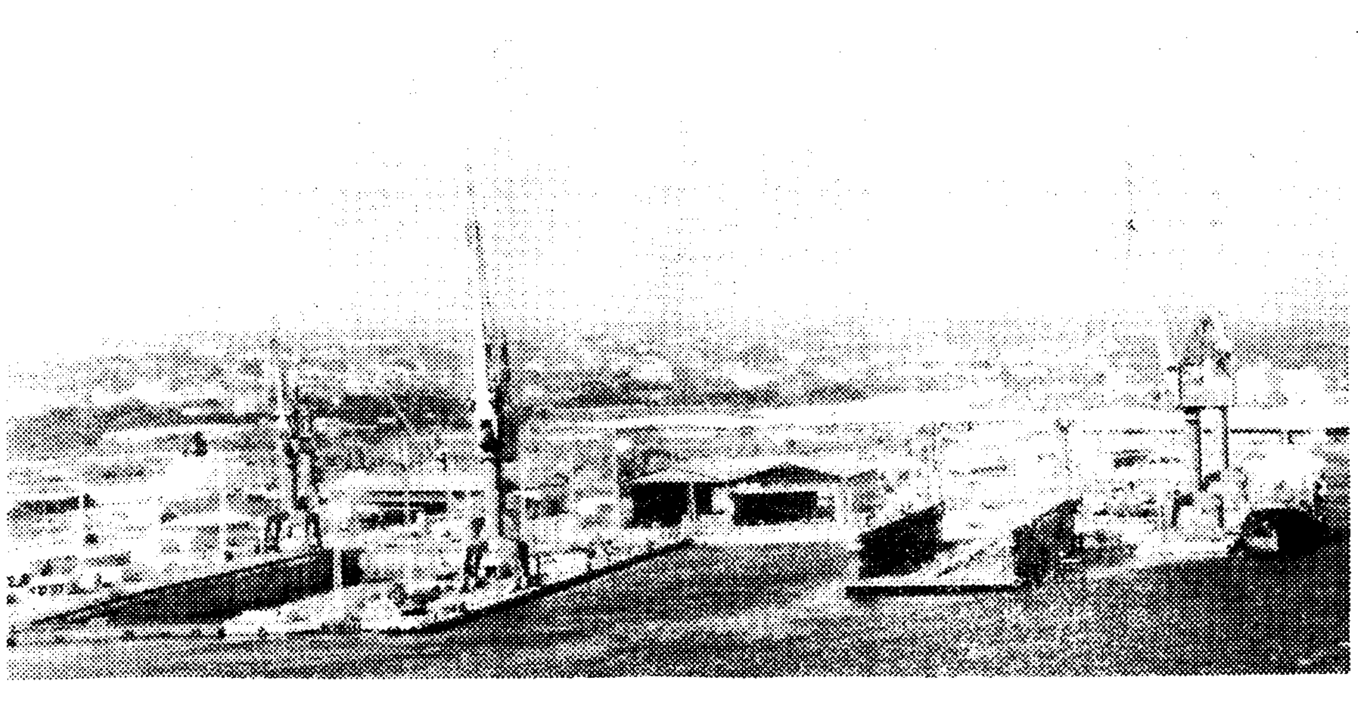
ARBEIDSONRUST

Leo Lubbers, ooit begonnen als jongste bediende bij Wilton Feyenoord, zou later over de periode augustus '92 - maart 1993 zeggen: "Er was continu sprake van arbeidsonrust met het doel een nieuwe cao af te dwingen. We hebben dat uiteindelijke geaccepteerd omdat er beloofd werd dat er harder gewerkt zou worden." De vakbond schermde met de voorbeeldsalarissen in de serviceverlenende overheids-nv's.

Maar Kodela en KAE hoeven niet te concurreren en de CDM wel, aldus Lubbers. Dat de politiek toeliet dat er met diverse maten gemeten wordt, heeft de onderhandelingspositie van het Dokmanagement er niet bepaald eenvoudiger op gemaakt, blijkt uit de woorden van de inmiddels naar Rotterdam teruggekeerde oud- commercieel Dokmanager.

Tijdens de onderhandelingen bleek bovendien dat de vakbond er op geen enkele manier van te overtuigen was dat er sprake was van een serieus op komst zijnde crisis. Of was de onheilsboodschap, die de directie telkenmale verkondigde tijdens de besprekingen met de vakbonden, niet duidelijk genoeg geweest?

Had de alarmklok niet al veel eerder moeten luiden?

Dat het er bij de CADMU niet in wilde dat het de verkeerde kant op aan het gaan was, blijkt zonneklaar uit de notulen.

Tijdens de cao-besprekingen vraagt de vakbond zich af 'waar de CDM de informatie vandaan haalt dat de marktoverzichten negatief zijn'. Tevens merkt de bond op 'waarom de CDM erop uit is om de werknemers fundamentele wijzigingen in hun arbeidsvoorwaarden te ontzeggen'. Een werkelijk volkomen gebrek aan vertrouwen in het management spreekt met name uit de opmerking dat de bond meent dat de 'directie niet serieus bezig is'.

Het zal je gezegd worden. Reden om de opdracht het bedrijf te leiden terug te geven. Maar Mario Evertsz, baas van de Effective Management Group die ook het management voert over Kodela, WEB Bonaire en GEBE St. Maarten, wist van geen wijken. Toen het faillissement zowat op de stoep stond, stuurde hij een memorandum naar de media, waarin hij verantwoording aflegde van zijn 'zware taak de werf uit het dal te helpen'.

■ *Mario Evertsz: de meest geplaagde man van 1993,*

Maar toen was het eigenlijk al te laat. De bond zag zich gesterkt in haar vermoeden dat de crisis uit de lucht was komen vallen, want waarom had hij niet eerder gewag gemaakt van het noodweer? Ook de media vonden die plotselinge openhartigheid verdacht, wat uitgever Stanley Cras deed besluiten zijn gehele september-editie van het maandblad *Independiente* aan de teloorgang van de Dokmaatschappij te wijten.

AANKLACHT

Speerpunt van zijn aanklacht (of verdachtmaking) was dat er sprake zou zijn van handelingen met voorbedachte rade. Evertsz zou de CDM met opzet naar de verdommenis hebben geholpen om daarna de werf zelf voor een appel en een ei te kunnen kopen. Cras zag ook de jointventure met Cuba in dat licht. Want daar zou de EMG-topman wel de winst van Curaçao naar toe hebben gesluisd. Cuba was niets meer en niets minder dan een dekmantel van de CDM-handeltjes van Evertsz, suggereerde hij.

Ook de Effective Management Group, het consultantsbedrijf van Evertsz, kreeg de volle laag. Want was het niet toevallig dat alle bedrijven waar EMG-lieden waren gerecruteerd slecht liepen? En natuurlijk hield Evertsz twee handen op de buik van Dito Mendes de Gouveia, de verantwoordelijke gedeputeerde. Trouwens, Evertsz had ook de gehele Raad van Commissarissen in zijn zak, want die was geheel afkomstig uit PNP-huize, en de PNP was nu eenmaal aan de macht, aldus *Independiente*.

Evertsz kon praten als Brugman, het haalde allemaal niets meer uit, want de anti-Evertsz lobby bleek zeer succesvol. Telkenmale belegde de steeds grijzer en grauwer uitziende manager een persconferentie, gaf interviews waarin hij trachtte te ontzenuwen dat er geen enkele sprake was geweest van een of andere *set up*, maar de geruchten over 'eigen vliegtuigen en snoepreisjes naar Cuba' werden hiermee niet ontzenuwd.

De maanden (juni/juli) waarin het bankroet van de CDM zich aankondigde tot aan de beslissing van gedeputeerde Mendes de Gouveia werd gepraat over Mario Evertsz en eigenlijk weinig over de oorzaken van de crisis en hoe daar wat aan gedaan zou kunnen worden.

De vakbond bleef bij het scenario dat er sprake was geweest van wanbeleid en zag zich gesterkt in de *second opinion* van de Nederlandse vakbondsreus Herman Berkhout; het Dokmanagement, in de personen van Frits van der Sande en later ook Leo Lubbers deden hun beklag over de onwrikbare houding van de CADMU.

Lubbers was na de arbeidsonrust, die culmineerde in een drie dagen durende staking medio februari, al volledig gedemotiveerd geraakt. Als commercieel manager kreeg hij de boze telefoontjes van de klanten te verwerken, die zich afvroegen 'wat er op Curaçao aan de hand was' en 'waarom hun schip niet op tijd klaar kon zijn'.

ONDERHUIDS

Met name uit de reactie van CDM-manager Frits van der Sande blijkt hoezeer ook een onderhuids raciaal en klassenconflict ten grondslag ligt aan het wantrouwen. In een open brief stelt hij: "De CADMU grijpt de recessie aan om dat stelletje makamba's en de te machtige Evertsz aan te pakken." Een overwegend blank management en een landskind dat als een inktvis zijn tentakels heeft vastgezogen in de spilbedrijven van Curaçao - reden volgens Van der Sande om een hetze te beginnen tegen een man die daarnaast nog een aantal commissariaten heeft en eigen bedrijven bestiert. Maar ook de politieke oppositie vond eigenlijk dat Evertsz de zondebok was. De EMG-man werd zelfs voor het voetlicht gehaald tijdens een eilandsraadvergadering waarin hij mocht komen vertellen waarom er geld vastzat in Cuba.

Evertsz lijkt op het eerste gezicht een mediaschuwe man, die toonloos opdreunt hoe de vork volgens hem bedrijfseconomisch in de steel zit. Niet bepaald een Donald Trump, die bij elk wissewasje de pers erbij haalt en dan het liefst verhaalt van zijn aanstaande trouwplannen met een gewillig blondje.

De EMG-man werkt het liefst achter de schermen en dat is hem misschien wel fataal geworden. Had hij eerder ingegrepen en het CDM-management ingeseind om vooral niet het slechte weerbeeld dat zich in 1992 al overduidelijk begon af te tekenen, achteloos weg te moffelen, dan was er misschien veel - persoonlijk - leed bespaard gebleven.

Dat de vakbond alleen oor heeft voor zwart-wit boodschappen en weinig onder de indruk is van een genuanceerd beeld, moge blijken uit de verbaasde vragen van vakbondszijde 'hoe het mogelijk was dat er enkele maanden eerder nog sprake was van matige winstverwachtingen, terwijl de EMG toen al gewaarschuwd moest hebben dat de vooruitzichten een stuk minder rooskleurig waren'.

Had de drastische reorganisatie-operatie, waarbij zo'n 800 man op straat kwamen te staan als we de dochterebedrijven meerekenen, voorkomen kunnen worden? Wellicht wel, ondanks dat wereldwijd werven hun poorten moesten sluiten.

Als het CDM-management niet ingeklemd had gezeten tussen twee partijen die zij tevreden moest stemmen, was wellicht eerder ingegrepen. Enerzijds moest altijd behoedzaam worden omgesprongen met de machtige bond, die al menig staaltje van haar kracht middels stakingen had laten zien en voelen. Anderzijds moest immer op het laatste woord van de grootste aandeelhouder, het eilandgebied Curaçao, gewacht worden.

En de politiek had al eerder blijk gegegeven van weinig ruggegraat als het vakbondspressie aanging. Lubbers zegt hierover: "Er heerst een diep wantrouwen, maar men vergeet dat werkgever en werknemer elkaar nodig hebben. Men gaat er al bij voorbaat vanuit dat je verneukt wordt door de ander. Op Curaçao leidt elk wissewasje tot een conflict. Bijna niets kan in harmonie worden opgelost."

"Op Curaçao leidt ieder wissewasje tot conflict"

BANKROET

Ondertussen gingen de lonen omhoog en zeng de markt in mei '93 ineen, een situatie die in juli niet langer houdbaar was: het bankroet naderde angstig dichtbij. Het saneringsvoorstel van het management om drastisch in te krimpen, danwel alle salarissen te verlagen, bleek voor de CADMU niet aanvaardbaar. Uiteindelijk hakte het Bestuurscollege de knoop door na ampele bestudering van de gevoelige materie.

Met een dodegraversgezicht bracht gedeputeerde Mendes de Gouveia op de televisie de onheilstijding. Iedereen, inclusief de EMG, werd naar huis gestuurd. Met een minimale bezetting van een kleine 200 man zou de werf draaiend gehouden worden totdat een huurder van de werf gevonden zou worden: eenzelfde constructie als bij de Isla, waar de PDVSA exploiteert, maar geen eigenaar is van de raffinaderij.

Maar de les lijkt geleerd. Het BC zette met haar impopulaire beslissing de toon voor een nieuw beleid: geen overheidssteun meer aan commerciële bedrijven, niet langer ondernemertje willen spelen. De sanering moet er uiteindelijk toe leiden dat het management in handen gegeven wordt aan professionals middels aandelenverkoop. Daarmee is de overheid ook in één klap verlost van een lastige luis in de pels: de CADMU. Daar krijgt de nieuwe exploitant -als die binnen zes maanden te vinden is - mee van doen.

Voor het vormgeven van een nieuw economisch beleid lijkt te gelden wat voor recessies geldt: wat in Europa en de VS gebeurt, sijpelt langzaam door naar de Antillen. Zo zijn in Nederland vrijwel geen scheepswerven meer te vinden die niet geprivatiseerd zijn. Ook het overheidsnv-beleid lijkt het eind van een tijdperk in te gaan luiden, getuige de steekwoorden van de nota: zakelijkheid en depolitisering. De overheid is het beu de grote weldoener te spelen en trekt zich terug op het gebied waar zij denkt dat haar taken liggen: beleidsvormend en sturend.

Alleen de Isla-constructie geeft wel te denken, want het is niet moeilijk voor te stellen dat de nieuwe uitbater van de werf de eigenaar mettertijd aansprakelijk gaat stellen voor het achterstallige onderhoud, zoals bij de Isla gebeurt.

Inmiddels zijn drie maanden verstreken en laat de CDM veertig Cubanen aanrukken om het plaatwerk van een handjevol schepen te repareren. Op dezelfde dag dat het nieuws bekend wordt, haast de CDM zich om een persbericht uit te geven met een oproep aan lokale ijzerwerkers en branders om zich te melden bij de contractors. Maar de lokale animo blijkt laag. Hoewel er ruim 400 werklozen staan geregistreerd, loopt het niet bepaald storm bij het Bureau Arbeiderspool. Maar waarom is er dan uitgerekend in de feestmaand behoefte aan menskracht? Het is alsof de duvel ermee speelt. En bovendien kan er met een leuke klus meer verdiend worden dan een tientje bruto per uur, lijkt de werkloze dokwerker te denken. Trouwens, de beloofde herscholing is nog niet van de grond gekomen. Want het doel was toch ook: beter opgeleide en gemotiveerde arbeiders.

■ *Leo Lubbers: "Zeven magere jaren"*

Maar het zal nog even duren voordat de CDM-nieuwe-stijl haar deuren zal openen. Tot die tijd is het roeien met de bestaande riemen. Eén ding echter staat volgens de kenners als een paal boven water: er moet heel wat gebeuren om de Dokmij eronder te krijgen, want 'met de potentie van de dokken, de natuurlijke haven en de faciliteiten is het ondenkbaar dat je van de CDM niet iets goeds kan maken', zegt Leo Lubbers. "Maar", zo voegt hij daaraan toe, "je moet natuurlijk wel de zeven magere jaren weten te overbruggen". Zonder kleerscheuren is het dit jaar bepaald niet gelukt om door de recessie heen te komen.

Het heeft Mario Evertsz in elk geval niet definitief ontmoedigd, want hij heeft de taak geaccepteerd om als interimmanager de CDM klaar te stomen voor een nieuwe start als eilandsbedrijf.

SOD voorziet een somber 1994

■ *De politie nam dit jaar tientallen vuurwapens in beslag en ook ruime hoeveelheden munitie. Dit gebeurde zowel voor als na de verscherpte wet op verboden wapenbezit. De technische opsporingsdienst die alle in beslag genomen wapens inspecteert, heeft tot en met november 73 vuurwapens geteld. Dat is exclusief de vrijwillig ingeleverde wapens en exclusief een aantal wapens dat in verband met lopende onderzoeken in de kluis liggen bij politieafdelingen als recherche, narcotica en SOD. Niet lang na de invoering van zwaardere straffen (vier jaar in plaats van twee maanden) en het novum van insluiting van wapenbezitters tot de dag van hun berechting, verschijnen de eerste serie verdachten voor de rechter.*

WILLEMSTAD — Het vuurwapen- en drugsbezit zullen in 1994 niet direct afnemen. Dat is de pessimistische voorspelling van politieinspecteur Derrick Holiday van de SOD (Speciale Operaties Dienst). Daar staat tegenover dat de politie doelgerichte invallen en controles actie onderneemt tegen criminelen.

Enkele feiten over de SOD:

- Alleen al de SOD nam 48 vuurwapens (exclusief de vrijwillig ingeleverd wapens) en vijftig messen in beslag.
- 319 keer is er cocaïne in beslag genomen. Het totale gewicht is onbekend. In augustus werden bij invallen in de Essoweg en de Kaya Renbak in totaal 26 kilo cocaïne gevonden.
- 447 mensen werden aangehouden. In 61 procent van de gevallen (276) was dat vanwege drugs. Het betreft kleine gebruikers tot grote handelaren. De rest van de arrestaties had te maken met vuurwapenbezit, mishandelingen, bedreiging of aanhoudingen ten behoeve van de recherche. De SOD assisteerde bij 120 zaken de recherche.
- 140 maal werden er invallen en huiszoekingen uitgevoerd in huizen en in snèks en drugshandelcentra.
- 145 maal zijn er razzia's en controle's uitgevoerd. Snèks en illegalen waren het doelwit.
- 700 illegalen zijn aan de Vreemdelingendienst overgedragen voor uitzetting.
- In samenwerking met de douane en de narcoticarecherche werden 33 fruitbarken uitgekamt op zoek naar drugs, wapens en smokkelwaar.
- 600 maal is er een proces verbaal opgemaakt.
- Bij de SOD werken 23 politiemannen en vrouwen.

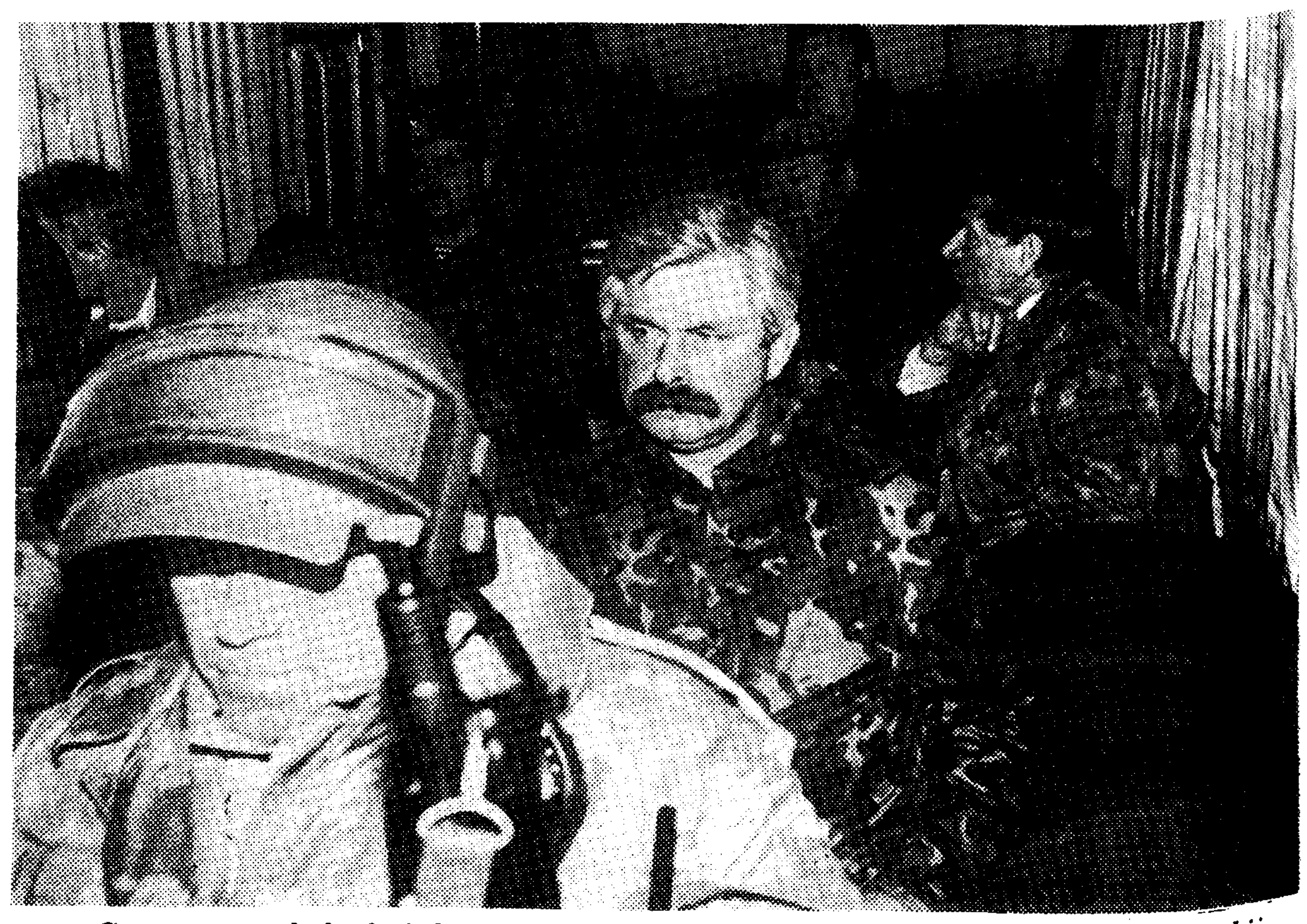
De SOD'ers werden vanaf de anticriminaliteitsmaatregelen van juli nadrukkelijk ingezet als stoottroepen in de aanval op helers, drugsdealers, vuurwapenbezitter. In juli, augustus en september werden vrijwel wekelijks succesvolle invallen gerapporteerd. Opvallend was het aantal snèkeigenaren dat te maken had met heling en wapen- en munitiehandel. Alarmerend waren verder de politiescanners die werden aangetroffen in de binnengevallen huizen van waaruit drugshandelaren opereerden.

SOD-personeel was nauw betrokken in de samenstelling van de anti-terreureenheid die op 27 juli de MCB-overvallers uitrookten in hun verschansing te Normandie. Het team van majoor Thodé speelde een leidende rol.

1993 in beeld

...Het leek wel Kerstmis met als kribbe het Witte Huis toen een van zichzelf overtuigde PLO-leider Yasser Arafat de hand uitstak naar de Israelische premier Yatzhik Rabin, die voordat hij aarzelend zijn hand uitstak eerst een stootje in de rug moest krijgen van president Bill Clinton. Vrede leek in zicht, maar was toch uiteindelijk moeilijker te bereiken dan het toen leek. De afspraken tussen Israel en PLO wachten nog steeds op een begin van uitvoering...

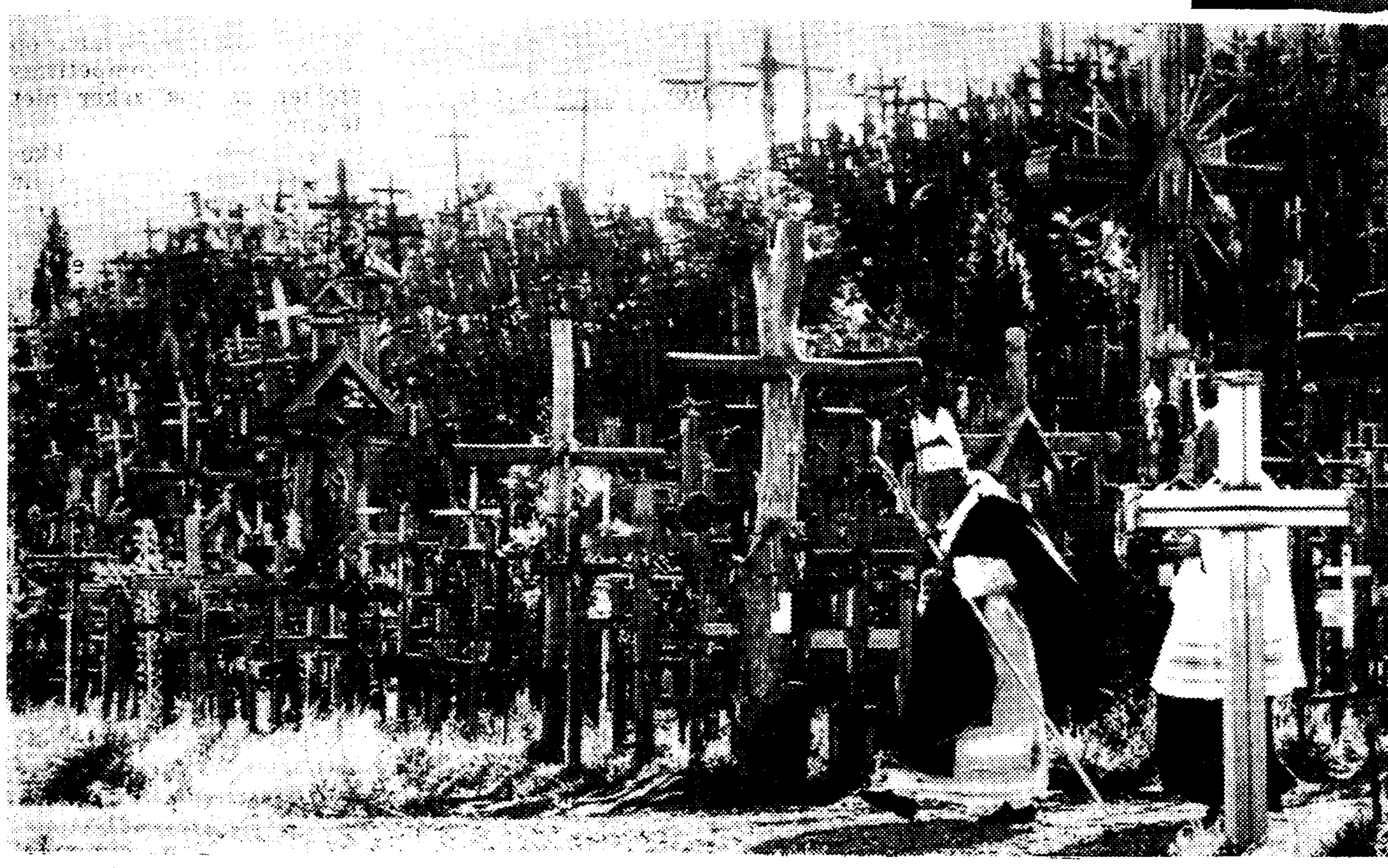
...Gespannen volgde de hele wereld de bloedige strijd om de machtin Rusland waarbij uiteindelijk het ingrijpen van het leger de doorslag gaf. Het betekende het (voorlopige) einde van presidentiele aspiraties van Aleksandr Roetskoj. Hij werd als gevangene afgevoerd uit het parlementsgebouw van waaruit men een greep naar de macht van president Boris Jeltsin deed...

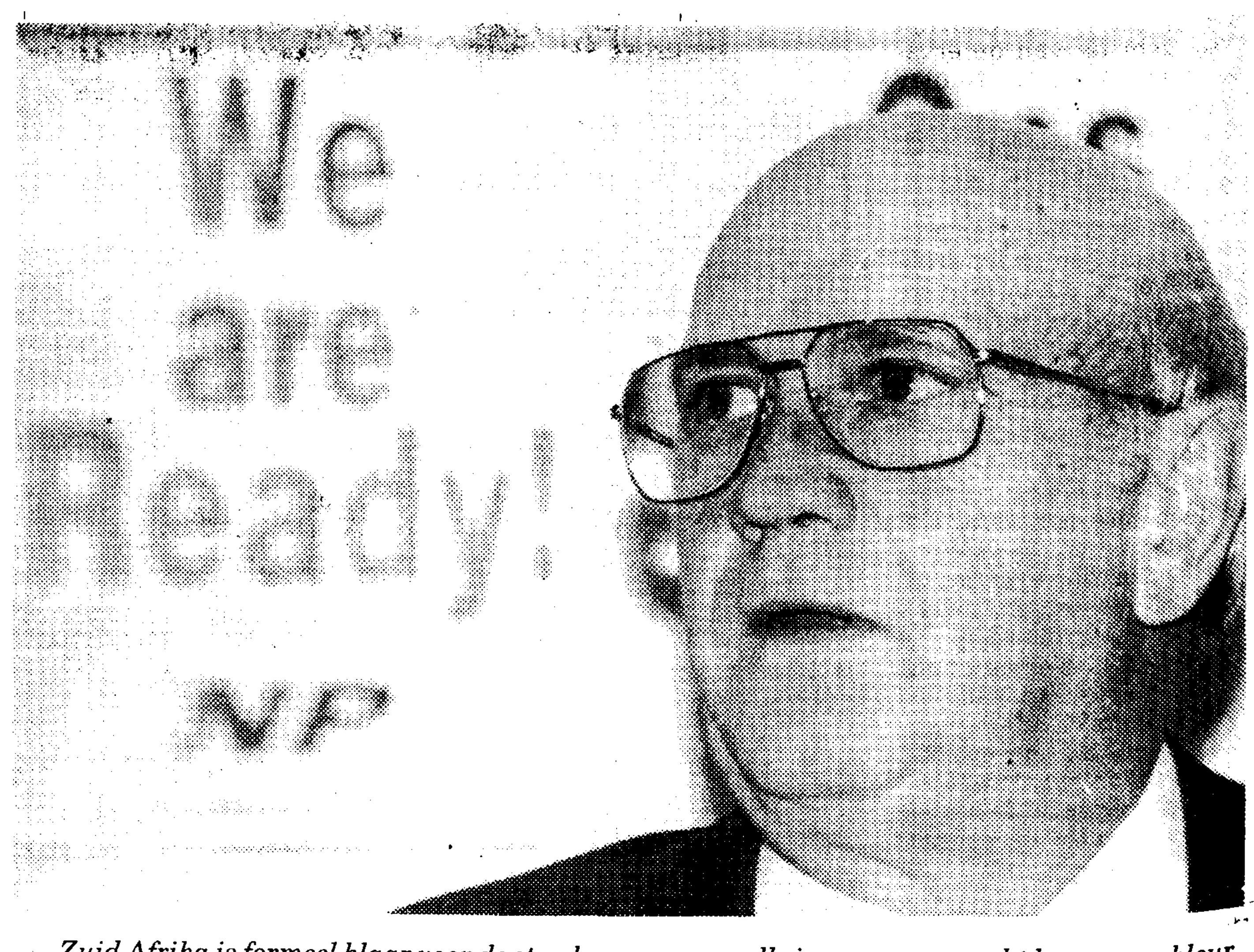
...Rookkolommen markeerden het einde van de Davidssekte in het Amerikaanse Waco, Texas. Toen de politie tot actie overging trof men op het complex van deze sekte nagenoeg alleen doden aan. 51 Dagen lang had de omsingeling van Waco de aandacht getrokken. Deze ebde wegna het bloedbad...

...Hoop herstellen, dat was de leuze waaronder duizenden militairen op initiatief van de Verenigde Naties wilden gaan zorg dragen voor een eerlijke voedselverdeling onder de Somalische bevolking. Voor het herstel van de hoop moest de macht gebroken worden van de krijgsheren, waaraan Somalie zo rijk bleek te zijn. Een jaar later is er van de hoop om iets goeds uit te richten weinig meer overgebleven en proberen de helpers met de staart tussen hun benen geruisloos te vertrekken. De puinhoop is ondertussen alleen nog grotere geworden. En de krijgsheren kunnen nu trots zeggen dat zij zelfs de Amerikanen te snel zijn afgeweest...

...De Berg van de Kruisen in Litouwen is een symbool van verzet, eerst tegen de tyrannie van de tsaren, daarna tegen die van het Sovjet-communisme. De kruisen herinneren aan de duizenden doden die bij dat verzet zijn gevallen. Tijdens zijn bezoek aan de Baltische landen ging paus Johannes Paulus II ook naar deze Berg van de Kruisen toe. Hij zelf heeft eerder als Poolse priester en bisschop zijn bijdrage geleverd aan het verzet tegen het communisme in zijn land. Het was voor hem als Poolse paus een indrukwekkend ogenblik dit woud van kruisen te kunnen bezoeken. Er moet nog zoveel verzet worden gepleegd, overal ter weeld...

...Zuid Afrika is formeel klaar voor de stembus waaraan alle inwoners ongeacht hun ras en kleur kunnen deelnemen. President Fredrick de Klerk (zie foto) en Nelson Mandela hebben het overleg-proces op gang gehouden, dat regelmatig dreigde te stokken als gevolg van het vreselijk politiek geweld dat aan honderden mensen het leven kostte...

...Russische roulette lijkt het verzet van Palestijnse jongeren tegenover de zwaarbewapende Israelische grenspolitie. Maar keer op keer werdene en worden er stenen gegooid van de soldaten en telkens weer vallen er doden bij dit gruwelijke kat en muisspel in bezet Israelisch gebied...

...Een vader treurt over de dood van zijn zoon. Dit gebeurde in de Indiase staat Maharashtra waar een aardschok duizenden mensen van het leven beroofde. op vele andere plaatsen zorgden natuurrampen vóor soortgelijk leed van tienduziendne vaders en moeders...

■ ...Curaçao is omringd door water. Het SDK-zwembad wordt vaak afgehuurd door de CZB om wedstrijdzwemmen te houden...

Hensley Meulens verruilt New York voor Japan

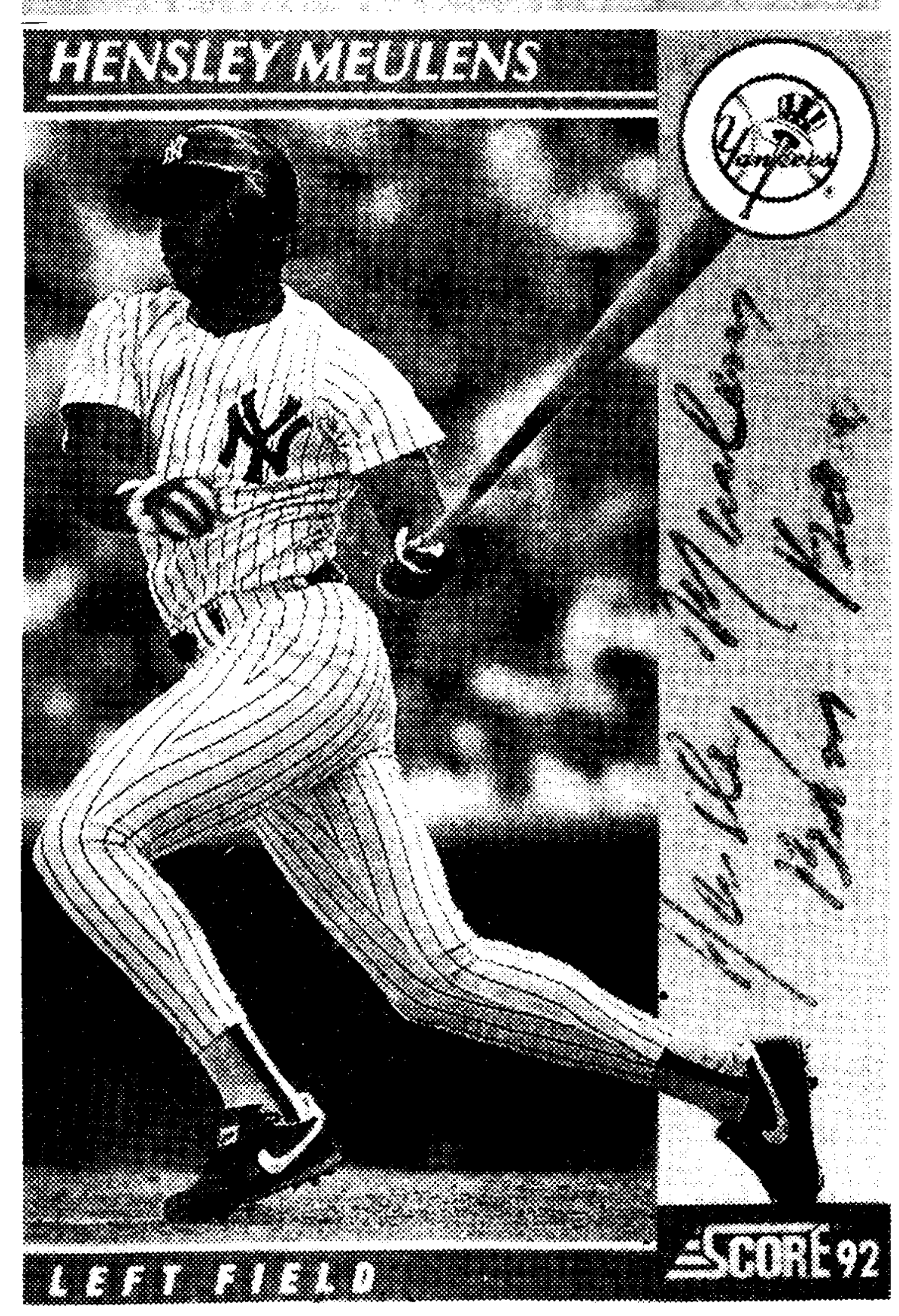
Hensley Meulens haalde dit jaar herhaalde malen de publiciteit. Eerst hekelde hij het feit dat New York Yankees hem het vorig jaar terugstuurde naar de Minors. Hij uitte kritiek en die haalde zowel de Amerikaanse sportpers als de Antilliaanse media.

In de aanloop naar de start van het seizoen dit jaar werd hij door wederom de Yankees-organisatie gepasseerd. Wade Boggs werd aangetrokken en het werd duidelijk voor Meulens dat de Yankees-leiding anders denkt over hem dan hij dacht. Wederom uitte hij felle kritiek en opnieuw werd hij prominent vermeld in de krantehoofden in de VS en in Willemstad.

Aan het eind van dit jaar werd hij eindelijk vrijgegeven door New York Yankees. Hij mocht, gevrijwaard van alle contractuele verplichtingen jegens de Yankees-organisatie naar Japan. Om in de J-League te spelen. Het eerste jaar zou hij rond de één miljoen gulden ontvangen. Teleurgesteld over de behandeling in New York, maar uiterst tevreden pakte de Curaçaose honkballer de koffers in.

Hensley Meulens, de enige Curaçaose honkballer die het zo ver heeft geschopt in het professioneel honkbal in de VS, blijft een idool op het eiland. Sportminnend Curaçao was altijd geïnteresseerd in zijn prestaties en draagt hem een warm hart toe. Hij bewijst ook over een vechtersmentaliteit te beschikken, die niet alle toegewijde sporters op het eiland en zekker niet in het honkbal op Curaçao bezitten.

Hensley Meulens naar Japan

Karateteam Curaçao vervult belangrijke rol dit seizoen

WILLEMSTAD — De Curaçao Karate Bond ofte wel CuKarBo gaf ook dit jaar blijk een van de weinige sportbonden op Curaçao te zijn die een visie en beleidsplan heeft. Met een harde kern talentvolle jonge karateka's poogde de bond niet alleen Curaçao te bewijzen dat het eiland op sportgebied niet onder doet voor andere grootheden. Het buitenland toonde respect voor de prestatie van de kleine delegatie karatebeoefenaars die de wereld succesvol afreisde.

Het CuKarBo-bestuur ontvouwde samen met de technische staf ofte wel het begeleidende trainersteam een visie en beleidsplan. Het bestuur stemde het beleid af op de plannen van bijvoorbeeld de bondscoach. CuKarBo maakte namelijk gretig gebruik van de ervaring van karateka Dudley Josepa.

Josepa heeft het vorig jaar de bronzen medaille gewonnen op het WK-Karate dat in de Spaanse stad Granada plaatsvond. In het verleden was hij zelfs wereldkampioen geworden. Voor Nederland, het land waar hij studeerde en een aantal jaar terug zijn docentschap in techniek op de HTS in Eindhoven behaalde.

Terug op zijn geboorte-eiland pakte hij de draad weer. Hij heeft een eigen karateschool, beoefent de sport nog steeds op serieuze wijze en geeft adviezen weg aan collega's karateka's die de vechtsport een warm hart toedragen. Voor velen die bekend zijn met de structuur in de karatesport, is Dudley Josepa bijna 'onmisbaar' geworden. Niet alleen wint hij nog medailles voor Curaçao en de Antillen, maar in teamverband is hij ongetwijfeld de belangrijkste schakel.

Dat bleek in Algerije op het WK-kampioenschap en op de CAC-Spelen in Ponce, Puerto Rico. Niet alleen geeft hij blijk van een goede leider te zijn, maar als *'fighting captain'* is het vaak zijn optreden die de doorslag geeft. Door zijn toedoen bij voorbeeld behaalde de Nederlandse Antillen de derde plaats en met andere woorden de bronzen medaille in de teamcompetities. De uitverkiezing van Dudley Josepa als 'Sporter van het Jaar' het vorig jaar was zeker op zijn plaats, en dit jaar bestond er geen twijfel over dat hij de technische bestuurder van het jaar zou worden.

In Ponce brak zijn talentvolste pupil, karateka Eddy Obispo, uiteindelijk door. Hij won de enige gouden medaille van de 209 koppen tellende Antilliaanse sportdelegatie die aan de CAC-Spelen deelnam. Hij vocht zich letterlijk naar de kampioenstitel in zijn categorie en werd prompt de grote man voor de Antillen. Geen wonder dat Obispo zijn leermeester Josepa dit jaar opvolgde als 'Sporter van het Jaar'.

Samen met Angelo Valks, Ricardinho Pietersz, de gebroeders Remick en Ulvic Jamanika vormt Obispo een team die arrogantie, vastberadenheid, discipline en wil uitstraalt. Een beeld dat CuKarBo en Josepa kenmerken en meer een garantie blijkt voor successen op internationale danwel mondiale kampioenschappen. Eigenlijk dacht iedereen en terecht dat de karateploeg hét 'Team van het Jaar' zou worden, maar helaas dacht de commissie die de sporters, bestuurders en scheidsrechter van het jaar kozen er anders over....

Overzicht Sport 1993

Sport op Curaçao in het jaar 1993. Een seizoen waarin een aantal sportdelegaties ongetwijfeld de eer hoog wist te houden in het buitenland. Internationale successen van zwemmers, karateka's en de jeugdige voetballers waren dan ook gemeengoed in dit sportseizoen, dat aan zijn einde loopt. Met name de karateka's waren zeer vechtlustig op de mat in onder andere de sporthal van het Sentro Deportivo Kòrsou (SDK), Parke Himno en Bandera te Barber, op het WK in Algerije en op de CAC-Spelen in Ponce, Puerto Rico. De vastberadenheid, getoonde discipline en de grote doch sportieve wil om te zegevieren stonden garant voor een 'succes story'. Met in de hoofdrollen Dudley Josepa, Eddy Obispo, Ricardinho Pietersz, Angelo Valks, Ulvic en Remick Jamanika.

Karateploeg: Een 'successtory'

■ ...*Karateploeg Curaçao en de Antillen: Een toonbeeld van arrogantie, vastberadenheid, discipline en sportieve wil...*

■ ...*Dudley Josepa...*

■ *WILLEMSTAD — De Federashon di Futbòl di Kòrsou (FFK) heeft dit jaar een van de meest succesvolle voetbalcompetities achter de rug. De pr-afdeling van de Curaçaose voetbalbond werkte op alle toeren. Desondanks werden de wedstrijden door weinig mensen bijgewoond. Sithoc werd zowel Curaçaos als Antilliaans kampioen.*

De persoon die echter de voetbalwereld wakker schudde met enkele felle uitspraken, was FFK-voorzitter Ronnie Fransisca. Hij dreigde namelijk op te stappen, nadat anderen zijn optreden in twijfel trokken. Het betrof een brief die hij naar SUBT-trainer Wilhelm Canword stuurde. Dat deed hij, volgens sommigen, zonder de steun van de andere bestuurders danwel zonder de toestemming van het voltallige bestuur.

Fransisca was de kracht én knecht dit seizoen achter het Curaçaos voetbal, dat eigenlijk klinisch dood was. Blijkt dat de voetballers weer plezier hebben aan het spel, scheidsrechters zijn toch tevreden en de bondsvoorzitter geniet grote respect bij de media. Hij ontpopte zich tot een zeer geloofwaardig bestuurder, die oog heeft voor de sporter. Nu resteert alleen maar meer waardering van de FFK voor het jeugdvoetbal en de U-17 voetbalselectie.

U-17 voetbalselectie verdient meer waardering

Curaçao telt door toedoen van de jeugdvoetbalorganisatie Orfik en erkende KNVB-oefenmeester Etienne Silie over een voetbalelftal, dat menig landen jaloers op zouden zijn. De groep werd door Silie en assistenten Mauricio 'Mau' Maria en Kenneth Margaretha geselecteerd en begeleid. Uit die jongens, bijna allemaal beneden de zeventien jaar, werd er een zeer evenwichtige ploeg samengesteld. Een elftal dat, indien de technische staf de nodige werkruimte krijgt, de toekomst van Curaçao zou kunnen betekenen en de garantie kan zien voor hernieuwde succes van het eiland zowel op regionaal als mondiaal niveau.

De successen begonnen op Curaçao zelf. De U-17 selectie liet tijdens oefensessies een goede indruk achter. De voetballers zijn een voor een talenten en balgoochelaars die de nodige taktiek en techniek werden bijgebracht. Een moeizaam proces voor de technische stafleden Etienne Silie, Mau Maria en Kenneth Margaretha.

Moeizaam, omdat eerlijk gezegd men op Curaçao altijd weinig aandacht heeft besteed aan met name de tactische kant van het voetbal. Daar bracht Silie en consorten verandering in. In eerste instantie waren het wereldvreemde ideeën, later blijken die ingrepen de sleutel van het succes van de U-17 selectie.

Barquisimeto, Venezuela. Het eerste internationale voetbaltoernooi werd gewonnen. De Curaçaose selectie leverde op grote wijze het visite-kaartje af. Buitenlandse trainers van de andere deelnemers waren en bleven onder de indruk.

Noord-Zapateer, Curaçao. De verovering van de kampioenstitel op het U-17 voetbaltoernooi van Victory Boys was een feit. Nogmaals verraste Curaçao de andere deelnemers en het was duidelijk dat de eerste toernooi-zege geen toeval was. Peru kan dat in ieder geval bevestigen. In beide finales, in Barquisimeto en op Noord-Zapateer, werd de Peruaanse U-17 formatie op overtuigende wijze aan de kant gezet.

Kenners van het Curaçaos voetbal waren het eensluidend met elkaar eens. De toekomst van Curaçao is verzekerd met deze groep jonge voetballers. Alleen moet Silie, Maria en Margaretha de jongeren bij elkaar houden en Orfik, de overheid en alle andere instanties erop toezien dat het team over de nodige materiële en financiële middelen kan beschikken.

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
Zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

SENTRO DI BARRIO JANWE
Dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar.
Schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGIA
elke donderdag van 19.30-23.00 uur in Sentro di Bario Janwé.
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur in IPK-gebouw (naast Martinus mavo, Plasa Brion.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

CURAÇAO BOWLING CLUB
16.00 uur Vruminga League.

CZB meest actieve sportbond op Curaçao

De Curaçaose Zwembond (CZB) is de bond die de meeste activiteiten organiseerde voor de leden van de vier aangesloten clubs. Maandelijks vonden in het zwembad van het Sentro Deportivo Kòrsou (SDK) zwemwedstrijden plaats. Een aantal jaar geleden installeerde het CZB-bestuur namelijk de Commissie Wedstrijdzwemmen die speciaal belast werd met het plannen en houden van die competities. De zeer jeugdige zwemmers kregen speciale aandacht en kregen de kans zich verder te ontwikkelen.

Caroline Teeuwen, Camillo Berenos, Tessa Solomon, Douglas Cachemir, Sheldon Delanoy en van de wat oudere generatie, Enith Brigitha en Petra Beakhart, zijn namen die een begrip zijn in het Curacaos en Antilliaans zwemmen. Op de CCCAN-Spelen in Havana, Cuba en op de CAC-Spelen in Ponce werden talloze nieuwe records gevestigd.

Het CZB-bestuur hield de zwemmers van Buladó, The Sharks, Dolfijnen en Sithoc goed bezig met zwemwedstrijden.

Bondscoach Gerard Moerland kon makkelijk een greep doen in de groep talentvolle zwemmers en vormde een solide basis om er mee te werken. Niet alleen tijdens wedstrijden in het SDK waren het die zwemmers die dan ook uitblonken, maar op internationale competities stelden ze ook zeker niet teleur.

Een positieve ontwikkeling die van het CZB-bestuur oversprong naar de vier aangesloten clubs, is de deelname van die zwemverenigingen aan toernooien in het buitenland. Landen in de regio en zelfs Nederland werden bezocht en de zwemmers kwamen terug met medailles en nieuw gevestigde records. De clubs gingen ook zien dat ze eigenhandig ook mee moeten werken aan de gezonde ontwikkeling van de leden in de zwemsport.

Dat betekende echter niet dat er geen meningsverschillen bestond tussen sommige van de clubs en het CZB-bestuur. Die bijna-conflictjes waren publieke geheimen, maar slim genoeg zag de desbetreffende bestuurders in dat de zwemmers niet de dupe moeten worden van fricties tussen degenen die geroepen zijn zowel in club- als bondverband het uitgestippelde beleid vorm te geven.

Dat CZB maar ook de NAZB (Antilliaanse zwembond) bijna euthanasie pleegde op waterpolo is te begrijpen. Het enthousiasme voor het wedstrijdzwemmen, het succes daarvan en de toename van vooral jeugdige zwemmers was min of meer debet daaraan. Zwemvereniging Dolfijnen beloofde echter voor het volgend jaar verandering te brengen in het een en ander. Opnieuw een bewijs dat een gezonde ontwikkeling in een tak van sport makkelijk overspringt naar een andere discipline in de sport. Ondanks eventuele meningsverschillen of andere opvattingen die tussen bestuurders mogen bestaan....

Patun Saragosa wint Eindejaars Zeilrace

WILLEMSTAD — Patun Saragosa uit Bonaire werd de winnaar van de Eindejaars Zeilrace. Het was een fraai schouwspel op de Handelskade, die het decor vormde voor de op tweede Kerstdag verzeilde Eindejaarsrace. Alle gebruikelijke ingrediënten waren aanwezig: stralende zon, afgewisseld met fikse regenbuien met daarin veel harde wind. Van de zestig inschrijvers bleken er vijftig de kersthammen en -kalkoenen te hebben overleefd en begonnen rond 10.00 uur aan het zeventien mijl lange traject.

Even leek het erop dat de Sunfishes, ondanks hun verzwaarde handicap, wederom met de prijzen zouden gaan strijken. Deze gemakkelijk planerende vaartuigen profiteerden massaal van de tot veertig knopen oplopende wind op het voor de windse rak. Tot grote verbazing van het finish-comité echter bleken het de windsurfers te zijn die de ereplaatsen voor zich opeisten. Aangevoerd door de Olympische kandidaat Patun Saragosa uit Bonaire passeerde het veld even na twee uur (een half uur eerder dan verwacht) de finish-lijn.

Ex-wereldkampioen Stephen Smeulders had op zijn Sunfish ruim drie minuten meer nodig en finishte op de vierde plaats. Het jacht Coyote van Duncan Could eindigde op negen minuten van de winnaar op de zevende plaats.

Aan de stuurmanskunsten van de Catamarans werd het uiterste gevergd. In het begin van hun race hadden zij te kampen met te weinig wind om hun zware tijdhandicap goed te maken, aan de windse rak werd het voor Mike Pieete teveel en moest ondersteboven door de CITRO naar rustiger sferen gesleept worden.

AUTOSPORT / MELBOURNE — De grote prijs van Australië, tellend voor de wereldtitel Formule I, zal met ingang van 1997 in Melbourne worden gehouden. Met ingang van dat jaar vervangt deze stad Adelaide, waar dit evenement sinds 1985 plaats vindt. De race zal zich in eerste instantie vijf jaar achtereen in Melbourne afspelen.

Cijfers en andere feiten over het Antilliaanse parlement

VERGADEREN

• De Staten vergaderden dit jaar 12 maal in het openbaar en 19 maal achter gesloten deuren.

Er werd openbaar vergaderd over de vakbondsrel in de binnenstad in december 1993 en het politieoptreden, telefonische gokspelletjes voor de internationale markt, de financiële problemen tussen Smits en Hirsch Ballin, het strafbaar maken van witwassen, de invoering van het Enig Document bij de douane, de verkiezing van de nieuwe Statenvoorzitter en vice-voorzitter, het anticriminaliteitsbeleid van minister Römer, de verscherping van de vuurwapenwet, de wijziging van de leerplichtwet en de acceptatie van milieuwetten tegen verontreiniging door schepen op zee.

Achter gesloten deuren werd, behalve ter voorbereiding van diverse wetsontwerpen, onder meer gedebatteerd over het bezoek van de Statendelegatie aan de VS in een poging de Amerikaanse ambassade op Curaçao open te houden, over de strategie voor de toekomstconverenties, over wat Liberia-Peters tijdens haar staatsbezoek aan Venezuela deed, over de afspraken tussen Aruba en de Nederlandse Antillen in verband met Nederlandse dwang tot veranderingen en de schrapping van artikel 62 uit het Statuut.

17 COMMISSIES

• Het parlement vergaderde ook in commissies. Om precies te zijn 103 keer in zeventien meer of minder belangrijke en permanente commissies.

Over volksgezondheid en milieu werd zeven keer vergaderd, over de relatie Nederland, Antillen en Aruba zeven maal, over justitie acht maal, over huishoudelijke dingen drie keer, over financiële kwesties twintig keer, over rijksaangelegenheden dertien maal, over justitiële zaken die het rijk aangaan zes keer, over onderwijs 32 keer en over vrouwen, jeugd en welzijnszorg precies één keer.

PARLATINO

• Het lidmaatschap van de Parlatino kost de Nederlandse Antillen 37.000 gulden per jaar. Dat is omgerekend twintig cent per inwoner van de vijf eilanden. De Antillen tellen ongeveer 190.000 zielen. Om ook nog het lidmaatschap werkelijk uit te oefenen is volgend jaar nog eens 175.000 gulden nodig voor onze afvaardiging. Dat is omgerekend negentig cent per inwoner.

REPRESENTATIE

• De 22 Statenleden en de twee griffiers van het parlement krijgen 4775 gulden als representatietoelage per jaar. Dat blijkt uit de begroting 1994 van de Staten als apart overheidsorgaan. Voor de toelage staat een bedrag van totaal 114.600 gulden. In 1994 is er ook 40.500 gulden voor een in de Staten-begroting niet nader toegelichte "thematische bijeenkomst voor zes personen".

ZACHTE HUURPRIJS

• De Staten als organisatie op landsniveau biedt sinds jaar en dag de eilandsraad de gelegenheid om in het parlementsgebouw te vergaderen. Daar brengt het parlement het eilandgebied ook in 1994 1200 gulden voor in rekening. Dat is omgerekend honderd gulden huur per maand voor ongelimiteerd vergaderen in een fris geairconditioneerde zaal. De Staten hebben overigens ingezien dat ze 20.000 gulden meer nodig hebben om in 1994 de stroomrekening te betalen.

VERVOER

• De Statenleden en de twee griffieren van het parlement krijgen in 1994 84.180 gulden als vervoerstoelage. Dat is 3507 gulden en vijftig cent per man per jaar en 292 gulden en dertig cent per maand.

De werksters die de kantoren en de vergaderzalen van die Statenleden en griffieren schoon houden krijgen geen toelage maar een vergoeding. Met zijn allen krijgen ze 780 gulden per jaar. Dat is in het beste geval (twee werksters) 32 gulden en vijftig cent per maand.

1 MILJOEN EXTRA

• De Staten hebben in 1994 een miljoen gulden meer nodig om te functioneren. Dat betekent dat de Antilliaan vijf gulden en een kwartje extra op tafel moeten leggen voor zijn volksvertegenwoordiging. Volgens de begroting van het parlement met zijn 22 Statenleden en 19 griffiemedewerkers was de zes miljoen gulden van dit jaar niet voldoende voor 1994.

De grote verantwoordelijken voor de stijging zijn: 5 ton extra aan salarissen en lonen; 6,5 ton extra aan vergader-, reis- en representatiekosten. Via een beknibbeling van 2,8 ton op de post representatie en voorlichting, die dit jaar nog begroot was op 5,8 ton, wordt de vergroting van het benodigde budget enigzins beperkt.

ADVIESKOSTEN

• De Staten zullen zich in 1994 voor 25.000 gulden laten adviseren. Dat is op basis van een uurtarief van tweehonderd gulden 125 uur aan raadgevers werk. Voor dat bedrag kan een adviseur met een werkdag van 8 uur drie weken zich inzetten voor verbetering van het functioneren van het parlement. Dit jaar stond er nog een bedrag van 50.000 gulden begroot voor adviezen.

Reorganisatie GGD:

Veel geschreeuw, weinig wol

Precies een jaar geleden kreeg het GGD-personeel een brief van het Bestuurscollege (BC), waarin werd meegedeeld dat met ingang van de volgende dag Ivan Asjes deze zo belangrijke dienst zal leiden. Een storm van protesten was eraan voorafgegaan. Een jaar later is de storm nog niet gaan liggen, al zijn sommige werknemers wat moe geworden van het voortdurend van zich afblazen.

Aanvankelijk sturen verontruste personeelsleden in kaderfuncties nog boze protestbrieven aan het BC. Antwoord blijft uit. De vakbond (Abvo) laat eveneens kritische geluiden horen, omdat het personeel niet voldoende bij de gang van zaken betrokken zou zijn.

■ IVAN ASJES

De medisch specialisten zijn ook al niet tevreden. De benoeming van Asjes zou een 'politieke bijsmaak' hebben en zij missen bij hem een duidelijke filosofie over het te voeren beleid. Het KabNA heeft problemen wegens het uitblijven van evaluatie, maar wil dat wegens de lieve vrede vooral niet naar buiten brengen.

Een speciale eilandsraadsvergadering over de GGD in februari levert veel vragen, maar weinig antwoorden op. Bentoera zegt toe het contract met de interim-manager naar de eilandsraad te sturen. Tot op de dag van vandaag is dat daar nooit aangekomen.

Toen al had het team met een stappenplan moeten komen. Pas eind maart echter krijgen de afdelingen- en sectiehoofden dit plan toegestuurd. De meesten zijn naar hun zeggen niet of nauwelijks gehoord over de voorstellen. De kritiek is dan ook niet mals.

In het stappenplan neemt het team niet de draad op van de reeds door Siegfried Victorina in gang gezette reorganisatie. Er wordt een geheel nieuwe structuur voorgesteld met een extra laag tussen diensthoofd en afdelingen. *Many chiefs, no indians*, zo kwalificeert een van de personeelsleden dit voorstel. Quirino Richardson noemt het samenvoegen van de Milieudienst met de Hygiënische Dienst het 'terugzetten van de klok'.

Ondanks alle commentaren wordt een licht gewijzigd stappenplan door het BC 'in principe' goedgekeurd. Wat dat betekent is niemand duidelijk; ook de Abvo niet, die bij monde van Raymond Jessurun laat weten dat het principeakkoord voorbarig is. Er zijn nog te veel vakbondsvragen onbeantwoord.

Terwijl de zaken doorsudderen en er volgens ingewijden weinig tot niets gebeurt, besluit teamlid S. Keli in september eruit te stappen. Hij is het niet eens met de werkwijze van het team.

Rond die tijd blijkt ook dat het BC Keli als waarnemend GGD-hoofd had benoemd, terwijl eigenlijk Ben Whiteman die functie bekleedde. Als die eind januari met terugwerkende kracht (23 december 1992) van die taak wordt ontheven, zegt Bentoera dat Keli pas per 1 januari 1993 waarnemend hoofd is. Achteraf blijkt Keli al vanaf november 1992 als zodanig te zijn opgetreden, - ongewild samen met Whiteman dus.

Geruchten over het nieuwe GGD-hoofd per 1 januari circuleren al in augustus en worden sterker in oktober. De arts/apotheker Livio Hermans zou zijn benaderd. Deze ontkent, evenals gedeputeerde Bentoera. De advertentie voor het nieuwe hoofd verschijnt eind oktober. De benoeming door het BC wordt niet voor volgende week verwacht.

Tegelijk daarmee wil Bentoera van het college goedkeuring krijgen voor de nieuwe hoofdstructuur. Volgens de gedeputeerde is de begeleidingscommissie het met die structuur eens. GGD-personeelsleden zeggen dat de laatste weken plotseling in sneltreinvaart over deze structuur is vergaderd, zonder dat iedereen daarbij aanwezig kon zijn.

Tot de definitieve benoeming zal de inmiddels tot waarnemend hoofd gebombardeerde Steven Cabenda als hoofd GGD optreden. Cabenda is tevens hoofd van de Bedrijfsgeneeskundige Dienst, bestuurslid van het Bureau Ziektekostenvoorziening, medisch adviseur van de schadeverzekering van ENNIA en eigenaar van een restaurant.

■ RAYMOND BENTOERA

AA en de val van Page

In januari werd er voor het eerst gerept van terugkeer van de Amerikaanse luchtvaartmaatschappij *American Airlines* (AA). De vluchten kwamen, maar gedeputeerde van Toerisme Ruben Page moest

RUBEN PAGE

in oktober wegens zijn overenthousiasme het veld ruimen. Hij had vergeten de minister van Verkeer en Vervoer toestemming te vragen voor de ontheffing van landingsgelden, die hij als lokkertje aan AA had aangeboden.

De ALM was razend toen ze van de plannen van AA hoorde. De Amerikanen zouden immers op de enige lijn gaan vliegen, waarop de ALM winst maakt. Bovendien verweet zij het toeristenbureau en de hotelorganisatie Chata dat zij geld in de AA-campagne zouden stoppen.

Een klein oorlogje, dat via de media werd uitgevochten was het gevolg. Het toeristenbureau verdedigde zich door te stellen dat de ALM al eerder een dergelijke overeenkomst was aangeboden: beide partijen zouden een even groot bedrag steken in een promotiecampagne in de Verenigde Staten. De ALM was hier echter nooit op ingegaan.

De Antilliaanse maatschappij nam echter wraak. In september kondigde zij een verregaande samenwerking met de Amerikaanse *United Airlines* (UA) aan. Dat houdt betere overstapmogelijkheden op Miami in; in feite hetzelfde wat AA te bieden heeft.

Monumenten komen en gaan

Het jaar begon met de dreigende sloop van een pand aan de Breedestraat (O). Het eindigde met de aanwijzing van de eerste beschermde monumenten, waardoor slopen niet meer is toegestaan.

Dank zij protesten van onder meer Plataforma Otrobanda en bemiddeling van de dienst Ruimtelijke Ontwikkeling en Volkshuisvesting (DROV) kon het pand aan de Breedestraat behouden blijven. Voor het Van Walbeekplein 8 was het te laat. Dat werd in september met de grond gelijk gemaakt.

Anti-sloop-protesten waren weer te horen toen de komst van het appartementencomplex Beau Rivage aan de Penstraat werd aangekondigd. Daar zal een historisch pand moeten wijken voor luxe onderkomens voor penshonado's.

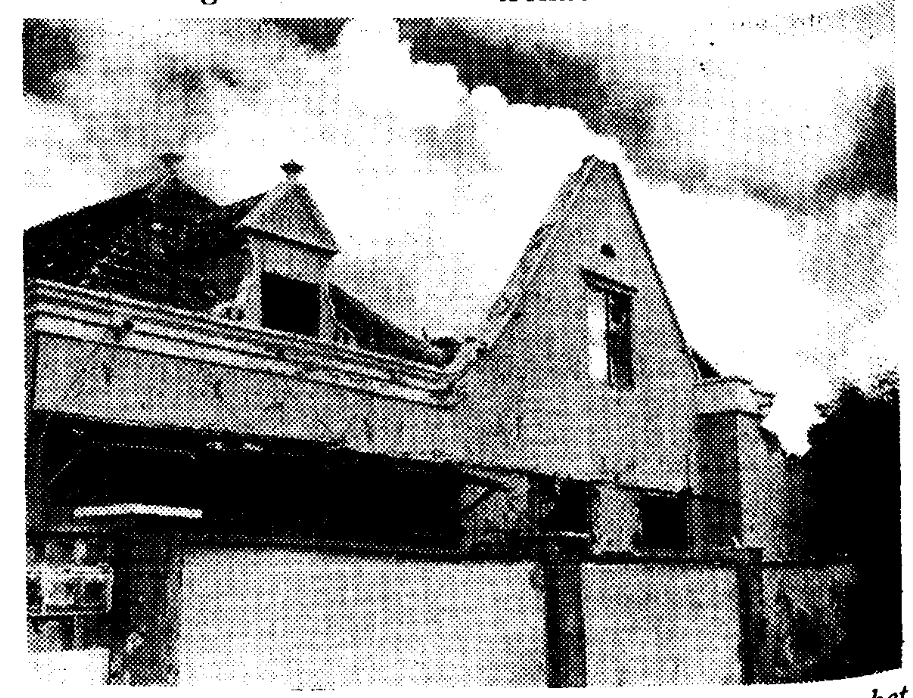
Met de monumentenaanwijzing kunnen de beschermers van historische panden echter rustiger ademhalen.

Toen het in 1992 opgerichte Monumentenfonds eindelijk over de noodzakelijke financiën beschikte, kon de DROV op 29 november de eerste monumenten als beschermd gaan aanwijzen. Eigenaars kunnen voor restauratie een beroep doen op het fonds.

Een andere gunstige ontwikkeling was de overdracht door het eiland van een twaalftal panden in de binnenstad aan de n.v. Stadsherstel en van drie landhuizen aan de stichting Monumentenzorg. Dat gebeurde eind december.

Daardoor en door de subsidies van het Monumentenfonds verwacht men in de bouw een opbloei in restauratiewerkzaamheden.

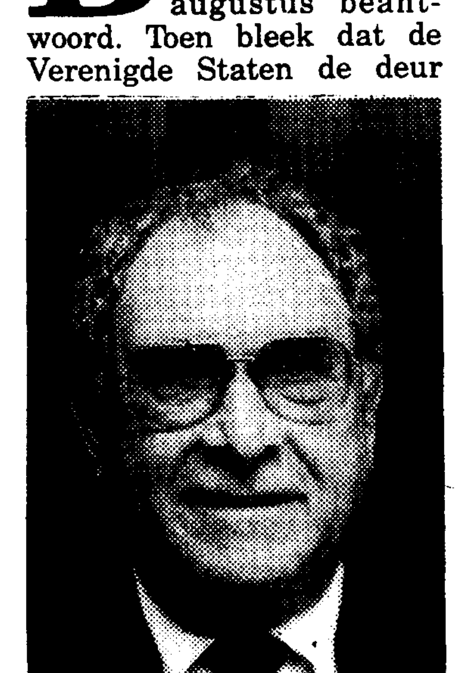
Ervaring is dit jaar reeds opgedaan met Huize Belvedère, het er vlak naast gelegen Kranshi Bieu, het nieuwe onderkomen van het Monumentenfonds en het Monumentenbureau op Scharloo en het eveneens op Scharloo gelegen door Stadsherstel gerenoveerde pand, waarin de Rabo-bank is getrokken.

■ *Sloop van het pand aan het Van Walbeekplein.*

Consulaat VS blijft open

Blijft die open of gaat die dicht? De vraag werd pas in augustus beantwoord. Toen bleek dat de Verenigde Staten de deur

■ RUDY DOVALE

van het Amerikaans consulaat te Curaçao op een kier lieten staan: voor belangenbehartiging moet je op het eiland zijn, belangrijke documenten gaan via Caracas.

Bij de eerste geruchten over een dreigende sluiting eind vorig jaar, trok Rudy Dovale, met de Kamer van Koophandel in zijn kielzog, ten strijde. Hij schakelde alles en iedereen in en bewerkte zo uitstel op uitstel. Ondanks de verminderde service van het consulaat, toonde hij zich tevreden met het resultaat van zijn inspanningen.

Drugs

WILLEMSTAD — De narcoticarecherche BNO heeft nog geen jaarcijfers, maar tot en met juni is zeker 123 kilo cocaine geconfisceerd. 137 personen van verschillende nationaliteit zijn gearresteerd. Dat gebeurde regelmatig in samenwerking met de luchthavendouane.

Er werd niet veel meer dan een kilo marihuana in de eerste helft van 1993 gevonden. Daar staat tegenover dat in juli de politie in Curaçaose kustwateren een boot aanhield met aan boord 843 kilo marihuana.

Spraakmakend waren verder de vangst van 50 kilo cocaine op het parkeerterrein van *Kentucky Fried Chicken* in oktober en een zelfde hoeveelheid in een wagen in een loods in het havengebied.

JAAR-OVERZICHT 1993

Het jaar waarin het OM bomen velde

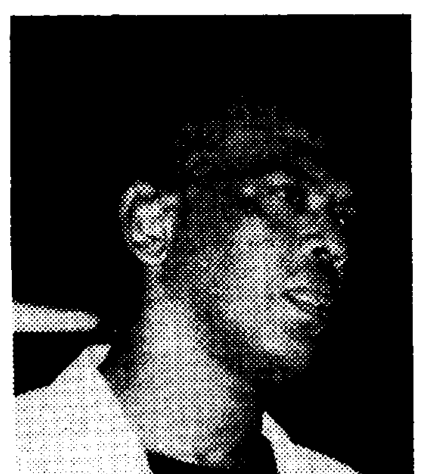
Met een krachtige bijl heeft het Openbaar Ministerie (OM) dit jaar enkele hoge bomen geveld. Achter elkaar kwamen ze naar beneden: Op 6 maart notaris Elco Rosario samen met ambtenaar van het kadaster T. Na deze vingeroefening ging het OM in oktober pas echt goed te werk: op de zestiende werden oud-gezaghebber van St. Maarten Ralph Richardson en de St. Maartense luchthavendirecteur Frank Arnell opgepakt.

Op 20 oktober volgde de oud-voorzitter van het luchthavenbestuur Al Wathey; 26 oktober was het de beurt aan pp-arts H., waarna op 29 oktober de grote klapper volgde: Claude Wathey, partijleider van de St. Maartense DP en voormalig adviseur van het Bestuurscollege van het bovenwindse eiland.

Vermeld moet worden dat het OM ook enkele reeds gevelde bomen -voorlopig - rechtop heeft moeten zetten. Het Hof sprak de in 1992 gearresteerde ex-minister Louis Gumbs en de telecommunicatie-adviseur Ephraim Cijntje op 11 november vrij van corruptie. Hoger beroep moet uitmaken of deze bomen kunnen blijven staan of alsnog en dan definitief geveld mogen worden.

Zowel op internationaal als op nationaal niveau is 1993 het jaar tegen de fraude geweest. In Italië, Nederland, Brazilië, overal ter wereld vielen bekende persoonlijkheden wegens oplichting van hun voetstuk. Zo ook op de Antillen. Rosario wordt met drie anderen verdacht van vervalsing, verduistering en oplichting. Zij zouden betrokken zijn bij illegale landwinning in het Point Pirouette-project. Rosario, die alle schuld ontkent, werd twee weken na zijn arrestatie in Nederland vrijgelaten.

De heren Arnell, Richardson en Wathey zitten nog vast. Alleen Claude Wathey is voorlopig op vrije voeten gesteld, ten einde hem in de gelegenheid te stellen

ELCO ROSARIO

zich in de Verenigde Staten medisch te laten behandelen. Wathey heeft problemen met zijn hart.

Samen met de op St. Maarten woonachtige Italiaanse zakenman Rosario Spadaro - op 16 november voor de kust van St. Barths aangehouden - worden zij verdacht van meineed en oplichting in de haven- en luchthavenuitbreiding van St. Maarten. Het vijftal heeft vermoedelijk ook bij het Ebenezer Housing Project de zaak opgelicht.

De arts H. wordt al sinds eind maart verdacht van fraude met pp-recepten. Na enkele huiszoekingen, internationale onderzoeken en verhoren van personeel van botika Muizenberg was het OM zover dat het zowel de arts als de directrice van de botika als de doktersassistente kon aanhouden. Hun zaak komt op 17 januari '94 voor de rechter.

Alle arrestaties wekten veel beroering. Rosario is woedend op het OM. Hij meent dat hem documenten zijn onthouden en dat hij niet [illegible] is [illegible]. De advocaten van de arts H. hebben van meet af aan bij elke actie van het OM moord en brand geschreeuwd. Na de aanhouding van Claude Wathey ontstond er op St. Maarten bijna een opstand.

Het OM gaat echter onverdroten verder met haar onderzoeken. Volgens het Criminaliteit-bestrijdingsplan van minister Römer (Justitie) zal er zelfs een speciale fraude-officier van justitie worden aangesteld. Of hij ondersteund zal worden door een goed opgeleid fraude-team, is nog onbekend.

Hoewel kandidaat-notaris Arthur O niet door het Antilliaanse OM werd aangehouden, hoort hij wel bij de hoge bomen. Oster werd eind november in Miami aangehouden wegens overtreding van het handelsembargo met Lybië. Hij is sinds een week terug op Curaçao en noemt alle beschuldigingen van Amerika volkomen uit de lucht gegrepen.

De schaduw over Sonesta

De officiële opening van het Sonesta Hotel op 30 januari dit jaar werd een paar maanden later overschaduwd door de beslissing van het Bestuurscollege, de optie op het stuk terrein naast het Sonesta niet aan de Halabi-groep te geven.

Eduardo Halabi was al ruim tien jaar bezig met de ontwikkeling van het hele gebied. Daarin paste de bouw van het ITC en twee hotels. Op grond van brieven, gesprekken en zelfs medefinanciering door de overheid ging hij ervan uit dat de optie naar zijn groep zou gaan.

Een tweede kaper op de zuidkust, de Hazeleger-groep, ging er echter onverwachts met de optie vandoor. Een teleurgestelde Halabi besloot het er niet bij te laten zitten. In augustus startten de getuigenverhoren, die moeten uitmaken of het tot een rechtszaak tegen het Bestuurscollege komt. Die beslissing wordt vermoedelijk begin 1994 genomen. Halabi wil een flinke schadevergoeding van de overheid.

Belangrijke getuigen waren ex-gedeputeerde Ricardo Isebia (DOW), inmiddels ex-gedeputeerde Ruben Page (Toerisme), Freek de Vries (projectleider van het Sonestahotel voor de overheid), Ivan Kuster (hoofd Financiën) en Etiënne van der Horst (hoofd DROV).

Tendenzen in de criminaliteit geven politie handen vol werk

De politie heeft een opmerkelijk druk jaar achter de rug. Definitieve jaarcijfers worden pas verwacht begin 1994. Honderden mensen werden gearresteerd voor grote en kleine vergrijpen. Nogal wat wapens en drugs werden in beslag genomen. Er zijn enkele tendensen aan te wijzen in de ontwikkeling van de criminaliteit en de bestrijding daarvan. Meest griezelige zijn de afrekeningen in het drugscircuit, de joyridingen, de overvallen op toeristen en het aantal minderjarigen onder de criminelen.
Ook opmerkelijk is het aantal onderzoeken dat zich richt tegen opsporingsambtenaren zelf. Het aantal bankovervallen bleef tot veler opluchting dit jaar beperkt tot drie.

• De in 1992 begonnen actie Awor si ta basta houdt halverwege het jaar stilzwijgend op, hoewel illegalen en drugsgebruikers-onder-de-boom nog steeds bij vlagen op de huid worden gezeten door de politie.

• De politie signaleert al vroeg in het jaar een zorgwekkende toename van het gebruik van vuurwapens. Door het hele jaar heen krijgt de politie meldingen binnen van *pistoleros* die *djis pa pret* in de lucht schieten. Maar er wordt ook gericht geschoten op voeten, dijbenen, oren, armen, schouders. Soms wordt er per ongeluk geschoten, waarbij huisgenoten onbedoeld de kogel incasseren. De samenleving neemt het niet langer en roept om aanpak van het wapenbezit. Dat was toch al het plan van minister Römer. De acceptatie door de Staten van de strengere wet op het wapenbezit luidt een reeks politie-invallen in bij personen die al lang op de verlanglijst stonden van de recherche in verband met verdenking van wapenhandel.

WAPENGEBRUIK

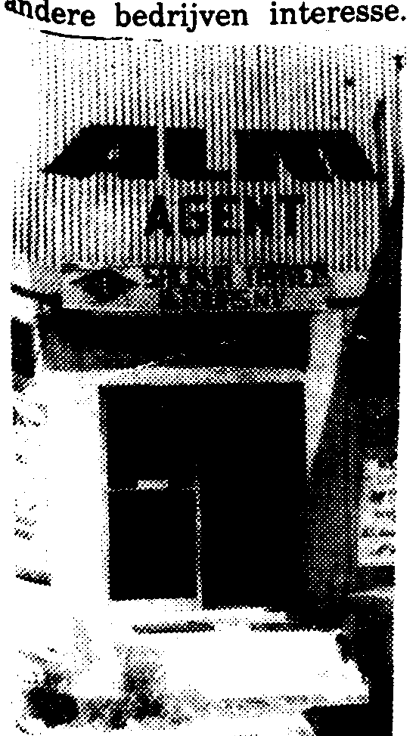
• Door het jaar heen blijken overvallers de weg naar de wapenhandelaar te vinden. Er gaat een beroving voorbij -van loterijhuisje tot pompstation- of er wordt wel een pistool getrokken. Een nummerverkoopster wordt doodgeschoten. Het lijkt ook of er steeds meer loterijkantoren en pompstation beroofd worden. Statistisch materiaal is door de politie echter hierover nooit bekend gemaakt.

• Die criminele belangstelling voor deze twee soorten bedrijven doet gezaghebber Wilsoe er in juni toe besluiten dat dergelijke zaken om zeven uur dicht moeten. Een uitzondering geldt voor self-service tankstations die de hele nacht mogen open blijven.

• Net als men hoop krijgt op een beter leefklimaat, schieten acht Venezolaanse gangsters, geholpen door ongeveer vier Antillianen, die verwachting aan flarden. Letterlijk. Dat gebeurt op 27 juli als de MCB te Saliña van honderduizenden guldens beroofd wordt. Eerder in het jaar werden al het MCB-filiaal te Colon en het McLauglin-filiaal te Rooi Catootje door nagenoeg dezelfde groep overvallen, zij het in kleine en wisselende formaties. De al vlug getraceerde overvallers worden klem gezet in Normandie. Een wordt doodgeschoten als hij de pin uit een handgranaat wil trekken. De rest kan worden overmeesterd. Dagen daarna worden er nog pakketjes geld gevonden: delen van de buit. In december worden zij berecht.

BEDRIJFSOVERVALLEN

• Criminelen hebben ook voor andere bedrijven interesse.

Dat moesten een ALM-kantoor te Saliña, Mensing & Co te Zeelandia en ook een kledinghandelaar voor de deur van zijn eigen huis aan den lijve ondervinden. Ook geldlopers genieten belangstelling. De buit wordt groter.

• Pijnlijk zijn de overvallen op toeristen. Het zijn er niet veel, maar elke roof is er een teveel voor het vakantie-imago van Curaçao. Tasjesroven worden geweldadig, Bapor Kibra vraagt om meer surveillance, een Duitse toerist wordt in Otrobanda in de keel gesneden en deze maand wordt een vakantieganger ontvoerd en bijna geëxecuteerd.

• De douane en de politie in samenwerking met Nederland en de VS (DEA) rollen diverse grote en kleine drugslijnen op. De Atlanta-connectie is de meest bekende. Amerikanen, Duitsers, Nederlanders, Antillianen, Surinamers en regio-reizigers lopen bij de luchthaven tegen de lamp. De laatste tijd niet alleen met koffers met drugs maar ook met volgepropte corsetten.

• Inherrent aan de drugshandel zijn de *rip-offs*. Daarvan wordt vaak geen aangifte gedaan want het bestolen slachtoffer is vaak zelf crimineel actief. Toch heeft de politie diverse malen dit jaar gewaarschuwd voor de internationale criminaliteit. Rechercheurs hebben aanwijzingen dat een aantal schietpartijen afrekeningen zijn tussen lokale, Surinaamse, Nederlandse en Zuid-Amerikaanse zakenpartners uit de onderwereld.

MISSTAPPEN

• Hoe goed de politie ook bezig is: er zijn een paar agenten die de naam van het korps bezoedelen. Zoals de agent die een weggebruiker in de rug schoot te Santa Maria en een collega die in vergelijkbare omstandigheden drie mensen in een auto in de rug, schouder of arm schoot, de twee agenten die in een bootje met gestolen motoronderdelen werden gevonden, de drie jonge agenten die een Haitiaan mishandelden bij zijn arrestatie, de rechercheurs die verantwoordelijk zijn voor het verdwijnen van in beslag genomen drugsgelden, de politieman die fraudeerde met stempels ten behoeven van illegalen.

• Over het algemeen lijkt de politie de handen vol te hebben aan kleine en grote criminaliteit. De frequentie van inbraken in een weekeinde schommelt rond elke twee uur een inbraak. Niet elk slachtoffer kan evenveel aandacht krijgen. De politie kampt met personeelstekort. En inbrekers en overvallers storen zich niet aan de werktijden van de agent die hen zou moeten opsporen. Gezien de jeugdige leeftijd van veel criminelen lijkt de misdaad niet meer een justitieel maar een opvoedkundig probleem.

Een tendens waar de politie machteloos tegenover staat. Maar pas als een Nederlandse politieman als commissaris Nordholt dat zegt, schrikt men echt.

JAAR OVERZICHT 1993

Milieu: veel niet gebeurd

Op milieugebied is er in 1993 vooral veel *niet* gebeurd. De hinderverordening ligt inmiddels tien jaar te wachten op aaname door de eilandsraad. Het Eerste Afvalstoffenplan (EAP) zit pas pas een half jaartje in de wachtkamer, en mag dus nog niet mopperen. Het voorontwerp EOP (Eilandelijk Ontwikkelingsplan) kreeg verlenging, omdat het de ontwerp-status nog niet heeft bereikt. Het Marpolverdrag (lozen op zee) is zowaar door de Staten gekomen, maar nog niet van kracht en over het Cites-verdrag (illegale handel in bedreigde planten- en diersoorten) zeggen de Antillen al sinds 1984 dat zij zich daarbij zullen aansluiten.

Kortom, de daadkracht ontbreekt, zoals directeur van het departement van Volksgezondheid en Milieu (Vomil), Titus Vissers, deze maand in de *Amigoe* zei.

Daadkracht is het enige dat nodig is voor de gratis milieutips die de milieuorganisaties Amigu di Tera en Defensa Ambiental het eiland Curaçao in juli aanboden. Bij de tips hoorde ook het voorstel om de hinderverordening aan de eilandsraad aan te bieden. De belofte van gedeputeerde Bentoera (Milieu) dat dat voor het eind van het jaar zou gebeuren, is niet ingelost. Ook van de andere tips is nooit meer iets vernomen.

Ook tijdens het forum van de Leerstoel voor Milieu en Ontwikkeling over Ruimtelijke Ordening wees men op de noodzaak van adequate milieuwetgeving.

Baggerslib uit de haven dat in zee werd gestort, en chemisch afval plus menselijke uitwerpselen die bij Playa Canoa de zee in gingen, maakten de Curaçaose milieutongen goed los. De omwonenden van Playa Canoa maakten op Wereldmilieudag de hele buurt schoon en de vrachtwagens moesten met hun al dan niet chemische rotzooi voortaan ergens anders heen. Het storten van uitwerpselen of andere troep werd echter niet aan vergunningen gebonden.

ReefCare vroeg in een symposium aandacht voor de aanleg van kunstmatige stranden, terwijl de milieubeweging zich met man en macht tegen de sluiting van het strand van Jeremi verzette.

De baggerstortende CPA probeerde samen met de leden van het Havenoverleg ook dit jaar weer - tevergeefs -het beheer over het Spaanse Water te krijgen. Met het toezicht in een hand meent de CPA effectieve maatregelen te kunnen treffen aangaande milieu, (drug)smokkel, illegale steigerbouw en de afmering van jachten.

Deskundigen uit Nederland vlogen ook in 1993 af en aan. Een zinloze bezigheid, zolang hun adviezen vervolgens in een la worden gestopt, waarvan de sleutel in het vervuilde Schottegat wordt gegooid.

Referendum gooit staatkundige plannen politici in de war

19 november 1993 is een datum die de Curaçaose bevolking in het geheugen gegrift staat. Voor het eerst in de geschiedenis van de Nederlandse Antillen kon een eiland rechtstreeks haar stem laten horen. Aan de staatkundige peiling ging een periode van intensieve voorlichting en campagnevoeren vooraf. De verwachtingen waren hooggespannen en op de avond van de uitslag knapte een grote ballon: de Curaçaose politici zagen hun plan voor een autonoom Curaçao binnen het Koninkrijk wreed verstoord.

Het 'gevaar' van de tegenstanders van optie B (status aparte) verenigd in een gelegenheidsgroepering bestaande uit oud-premier Miguel Pourier, de vakcentrales SSK en Kamara Sindikal, en de politieke partij Demokrat Outéntiko bleek onderschat.

Na de dag van het referendum heerste grote verwarring onder politici en waren de voorstanders van optie A bevangen door een overwinningsroes. Hoewel steeds was gewaarschuwd dat het geen verkiezingen betrof, werd de uitslag door velen geïnterpreteerd als een stem tegen de zittende bewindvoerders. Met name SI-leider George Hueck zou de overwinning van A later afdoen als een grote vergissing, een opvatting die veel bewindvoerders stiekem deelden, maar niet hardop waagden uit te spreken om de kiezer niet onvergelijk te zijn. Alleen Cornelis Smits durfde daags na zijn aankondiging dat hij uit de politiek zou vertrekken in de voetsporen van Hueck te gaan staan.

Als eerste kwam de MAN terug op haar eerdere voorkeur voor B. Later volgde ook de PNP. Uiteindelijk herriep de eilandsraad haar motie, die werd omgevormd conform de uitslag van de volksraadpleging.

Had Rufus McWilliam op 18 november nog stoer uitgeroepen dat 'als A wint hij de A-groepen het onderhandelingsmandaat zou geven', na 19 november bleek dit minder serieus bedoeld. Er startte een langdurige discussie over een herstructureringscommissie, die uiteindelijk spaak liep. Miguel Pourier en de zijnen besloten op eigen kracht aan de slag te gaan met het inventariseren van de wensen van de andere Antilliaanse eilanden. Intussen had Pourier na wat getwijfel een politieke partij opgericht.

Toekomstconferentie zonder toekomst

Toekomst is een woord dat veel gevallen is, dit jaar, maar dat vooral uitdraaide op toekomstmuziek. Een beetje een vals klinkend deuntje, waarbij ieder (ei)land zijn eigen partijtje van verschillend repertoire blies. Het gevolg was een staatkundige kakafonie en beschadigde relaties: de Toekomstconferentie over de staatkundige structuur van de Antillen en Aruba was niet wat de partners er van hadden verwacht.

De wat toen nog 'TC I' heette (de TC II en de Slot-TC zouden er uiteindelijk niet komen) ging op maandag 8 maart van start onder voorzitterschap van premier Lubbers. In de daaraan voorafgaande weken waren de Antillen al geplaagd door een aanhoudende stroom negatieve berichten over Nordholts criminele Antilliaanse jongeren, de aankondiging van een BVD-onderzoek naar Antilliaanse regeringsbetrokkenheid inzake het wegzenden van die jongeren en door het afkomen van de Algemene Maatregel van Rijksbestuur voor Sint Maarten op 25 februari.

De eerste vergaderdag liep aanvankelijk in een goede sfeer, zodat het door premier Lubbers die avond gepresenteerde synthese document als een bom viel. Curaçao had gedacht te moeten strijden voor de autonome statusgedachte, maar kreeg die geheel onverwacht in de schoot geworpen. Maar wél onder een aantal stringente voorwaarden over de verbetering van het bestuur en met het uit handen geven van de eindverantwoordelijkheid van het justitiële apparaat. Minister Römer verscheurde het document, wierp het vinnig in de richting van de Nederlandse bewindslieden en mocht daarna een 'bilateraaltje' over omgangsvormen in de politiek met premier Lubbers smaken.

De TC I was niet meer te redden, ook al verschenen er nog aangepaste versies. Temeer daar de Arubanen, met de hete adem van de onafhankelijkheid per '96 in de nek, blijkbaar heel wat minder moeite hadden met voorwaarden voor beter bestuur. Besloten werd in juni weer bijeen te komen, terwijl in de tussentijd wederzijdse ambtenaren aan het werk gingen.

Nu 'Nederland' akkoord ging met de status aparte, beriepen met name de MAN en de vakbonden zich op de eerder gedane toezeggingen voor het houden van een referendum, voorafgaand aan het nemen van definitieve besluiten over de staatkundige toekomst. De coalitiepartijen stribbelden aanvankelijk tegen, maar konden onder de druk van de publieke opinie (onder meer een informatiecyclus over deugdelijk bestuur) daar niet langer onderuit. Zodat de TC II -"waar knopen moeten worden doorgehakt"- van juni geen TC II werd, maar een besluiteloos 'politiek overleg', in afwachting van het te organiseren referendum.

In juni presenteerden alle partners, behalve Curaçao, verschillende modellen en uitgebreide plannen van aanpak voor een staatkundige herstructurering. Met name Aruba was daarin ver gevorderd, al kwam er tot verrassing van Lubbers een Arubaanse delegatie van 30 man opdraven, in plaats van de vier of vijf die hij in zijn hoofd had. Nederland ging ermee akkoord dat in september met Curaçao verder

SUZY RÖMER

gepraat zou worden; dat ook de andere eilanden ambtelijk en politiek verder zouden gaan en met Nederland bilaterale gesprekken zou voeren; en dat in december, op de Slot-Toekomstconferentie "de losse eindjes weer aan elkaar geknoopt zouden worden".

Het resultaat van de besprekingen in september leek bemoedigend; vooral gedeputeerde Betrian's Nieuw Beleid oogstte in Nederland bijval, maar de voor de Antillen, en vooral voor Curaçao, belangrijke fiscale paragraaf werd te mager bevonden. Ook op justitieel terrein waren de partijen nog niet uitgevochten. Het verschil met de aanpak van eerder in het jaar, was echter opvallend. Werd de strijd aanvankelijk via de media gevoerd, in de tweede helft van het jaar hanteerden de partijen een mediastilte en vonden de gevechten plaats buiten de spotlights.

Het wachten was nu op de uitslag van het referendum, dat inmiddels voor 19 november genoteerd stond, waarna in de week van 15 december (Statuutdag, zo had men niet geheel toevallig in Nederland gepland) de Slot-TC zou plaatsvinden. Voor die Slot-TC wilde de in oktober wankelende coalitie zelfs genoegen nemen met de voortzetting van het regeringsverband, op voorwaarde dat de verkiezingen vervroegd zouden worden naar 25 februari. Met een demissionaire regering naar de Slot-TC gaan, dát zou niet gaan -dat zag iedereen wel in.

Maar de uitslag van het referendum maakte ook een Slot-TC met als inzet de autonome status voor Curaçao overbodig. Door de val van de regering -alsnog- op 25 november en de daar op volgende formatie, werd ook de van slot-TC' tot 'politiek overleg' herdoopte ontmoeting op Statuutdag niet meer mogelijk. Veel nieuws zou daar voor de Koninkrijkspartners toch niet te halen zijn geweest; alle overige eilanden, inclusief Aruba, hebben hun lijnen voor de toekomst in dit jaar met Nederland politiek uitgezet. De een behoudt een Status Aparte, de ander wordt Koninkrijkseiland-min of -plus met al dan niet de status van Land, of krijgt *full internal selfgovernement* - of hoe men het ook wil gaan noemen. Het verhaal over de Slot-Toekomstconferentie krijgt zijn slot in de toekomst.

ZOEKERTJES

TE KOOP AANGEBODEN CURAÇAO

NISSAN Sunny 1992 met extra's, alarm, tinted glass, vr.pr. f.16.000. Tel.:675729.

WEGENS OVERCOMPLEET: 1 queen size bed, kaptafel + nachtkastjes, 2 rieten stoelen en huishoudelijke artikelen. Tel.:370306.

NINTENDO Gameboy spelletjes 8 in 1, o.a. batman, ghostbusters, double dragon, castle vania, ninja turtles etc. prijs f.90,-. Tel.:685196.

AIRCO 22000 B.T.U. raamunit t.e.a.b. Tel.:374826.

MAZDA 626 GLX, 1985 fully equipped, automatic powersteering, airco, radio f.8.500,-. Tel.:672706.

LADA NIVA gekeurd tot mrt '95 vr. pr Naf.2.375,-. Tel.:377320.

TOYOTA CELICA 1983, kleur: grijsblauw, prijs: f.6.900,- met mcriem in goede staat. W.Gr.St. Joris 74A. Tel.:675507.

WEGENS OVERCOMPLEET: ijskast f.550,-; roeimachine f.165,-. Tel.:653186.

TE HUUR GEVRAAGD CURAÇAO

JONG WERKEND stel zoekt per 1-2-1994 woning min. 3 slpk. prijs f.950,- p.m. in rustige buurt. Tel.:677854 of 331282.

PERSONEEL GEZOCHT CURAÇAO

HULP in de huishouding voor 's ochtends, omgeving Ronde Klip. Bel:371574 (na 7 uur p.m.).

Luchtvracht naar
SURINAME
DHAN TRADING N.V.
Rooseveltweg 122
Tel. 695711
Open: Alleen op de maandagen en dinsdagen van 4.00 - 6.00 n.m.

Roserie Rosâne
Heelsumstraat 86
tegenover Landslaboratorium.
De prachtigste MINIROZEN in veel variëteiten.

Clima Cars
AUTO AIRCONDITIONING
Herst 1A - Tel.: 672059, Sta. Rosa

WEEKEND
Proef eens de
SAOTO SOEP
$ 2,-
Bij SIROMA in de WATERFORT-BOOGJES
Tel. 656563
Vrijd. + Zat.avond

Cosmetica Tropéz
Speciaal voor een donkere huidkleur
Mamita Tel. 623233

RASONABLE Clothing Store
wenst al haar klanten een voorspoedig 1994!!
Voor uw eindejaars-outfit moet u natuurlijk weer bij ons zijn!!
Winkelcentrum Brievengat
W. Churchillweg

KAMERS ROOMS HABITACIONES
—X—X—X—X—
Airconditioned
—X—X—X—X—
Garipitoweg 2
Tel: 691200 * Fax: 691203

PLAYA FORTI RESTAURANT
Iedere zondag tussen 1 en 4 uur 's middags kunt u genieten van
Kaha di Orgel Muziek
terwijl u voor slechts fl. 17,50 lekkere à la parilla kunt eten met GRATIS een glas wijn erbij.

CARVAHOME N.V.
biedt U
DE GOEDKOOPSTE
Huurauto's in Nederland
en voor Curaçao
* Vakantie bungalows
* Appartementen
* Huurauto's voor Uw bezoekers (min. 1 week)
Pallasstraat 6 - Salinja
Tel. 615636 - Fax 615633

TE HUUR
Gemeubileerd APPARTEMENT
Tel.: 379795
Pergamaweg 4.

Te koop aangeboden
Motorfiets Yamaha 650 cc;
nieuwe banden.
Incl. helm prijs f 2200,=.
Stationwagon Datsun Sunny '84
automatic
f 4700,=
Inl: 694776

Padi Duikcursussen

Introduction dive	f 50,=
Open water	f 325,=
Advanced	f 200,=
Open water t/m divemaster	f 1.250,=

Voor meer informatie
tel/fax 641652

Natuurlijk weet de buurman iets van elektra.
Voor een probleemloze installatie moet U echter de vakman hebben.
Neem een besluit
Kies
VOORUIT
Rozenweg
Tel. 378961
Fax. 370281

..... en de gelukkige winnaar van de **GAMEBOY** is **Tiffany Ray** van Engelenweg 37

De Duizendpoot
TIENER- EN KINDERSCHOENEN
Kaya Drs Oy Sprock 42,
Toni Kunchi, tel. 368661
Openingstijden:
ma. t/m vrij. 2.30 - 6.00
za. 9.00 - 2.00 non stop

Wij zijn OPEN op zaterdag 1 januari 1994
SIROMA Bar Restaurant.
F.D. Rooseveltweg 122 tel. 695711
Tevens wensen wij aan al onze klanten een voorspoedig 1994 toe.

EILANDGEBIED CURACAO
DIENST RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN VOLKSHUISVESTING

Het Hoofd van de Dienst Ruimtelijke Ontwikkeling en Volkshuisvesting (DROV) maakt hierbij bekend dat de dienst op **3 januari 1994**

GESLOTEN ZAL ZIJN

voor het publiek van **7.30 - 12.00 uur.**

Het Hoofd voornoemd,
ir. E.G. van der Horst.

Op 4 januari begint de
Jaarlijkse Uitverkoop
bij Bernina Modes
waarbij we elkaar dan ook een
Gelukkig Nieuwjaar wensen.
N.b. 3 januari gesloten

Optica Otrabanda
BO SPECIALISTANAN DEN OPTICA
BREEDESTRAAT 104 (O) TELEFON 624344
3 Januari gesloten wegens inventarisatie
Tevens wensen wij iedereen een ***Gelukkig 1994.***

VAKANTIE/EINDEJAARS SPECIAL!
BIJ DE ULTIMATE DIVE STORE
voor slechts f 350,= kan je nu je Padi o/w duikbrevet halen.
Voor meer info: 368301 - 379487

Stichting EHNAKA
(EHBO na Kaminda)
wenst de bevolking in het algemeen
en haar cursisten in het bijzonder,
een sfeervol en gelukkig 1994 toe.
Moge dit jaar U veel geluk en voorspoed brengen.

Bij kontante aankoop van een **brother** naaimachine ontvangt U **40% korting** en **f.200,-** voor Uw oude naaimachine.
Ook hebben wij 2e handse naaimachines vanaf **f. 150,-**
HENRIE SALES AND SERVICES
Rio Canario Tel. 373143-373119

UW KLACHT ....ONZE ZORG.

VOOR EEN COMPLETE VOETVERZORGING, GEBRUIKT U...
GEHWOL
Distributeur : Lindberg Commercial (Curaçao) N.V.
Tel.: 678544.

BENSTAR
MAY
THE SPIRIT
OF CHRISTMAS
BRING A LOT OF LOVE
JOY AND A NEW WORLD OF PEACE
AND THE NEW YEAR
COMES FULL OF HAPPINESS AND PROSPERITY
TO ALL OUR DEAR FRIENDS IN THE NETHERLANDS
ANTILLES
THOSE ARE OUR
BEST WISHES
NEW WORLD INSURANCE N.V.

GET THE MESSAGE:
Zondag 2 januari a.s.
De hele dag NON-STOP OPEN
8.00 a.m. - 7.00 p.m.
Wij wensen u een zalig uiteinde en een gezond 1994 toe.
Voorzichtig met vuurwerk!!
Botica
Otrabanda N.V.
Winkelcentrum
Colon
Tel 625633

Las Vegas SUPERMARKET
Gosieweg 90
Tel. 373772/371950/373044
Trakteer uzelf eens op een bavarois-taartje gemaakt door de Meesterbakkers van Las Vegas.

BETONMIX
Tomco n.v.
BLOKKEN, ZAND, GRIND, BEWAPENING, BETON.
BRAKKEPUT ARIBA NST TECHNISCHE SCHOOL.
TEL.: 672204 - 674673.

BUGS BUNNY
4 IN ONE RESTAURANT
Dr. Caprilesweg 1 - Mahaai
Tel: 368820 / 370092 - Fax: 368822
Wij wensen onze clienten een gelukkig 1994
Zondag 2 jan '94 14.00 uur
Ben je je kater al kwijt??
Kom genieten van onze
Nasi Goreng Speciaal
voor slechts 10,=
Pagara!!
Wij sturen '93 naar de maan.
Vrijdag 31-12-'93 vanaf 14.30
met drinks en snacks.
Bij besteding van slechts f 15,= een vuurwerkverrassing.
Zie ik je ook straks!!!

RADIO PARADISE
FM 103.1 Mhz
Samen het oude jaar uit en het nieuwe jaar in met de allerbeste muziek
stem af op FM 103.1 Mhz
met Jacques Visser
fijn hè!

FIN DI AÑA SUPER SPESHAL
SHRIMPS + CHICKEN + STEAK + HOT LEG
* 4 Texas Fried Shrimps
* Steak Alaparia
* 1 Hot Leg
* 1 Fillet Galiña Alaparia
* Batata Fresku Hasá
* Texas Style Rice
* Funchi Bròs Bròs

fl. 12.95

TEXAS Alaparia
SALIÑA ☎ 616616
BRIEVENGAT ☎ 367788

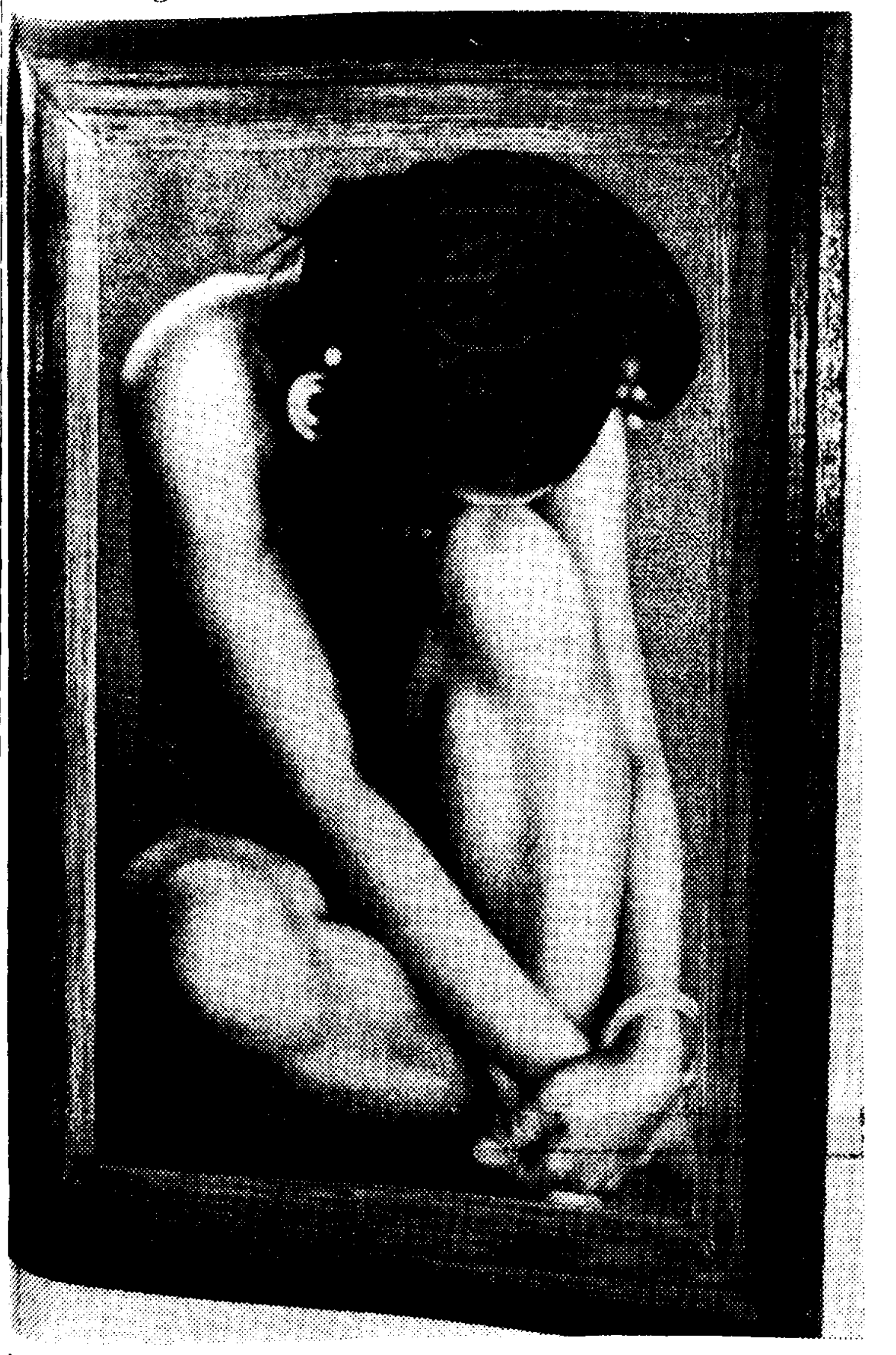
Carib Art markeert bewogen kunstjaar

Curaçao is een Caribisch eiland, stevig verbonden met Europa. Vroeger hadden we gezegd: Curaçao is een kolonie van Nederland, gelegen in de Caribische Zee. Het perspectief is duidelijk veranderd, niet alleen op politiek gebied. En het voorbeeld Curaçao geldt ook voor Aruba, Bonaire, Saba, St.Eustatius en St. Maarten. De banden met het Caribisch gebied worden steeds sterker, terwijl de banden met Nederland en de rest van Europa bewuster worden aangehaald en de kracht niet meer vanuit één richting komt.

- Nel Casimiri -

Hoewel die laatste beweging met veel voorbeelden is te staven - hoeveel Nederlanders vinden hun gemoedsrust niet door de cocaïne die hun vanaf onze eilanden wordt toegestuurd? - bedoel ik hier in de eerste plaats de gebeurtenissen en invloeden op cultureel terrein.

Creation Fire, de poëziebundel met gedichten uit het hele Caribisch gebied, waarin ook poëzie van Antilliaanse dichters is opgenomen, is een voorbeeld; evenals de uitgave van *Mundu Yama Sinta Mira*, ter gelegenheid van de *Caribbean Women Writer's Conference*. Daarin geven Antilliaanse vrouwen in alle hier gebruikelijke talen hun visie over literaire en maatschappelijke onderwerpen aan de schrijfsters en andere belangstellenden in het Caribisch Gebied. En natuurlijk als belangrijkste voorbeeld voor de beeldende kunst de *Carib Art Travelling Exhibition*, die, georganiseerd door Curaçao, dit jaar startte in het International Trade Center. Die expositie was meteen ook de aanleiding om te komen tot het schrijven van een Handboek over Caribische kunst, een krachttoer die Jennifer Smith zal verrichten met hulp van alle andere eilanden.

■ *Carib Art: werk van Ruben Carstens (Suriname).*

Naar Nederland en Europa toe denk ik aan de invloed van Harold Martina en Julian Coco, aan de invloed van schrijvers als Boeli van Leeuwen, Tip Marugg en Frank Martinus Arion en aan de succesvolle exposities in Nederland van Boy Namias de Crasto, José Maria Capricorne, Sam Parasirsingh, Anton Vrede en Nelson Carrilho en in het voormalig Joegoslavië van Tony Monsanto. Bij het toneel liggen die banden wat moeilijker. Fridi Martina besteedde een groot deel van het afgelopen jaar aan een onderzoek waarom er zo weinig Antillianen naar de Nederlandse toneelscholen komen en waarom degenen die er komen weer zo vlug afhaken.

Aan de andere kant bereikte ons in januari 1993 het bericht van een belangrijke prijs voor Jeroen Heuvel, die in zijn zelfgeschreven stukken zijn Curaçaose geboortegrond niet vergeet. Ook Roland Colastica en zijn groep oogstten succes in Nederland het afgelopen jaar.

De cultuurstroom vanuit Nederland naar hier is aanmerkelijk minder dan hij wel eens geweest is. De komst van enkele cabaretiers en zangers was meer het initiatief van de grote hotels of enkele zakenlieden, die er geld in zagen, en minder van bij voorbeeld een Cultureel Centrum dat dit jaar door geldgebrek en lekkende daken, behalve noodkreten, helemaal niets van zich liet horen.

Wel bleven de nauwe contacten van de kunstacademie op Aruba met de Rietveld Academie in Amsterdam. Verschillende Rietveld-docenten gaven workshops op Aruba. Op Curaçao gaf Dries Kreykamp een workshop beeldhouwen voor belangstellenden in het atelier van Hortence Brouwn. Ellen Spijkstra organiseerde een serie lezingen over keramiek in Nederland en Europa.

BEELDENDE KUNST

Voor de beeldende kunst was 1993 een veelbewogen jaar. Allereerst was daar het overlijden van Lucila Engels. Zij is de eerste Curaçaose kunstenares geweest die internationaal erkenning vond. Zij heeft tekenles gegeven aan veel kinderen, van wie enkelen nu zelf schilder of tekenaar zijn en op hun beurt weer les geven. Met een van haar laatste schilderijen vertegenwoordigde zij Curaçao in augustus op de Carib Art expositie. Er is een stabiele stroom van exposities de afgelopen jaren op gang gekomen en die stroom heeft zich in 1993 voortgezet. Elke maand brengt Gallery 86 een nieuwe expositie. Het Curaçaosch Museum bracht dit jaar vier exposities. De Akademia di Arte stelde regelmatig haar expositiezaal beschikbaar aan (oud)leerlingen of anderen en ook Galerie d'Orangerie en Galerie Bloemhof openden verschillende keren hun poorten.

Met wat fantasie bleken ook andere plaatsen voor een expositie geschikt. Zo exposeerde Philip Zanolino zijn sculpturen bij voorbeeld in Rum Runners, waar bezoekers naast zich op de barkruk of hangend uit het raam een van Zanolino's 'ridders' konden tegenkomen. Alles bijeen waren er het afgelopen jaar 25 eenmans(vrouws)-exposities, drie tweelingexposities en veertien exposities waaraan grotere groepen deelnamen. Een respectabel aantal, wat weer voor een deel op het conto van Carib Art te schrijven is. Ook de variaties van kunstvormen en kwaliteit is groot. Het jaar opende met een expositie in Gallery 86 van Jan Henderikse (USA/Nederland), een goed begin omdat hij, met Chris Engels, een van de stimulatoren op het gebied van de moderne beeldende kunst voor Curaçao is geweest. Daarna volgde een verzameling van Braziliaanse naïeve kunst, aquarellen van Adelheid Augustus, foto's van Eliane Muskus, olieverf schilderijen van Elisabeth Olle (Spanje/Curaçao), zeefdrukken van de Cobra-groep, driedimensionale schilderijen van Deritza Rodriguez (Dominicaanse Republiek), schilderijen van Maryleen Schiltkamp (Cur/Ned.), constructies van Zanolino, keramiek in de Arawak kleifabriek, stropdassen op initiatief van Jacques Visser, beelden van Carrilho, de zwarte gezichten van Arletta da Costa Gomez, een 'vleugel' van Capricorne, dieren van Vrede, een potpourri van Budish op de avond van het referendum, het debuut van Riet Wieske, de schaduwen van Helen Martina, de naïeve verhalingen van Breebaard en de gezamenlijke westkunst van Oltheten en Kirindongo. Het is teveel om allemaal op te noemen.

CARIB ART

Door het pushen en doorduwen van Ruby Eckmeyer en Frank Elstak is de Carib Art tentoonstelling voor Curaçao een moment van grote betekenis geweest. Niet alleen stond Curaçao een maand lang internationaal in het zonnetje, maar vooral lokaal heeft de beeldende kunst door deze expositie een grote stimulans ondervonden. Samen met de dienst Cultuur en in het bijzonder Helen Martina werden alle kunstenaars van Curaçao aangespoord hun werk te tonen, niet alleen in eigen atelier, maar tevens om er een goede expositie van te maken. Allerlei gebouwen en instellingen die voorheen slechts voor zaken of andere ernstige somberheid gebruikt werden, bleken zeer geschikt als expositieruimte. Kwamen studenten tot nu toe zeer timide bij de Stichting Studiefinanciering Curaçao hun beurs aanvragen, -voeten vegen voor ze het mooie tapijt betraden-, nu vertelden feestelijke ballonnen alle bezoekers dat Wilson Garcia daar zijn schilderijen tentoonstelde en dat iedereen welkom was.

Herman van Bergen liet zijn portretten zien in Landhuis Papaya; het deftige Zeelandia kreeg een weidser uitzicht over de vlakte van Hato door de schilderijen van Ria Houwen; Minerva Lauffer toonde in de Akademia di Arte het belang van de Curaçaose vrouwen; de studenten van Studio Girouette van Ellen Spijkstra lieten een zandpad vol keramiek zien; Jean Girigorie bezette de onderste regionen van het ITC en vijf Arubanen hadden, heel slim, als eersten de ruimte van Gallery 86 gereserveerd.

Maar dat was niet alles. In Galerie Bloemhof besloot May Henriquez nu eens haar eigen verzameling, een overzicht van vele jaren Antilliaanse en internationale kunst, aan het publiek te tonen. D'Orangerie in Mahaai verlichtte feestelijk haar beeldentuin en Maduro en Curiel's Bank organiseerde in elk van haar filialen een andere expositie. Die exposities kwamen even in gevaar door de bankoverval op Colon, maar de meeste filialen hebben het publiek toch met de hun toevertrouwde kunstenaar kennis laten maken.

En nog was het Helen Martina niet genoeg. In samenwerking met DMO richtten veel winkeliers in Punda een etalage in voor een kunstenaar of lieten ze een kunstwerk in hun etalage zien. Dat was nieuw voor Curaçao en voor de winkeliers. Ik zag een enkele keer het grote bord *sale* vlak voor het kunstwerk hangen en een andere keer wist de verkoopster niet eens dat er kunst in de etalage stond, laat staan van welke kunstenaar. Maar over het algemeen was er goed werk van de etalages gemaakt.

AUTOKUNST

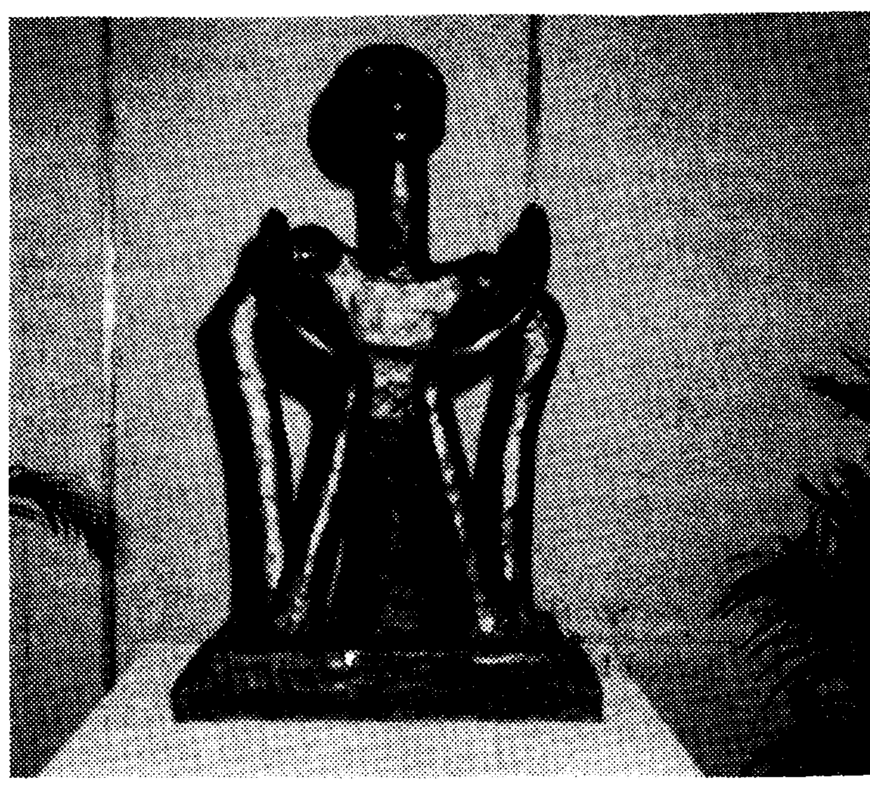
Moreno Brandao vierde dit jaar zijn jubileum in de kunstsfeer. Twee projecten van autokunst werden door Moreno geïnitieerd. Een Dominicaanse kunstenaar maakte met behulp van een lasapparaat en verf van allerlei auto-onderdelen een grote sculptuur. Dat opvallende rode kunstwerk siert nu de Moreno-boulevard tegenover de garage. Helen en Boy Sint Jago van Bonaire beschilderden een autobusje met Curaçaose motieven. Die bus rijdt niet rond, want ook de ramen werden mee beschilderd, maar heeft gedurende de Carib Art expositie voor de deur van het ITC gestaan. Een andere autobus rijdt trouwens wel rond, ook beschilderd met Curaçaose motieven. Het ABC-busbedrijf gaf leerlingen van het Maria Immaculata Lyceum onder leiding van hun tekenlerares Minerva Lauffer de kans een bus te beschilderen. Die bus vormt nu een van de leukste toeristische attracties van het eiland, vooral omdat hij ingezet wordt op gewone lijndiensten. Ik hoop dat de andere oude bussen, maar ook de nieuwe Braziliaanse bussen, binnenkort beschilderd zullen worden. Het geeft Curaçao een eigen gezicht, veel meer dan het anonieme kleurengamma dat je ook overal elders op de wereld tegenkomt.

POSTZEGELS

Ter gelegenheid van de Carib Art tentoonstelling hebben de posterijen van de Nederlandse Antillen ook een serie postzegels uitgegeven. Voor die postzegels en allerlei reclameartikelen zoals t-shirts en bekers, naamkaartjes en dergelijke was door de posterijen een speciaal standje opgericht naast de Mon Art stand, waar naast de Carib Art Catalogus allerlei literatuur over Caribische kunst werd verkocht. Die catalogus heeft verschillende pennen in beweging gebracht, feit is dat er een dik boek vol kleurenfoto's is geproduceerd dat een prachtig beeld geeft van hedendaagse Caribische kunst. Ook hier is weer, net als op de tentoonstelling zelf verscheidenheid het kenmerk van de Caribische kunst.

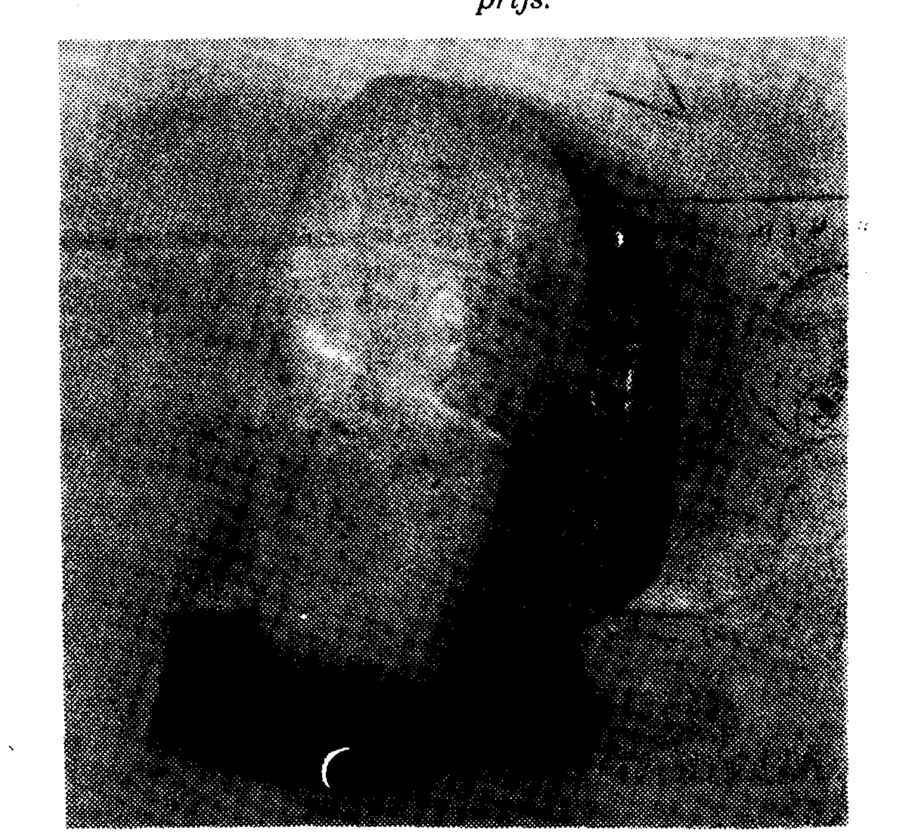
Dat werd onderstreept op de lezingen die gegeven werden in de eerste week van de tentoonstelling, toen er een workshop plaatsvond om te komen tot het schrijven van een handboek. Tijdens die workshops hebben veel kunstenaars, maar ook kunsthistorici en recensenten uit het Caribisch Gebied, elkaar beter leren kennen en de basis gelegd voor een samenwerking of informatie-uitwisseling.

Als voorbereiding van de Carib Art expositie hadden de organisatoren een posterwedstrijd uitgeschreven voor het hele Caribisch Gebied. De eerste prijs, naar wiens ontwerp de reclame-poster voor de expositie is gemaakt, won John Broad van de Cayman Islands. De Curaçaose Louisa Martina behaalde de tweede prijs. In een van de zalen van het ITC werd gedurende de Carib Art expositie ook een nevenexpositie gehouden van alle ingezonden posterontwerpen.

■ *Werk van de Jamaicaanse Edna Manley op de grote Carib Art-tentoonstelling.*

Het Curaçaosch Museum stond dit jaar in het teken van de keramiek. Drie keramisten hielden er een tentoonstelling, te weten Ellen Spijkstra, Norva Simon en Helen Martina. Voor Helen Martina was het haar debuut. Ze liet een overtuigend talent zien. Ellen Spijkstra ontving dit jaar uit handen van directeur Dokko Engels de Museumprijs. Die prijs werd vijf jaar geleden ingesteld door het museum. De eerste prijswinnaar was José Maria Capricorne. Deze keer viel de eer dus, terecht, te beurt aan Ellen Spijkstra. Haar keramiek, zo strak van lijn, maar toch zo speels in haar samenstellingen, inspireerde menig ander kunstenaar. Ellen Spijkstra heeft ook haar eigen studio-school waar enthousiaste beginnelingen uitgroeien tot zelfstandige kunstenaars. Yvonne van Gogh en Helen Martina zijn twee voorbeelden van haar studenten die al aan een eigen solocarrière zijn begonnen.

■ *Werk van Ellen Spijkstra. Zij won in 1993 de Museumprijs.*

Het Curaçaosch Museum heeft in dit kunstjaar ook een oude traditie in ere hersteld. Chris Engels, de vader van de huidige directeur en eerste directeur van het Curaçaosch Museum, organiseerde elke vijf jaar een *Ekshibision de Nos Arte*, waarvoor iedereen die dat wilde een of twee kunstwerken kon inleveren. De kunstenaar besliste, het museum diende als klankbord, als toonder van wat er allemaal op Curaçao gebeurde.

Zo'n *Ekshibision di Nos Arte* was deze zomer weer te zien in het Curaçaosch Museum, als eerste aanstoot tot de tentoonstellingsmaand die zou komen, en het was een groot succes. Veel kunstenaars van gerenommeerde tot beginnende amateurs stuurden werk in. De publieksprijs ging naar Riet Wieske, die enkele maanden later met een solo-expositie in de Akademia di Arte zou debuteren.

■ *Carib Art: werk van Alison Chapman Andreus (Barbados).*

Met alle positieve geluiden over een vruchtbaar jaar voor de beeldende kunst moet dit artikel toch droef eindigen. Een van de steunpilaren voor het culturele leven van Curaçao, het Cultureel Centrum, wordt ernstig bedreigd. Niet door eigen schuld, maar door administratieve fouten van anderen, is de subsidiekraan van de KABNA dichtgedraaid. Opgericht door de Sticusa moet het Cultureel Centrum nu functioneren onder het OKSNA. De administratieve rompslomp, de invloed van de politiek, de kostbare infrastructuur die niet meer onderhouden kan worden door gebrek aan geld, het CCC zit met de handen in het haar.

De salarissen van de muziekschoolleraren kunnen niet meer worden betaald. Het CCC kondigde aan de muziekschool te moeten sluiten. Gelukkig besloot minister Wallé de helpende hand te bieden en hij heeft het verzoek ingediend bij het KabNA het CCC buiten de begroting te houden en haar apart van geld te voorzien. Het ziet ernaar uit dat dat goed zal komen. En we hopen dat de nieuwe minister(s) van onderwijs en kunsten dat verzoek van minister Walle zullen blijven steunen. Toch nog een optimistisch geluid dus, of liever een voorzichtige zucht van verlichting.

1994

Toekomstvoorspellingen zijn veel leuker dan terugblikken, omdat de toekomst nog alle mogelijkheden biedt. Er staan ongetwijfeld weer veel exposities op stapel. Henny Blok heeft er al een paar aangekondigd. Ook verschillende kunstenaars hebben al plannen laten horen. Meteen in januari zal in Rotterdam ter gelegenheid van het jubileum van de KLM in het International Trade Center de expositie Westkunst van start gaan.

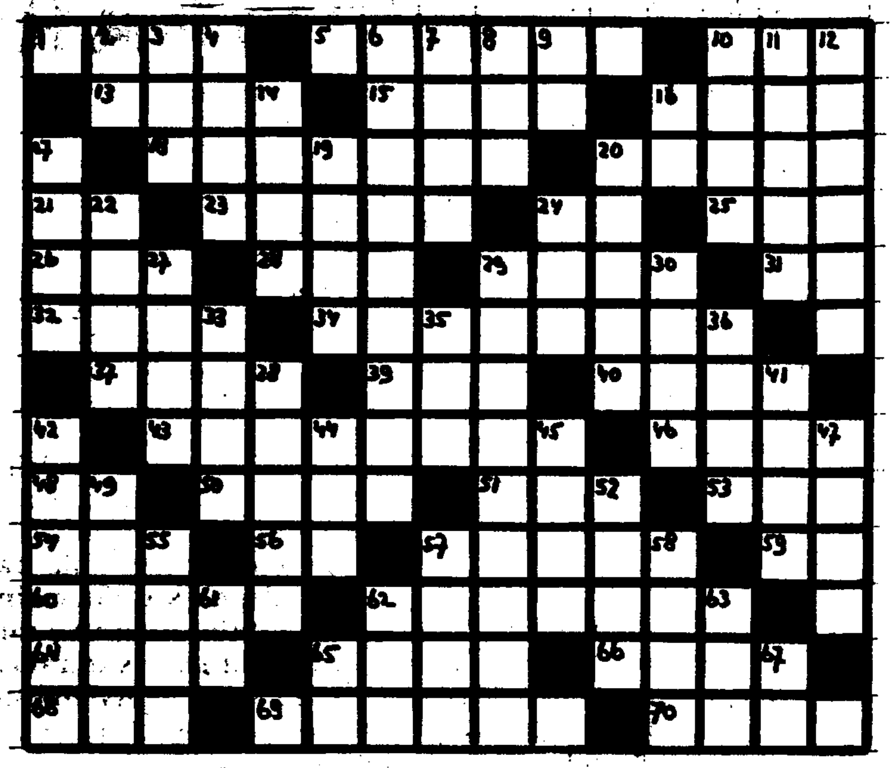
Zes Antilliaanse kunstenaars, Annemiep Oltheten en Yubi Kirindongo van Curaçao, Ludwig de l'Isle en Ciro Abath van Aruba, Roland Richardson van Sint Maarten en Nelson Carrilho uit Amsterdam, steeds een ruimtelijk kunstenaar en een schilder, zullen hun werk laten zien in Rotterdam. Een goede start van een nieuw jaar.

In mei volgt de Biennale te Cuba, ook een evenement in het Caribisch Gebied. Het is nog niet zeker of en zo ja, welke Antilliaanse en Arubaanse kunstenaars daaraan mee zullen doen. Maar er zal zeker een ruime vertegenwoordiging van belangstellenden van Aruba en Curaçao zijn. Tickets zijn al besproken.

Dan zal er in 1994 ook hard gewerkt moeten worden aan het handboek voor Caribische kunst. Alle eilanden van het Caribisch Gebied hebben Jennifer Smith medewerking toegezegd, maar het zal van haar kant toch een heel trekken en een hele organisatie worden om alle gegevens die nodig zijn voor een dergelijk boek los te krijgen.

Jennifer Smith zal in 1994 haar informatie verzamelen om in 1995 haar boek uit te brengen. Dat zal een hele kunst worden. Maar zo'n handboek zal de Caribische kunst niet alleen bekender in de internationale kunstwereld maken, maar ook dichter bij de Caribische mens brengen.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Zeedier; 5. Koning van de elfen; 10. Speelgoed; 13. Metselspecie; 15. Figuur uit de bijbel; 16. Stof die het prestatievermogen tijdelijk verhoogt; 18. Vrouwelijk beroep; 20. Genre; 21. Getijde; 23. Deel van een huis; 24. Dwarshout; 25. Uitholling in een muur; 26. Europeaan; 28. Vat; 29. Vaste bodem; 31. Voorzetsel; 32. Muziekinstrument; 34. Verscheidene personen; 37. Pienter; 39. Sportterm; 40. Stad in België; 43. Watervrij gips; 46. Drinkgerei; 48. Voorzetsel; 50. Opstapje; 51. Mannelijk dier; 53. Insekt; 54. Bijbels figuur; 56. Bijwoord; 57. Slank; 59. Walkant; 60. Weversklos; 62. Stof waaruit iets bestaat; 64. Heldendicht; 65. Romeinse keizer; 66. Honderas; 68. Gesteente; 69. Kansspel; 70. Drietal.

VERTIKAAL: 2. Godsdienst; 3. Vis; 4. Soort paard; 6. Titel; 7. Paradijs; 8. Soort; 9. Voorzetsel; 10. Klank; 11. Hellend oplopende weg; 12. Verwonding; 14. Kist; 16. Muzieknoot; 17. Dapper persoon; 19. Overal; 20. Soort stof; 22. Onvriendelijk; 24. Weefsel van een spin; 27. Houtpap voor papierbereiding; 29. Letterkundige; 30. Indrukking; 33. Orgaan; 35. Keurig; 36. Ontkenning; 38. Vogel; 41. Uurwerk; 42. Vast paadje van wild; 44. Europeaan; 45. Bevlieging; 47. Nauwsluitend; 49. Kattekruid; 52. Onderscheidingsteken; 55. Fraai; 57. Tijding; 58. Gewas; 61. Boom; 62. Voorzetsel; 63. Lof; 65. Windrichting; 67. Muzieknoot.

Winnaar vorige week

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Fam. Neel
Kaya Muizenberg 69
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico Croes 110 tijdens kantooruren.

Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.

Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:

AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 6.appelschimmel 8.[illegible] 9.pronk 10.knap 11.kerker 13.klasse 15.aagrauw 16.asperge 18.gelijnd 20.vlakbij 21.ogen 23.vazal 24.tors 25.reserveringen.

VERTICAAL: 1.spar 2.slaper 3.schotel 4.uitkijk 5.smak 6.aanlegsteiger 7.laatstgeboren 12.karwij 14.arena 17.ontzien 19.divers 20.voluit 22.nest 24.togo.

Radioactieve pillen voor zwangere vrouwen

Deskundigen vergeleken proeven al in 1950 met nazi-praktijken

WASHINGTON - De omstreden nucleaire experimenten met Amerikanen in de jaren veertig en vijftig baren steeds meer opzien. Deskundigen waarschuwden al in 1950 voor de proeven, die zij vergeleken met Nazi-praktijken in concentratiekampen. Toch ging de regering gewoon door met de opzettelijke radioactieve besmetting van talrijke burgers.

Het Amerikaanse ministerie van Energie, verantwoordelijk voor het kern(wapen)programma, maakte enkele weken geleden officieel bekend dat de regering in de jaren veertig en vijftig toestemming had gegeven voor de nucleaire proeven. De tests kwamen echter terloops ter sprake, tussen de melding over het grote aantal verzwegen atoombomproeven en de beschrijving van de huidige voorraad plutonium, die veel meer omvat dan ooit nodig zal zijn voor nieuwe kernwapens.

Bij de verklaring over de proeven op mensen had minister Hazel O'Leary het over honderden personen, zonder verder in te gaan op de gevaren. Onlangs erkende de bewindsvrouw dat de burgers waren blootgesteld aan "mogelijk gevaarlijke hoeveelheden straling". Inmiddels vindt zij een schadevergoeding voor de nog levende slachtoffers gepast.

ONTHULLINGEN

Ondertussen haalt de ene onthulling over radioactieve experimenten de andere in. De laatste maanden kwamen allerlei spraakmakende onderzoeken aan het licht, variërend van nucleaire proeven met radioactieve wolken dichtbij bewoonde gebieden in het westen van de VS tot het injecteren van plutonium en radioactief jodium bij kinderen. Nog in 1963 kregen gevangenen tweehonderd dollar als ze hun testikels liet bestralen.

Begin vorige week kwam naar buiten dat honderden zwangere vrouwen radioactieve pillen hadden geslikt om te zien wat voor effect dat op de lange duur had op de kinderen. Uit vervolgonderzoek in de jaren zestig bleek dat drie kinderen tengevolge van het experiment waren gestorven aan een dodelijke tumor, kanker of leukemie.

KRITIEK

De proeven vonden plaats op een hoogtepunt van de Koude oorlog tussen het Westen en het communistische Oostblok. De Amerikaanse regering wilde er achter komen welke hoeveelheid straling gevaarlijk zou zijn voor soldaten. "Het was een naakte strijd om het bestaan", verontschuldigde minister O'Leary de experimenten. Begin december beloofde ze een intern onderzoek in te stellen naar de tests en alle officiele documenten erover openbaar te maken. "De Koude oorlog is over. Wij maken de waarheid bekend", heette het.

Doctor Joseph Hamilton, een topbioloog op het gebied van straling, werkte in 1950 voor de Atoom energie commissie van de VS. Hij waarschuwde dat de onderzoeken wat weg hadden van Buchenwald, verwijzend naar de veelal volstrekt nutteloze medische experimenten van gevreesde SS-artsen in het Nazi-concentratiekamp. Tot nu toe waren de proeven officieel steeds verdedigd, aangezien ze toentertijd ethisch verantwoord zouden zijn geweest.

AGENDA

POLITIE:	8000/
alarmnr.:	11
BRANDWEER:	8222/
alarmnr.:	11
TAXICENTRALE:	8845
HOSPITAAL:	8900/
fax	7446/
alarmnr.	14
BEJAARDENTEHUIS:	8350

OPENBARE BIBLIOTHEEK
openingstijden voor het publiek:
Kralendijk:
maandag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en donderdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.30 uur.
Rincon:
woensdag van 14.00-18.00 uur en vrijdag van 14.00-17.30 uur.

POSTKANTOOR
(openingstijden)
Zegelverkoop
Kralendijk (tel.: 8508): maandag t/m donderdag van 07.30/12.00.13.30-17.00 uur; vrijdag van 07.30-12.00/13.30-16.00; zaterdag gesloten.
Rincon (tel.: 6214): maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur; zaterdag gesloten.
Geldloket
(Postwissels, Postspaarbank, Sigucheque en Giro Betaalkaart)
Kralendijk en Rincon: maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur; zaterdag gesloten.

Hugo Gerharts:

'Rol Bonhata voor toeristische ontwikkeling uiterst belangrijk'

KRALENDIJK — "Het is een bittere noodzaak dat alle instanties die betrokken zijn bij de Bonaireaanse toeristenindustrie nauw samenwerken. Daarom is de Bonaire Hotel and Tourism Association (Bonhata) in het leven geroepen". Dat zegt de vorige maand herkozen voorzitter van de Bonhata Hugo Gerharts. De Bonhata heeft dit jaar het tweede lustrum achter de rug. Voor Gerharts een reden terug te blikken op de eerste wankele schreden van de Bonaire Hotel Association (BHA) en de samenwerking tussen het Toeristenbureau en de Bonaireaanse overheid.

Instanties blijven, maar de namen veranderen. Waar Gerharts nu spreekt, over de Bonhata, werd in 1982 nog gesproken over de Bonaire Hotel Association (BHA) waarvan hotelmanager Paul Maduro voorzitter was. Toen was het allemaal nog ruimschoots te overzien. In de BHA waren de twee enige hotels van Bonaire vertegenwoordigd. Het toen prestigieuze Flamingo Beach hotel en het verlopen Hotel Bonaire, dat eigendom was van Bon-Antil, een *joint venture* tussen de regering en het eilandgebied Bonaire.

Het toeristenbureau draaide onder waarnemend hoofd Niki Tromp en de gedeputeerde van Toerisme. Inmiddels heeft het Toeristenbureau plaats moeten maken voor een professioneel opgezette Tourism Corporation Bonaire (TCB). In de praktijk was het de overheid die Tromp 150 tot 200 dagen per jaar naar het buitenland zond om het toerisme (en de hotels) van Bonaire te promoveren.

Een ongezonde toestand, waar de overheid kosten maakte voor de promotie van het Flamingo Beach hotel en andere particuliere bedrijven. Daarnaast werkte de Bonaire Trading Company (BTC) aan de bevordering van het toerisme op Bonaire. Het was de gedrevenheid die werd overgebracht van vader L.D. Gerharts op zoon Hugo om Bonaire op de wereldkaart te brengen. Dat heeft wel enkele jaren geduurd, maar na de oprichting van de Bonhata — in navolging van de Curaçaose Chata en geholpen door de Ahata van Aruba van wie ook de statuten werden overgenomen — werd Hugo Gerharts verkoop directeur en daarmee werd de 'know how' van de BTC in de Bonhata gebracht.

Een bezoekje van vicevoorzitter van de Caribbean Hotel Association John Bell bespoedigde de zaak en in 1985 werd de lethargische toestand waarin de Bonhata met zijn 38 leden verkeerde, nieuw leven ingeblazen.

"Dringend nodig", zegt Hugo Gerharts nu. "De rol van de Bonhata is landelijk en eilandelijk altijd onderschat. Toerisme is erg belangrijk voor Bonaire. Dat wisten we echt allang voor het rapport Integrale Sociaal-Economische Aanpak Bonaire werd aangeboden. De BHA en in de beginfase de Bonhata draaiden eigenlijk nooit optimaal. Dat was mede te wijten aan de regelmatige wisseling van de hotelmanagers en met name die van Hotel Bonaire. Toeristische promotie werd een overheidstaak, verricht door ambtenaren en in het belang van particuliere ondernemingen".

Na de komst van Gerharts in de Bonhata werden eindelijk de statuten goedgekeurd. Dat was het begin van een nieuw leven voor de toeristenorganisatie die overigens nauwelijks gehoor vond bij het toenmalige Bestuurscollege. "Ons eerste doel werd om zoveel mogelijk mensen in de organisatie te trekken. Het toerisme was immers niet alleen een zaak van de hotels of de overheid. Bovendien kon de Bonhata een heel belangrijke rol spelen in het gehele toerisme. Niet alleen om in buitenland belangstelling op te wekken voor Bonaire, maar vooral ook om als adviesorgaan te dienen voor de overheid".

ABC DUTCH CARIBBEAN

Bonhata-directeur Hugo Gerharts is er trots op de rode draad geweest te zijn bij de samenwerking op eindelijk gebied tussen de diverse aan het toerisme gelieerde organisaties. Niet minder trots is Gerharts echter op zijn bijdrage om de 'Dutch Caribbean' te promoveren in Europa. Gerharts rol was daarin erg belangrijk. Niet direct als directeur van de Bonhata of commissaris van de Tourism Corporation Bonaire (TCB), maar als vertegenwoordiger van de KLM op Bonaire. Gerharts was kind aan huis bij ex-KLM directeur mr Jan de Soet. En het ei van een gezamenlijke promotie van de ABC-eilanden onder de paraplu van de KLM was gauw gelegd.

Daaruit ontstond dus een belangrijk samengaan van Curaçao, Aruba en Bonaire. De samenwerking is goed en hoewel de KLM er nu niet meer direct bij betrokken is, blijft het doel promotie van de 'Dutch Caribbean', zegt Gerharts.

De Bonhata is volwassen geworden. "Vroeger dacht men dat dit een clubje was die op kosten van de overheid de wereld rondtrok. Maar dat is een schromelijke vergissing. Alle reizen werden op eigen kosten gemaakt. Ook de stands die wij hebben op de vele beurzen worden uit onze eigen zak betaald. Dat geld wordt opgebracht door onze leden. De Bonhata heeft nu een eigen kantoor waar twee employees werken".

De keuze van Hugo Gerharts tot directeur van de Bonhata heeft tot veel voordelen geleid. Niet in het minst omdat hij zovele in het Bonhata-bestuur de functie van marketing-directeur bekleedde. Maar Gerharts is door zijn werk als directeur van de Gerharts Holding n.v. en vooral de Bonaire Trading Company (BTC) qualitate qua in veel toeristische organisaties betrokken. Hij is commissaris van de TCB, is vertegenwoordigd in het bestuur van de Caribbean Hotel Association (CHA), is hoofd van de sub-commissie marketing Europa, is vertegenwoordiger van Bonaire voor de KLM en de ALM en zit in het bestuur van de Kamer van Koophandel voor het grootbedrijf. "Het lijkt wel of ik veel petten draag, maar juist door deze functies die alle geassocieerd zijn met het promoveren van toerisme, wordt er beduidend minder langs elkaar heen gewerkt dan vroeger het geval was.

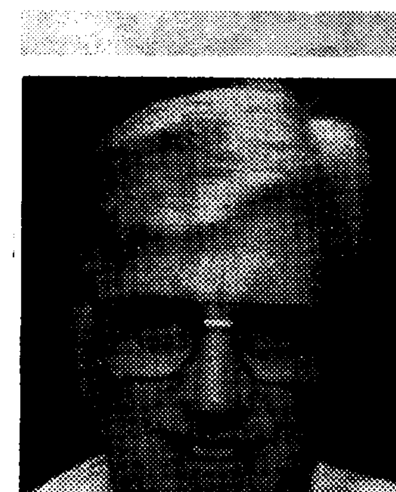
TOURISM CORPORATION

Het was algemeen bekend dat Gerharts niet erg gelukkig was met de aanpak van de Bonaire Tourism Corporation. Nu ligt dat wat minder gevoelig. "Het was een ongezonde situatie. Twee jaar geleden werd de TCB opgericht, met de overheid als enige aandeelhouder. De Bonhata en de TCB werkten volledig naast elkaar, terwijl zij toch hetzelfde doel nastreefden: In het buitenland duidelijk maken, dat Bonaire een vakantieland bij uitstek is". Dat zegt Hugo Gerharts, die inmiddels wat meer verzoend is met de activiteiten van de TCB.

De Bonhata heeft twee van de zes plaatsen in de commissariaat van de TCB, maar alleen Gerharts is actief. De Bonhata zelf is ook wat laks, want de tweede Bonhata-vertegenwoordiger had al een jaar geleden gekozen zijn. Gerharts' grootste grief gaat (weer) uit naar de unilaterale beslissingen die door TCB-directeur Ronnie Pieters worden genomen. Hij wijst bijvoorbeeld op het sluiten van het kantoor van de TCB in Canada. Daarin werd geen enkel overleg gepleegd. Niet met Bonhata, niet met de BTC en ook niet met de commissarissen van de TCB.

De laatste tijd is er wel een gerede samenwerking op de verschillende toeristenbeurzen. Bonhata en TCB hebben gewoonlijk een stand, waardoor de kosten voor beide organisaties aanzienlijk minder worden.

"Samenwerking is in deze gewoon een 'must'. Ook in het uit te voeren beleid voor de komende jaren. De gestadige groei van het toerisme zal in banen geleid moeten worden. Gelukkig heeft ook de overheid nu ingezien dat toerisme voorzichtig aangepakt moet worden. Zes jaar scheiden ons nog maar van het jaar 2000. Wij moeten zorgen, dat in die periode de kaarten geschud zijn en dat wij onze mensen hebben opgeleid voor de toeristenindustrie die dan op Bonaire gevestigd is. Willen we daar verzekerd van zijn, dan moet nu de hand aan de ploeg geslagen worden. Niet alleen door het verbreden van de basis van ons toeristisch produkt — Bonaire biedt meer dan duiken — maar ook door in ons onderwijs aandacht te besteden aan de behoeften die in 2000 ontstaan". Dat is de conclusie van Hugo Gerharts die in februari 1994 begint aan zijn tweede (en statutair laatste) termijn als directeur van de Bonaire Hotel and Tourism Association (Bonhata).

■*HUGO GERHARTS*
...Hotel and Tourism Association...

Cubaanse revolutie 35 jaar oud:

Havana: wel economie, maar geen politieke hervormingen

HAVANA - De Cubaanse revolutie wordt met Nieuwjaar 35 jaar. Hij werd en wordt nog geleid door Fidel Castro. In de loop van 1993 werd een economische hervorming op gang gezet voor Cuba. Van het welslagen daarvan hangt het voortbestaan van de Cubaanse revolutie af, althans de interne stabilitiet van Cuba. Zo meent men in diplomatieke kringen.

In augustus ging de hervorming van start. Tot heden toe beperkt deze zich tot het het legaliseren van het werk voor eigen rekening en tot het op cooperatieve basis opzetten van de staatslandbouwbedrijven. En verder mogen buitenlandes munteenheden vrij circulern. Hoewel het voor eigen rekening werken en de cooperatieve beweging nog geen grote impuls betekenen tot heden toe is er een radikale verandering te bespeuren in het Cubaanse regiem. Degenen die voor eigen rekening werken en de deelnemers aan landbouwcooperaties ontvangen geen staatssalaris. Zij moeten zelf in hun levensonderhoud voorzien.

WAARDEVERLIES

Bij de hervorming, tot heden toe schuchter doorgevoerd, is de vrije circulatie van buitenlands geld bepalend, gezien het waardeverlies van de nationale munt als gevolg van de ontzaglijke hoeveelheid waarin deze werd aangemaakt. Statistisch gezien moet elke Cubaan duizend pesos in zijn portemonnee hebben. In zijn portemonnee inderdaad omdat er als gevolg van de gebrekkige productie geen handelswaar voorradig was om methet geld te kopen.

Om het land uit zijn verlamming te bevrijden, speciaal ten aanzien van de productie van levensmiddelen moet de hervorming snel doorwerken en veel dieper gaan, zo menen functionarissen uit particuiere kringen. Het is onmisbaar de binnenlandse financien te saneren met maatregelen die niet alleen de Marxistische dogma's geweld aandoen maar die de regering ook met het risico opzadelen van een steeds toenemende ontevredenheid, zo meent men in diezelfde kringen.

BESLISSINGEN

Een nationaal systeme van belastingen moet opgelegd worden, in de diverse subsidies moet het mes gezet worden en ook moet men de als een plaag om zich heen grijpende administratieve bureaucratie uitbannen en men moet de salarissen daadwerkelijk aan de prijzen koppelen. Dit zijn de beslissingen welke genomen moeten worden en wel zo snel mogelijk.

Dit houdt in feit in dat er een einde moet komen aan het staatssubsidie-systeem van de verborgen werkloosheid; de staat moet een eenmalige uitkering doen aan de ontslagenen. Het particuliere bedrijfsleven zal daarna de toenemende werkloosheid alleen kunnen opvangen als men de wettelijke basis voor dit bedrijfsleven verder verbreedt.

Dit resulteert dan in een 'afdoend vestigen van de maximale correlatie, rationeel en realistisch, tussen economie, politiek en ideologie', zo stond begin december ronkerig in een hoofdartikel in *Trabajadoes,* het officiele orgaan van de Cubaanse vakbeweging.

STIMULANS

Minder beknopt voegde men er aan toe dat 'de materiele stimulans goed gefundeerd moet zijn, maar ook een morele stimulans van het hoogste belang is en dat het materieel stimuleren van de arbeid verre van schade te doen aan het revolutionaire bewustzijn een goede bijdrage moet en kan zijn voor het versterken van de arbeid.

Het hoofdartikel is kenmerKend voor de cryptische manier van spreken welke meer dan ooit het officiele taalgebruik volledig heeft doordrongen. Zo wekt men de indruk dat op dit voor het 'Systeem' zo kritische ogenblik een van de meest Gordiaanse knopen een kwestie van semantiek is, van het begrijpen van de betekenis van woorden.

Duidelijker dan het langzame proces van de privatisering - al dan niet anders genoemd - van de Cubaanse economie is de opening naar het buitenlandse kapitaal. Dit begon in werkelijkheid al in 1980, maar de investeringen kwamen pas in 1993 los. Volgens de officiele gegevens bestaan er 36 gemengde ondernemingen en 45 genootschappen met buitenlands en Cubaans kapitaal welke werkzaam zijn in de industrie, het toerisme en andere soorten van dienstenverlening en slechts in miniale mate in de landbouw.

DYNAMISCHER

Verder hebben driehonderd buitenlandse ondernemingen officieel hun kantoor op Cuba, waar ook zo'n zeventig semistaats handelsondernemingen werkzaam zijn; ongeveer dertig bedrijven van de overheid zijn er ook die zichzelf kunnen bedruipen.

Deze sector in zijn totaliteit was in 1993 dynamischer dan de economische sector welke afhankelijk was van de centrale staats-planning. Maar volgens eee officiele commentator was dat nog niet voldoende om een echt proces van economisch herstel opgang te brengen.

MONOPOLIE

De economische verandering op Cuba moge inderdaad begonnen zijn en het lijkt ontwijfelbaar dat dit ook verder zal gaan en zich zal verbreden. Maar aan de horizont is er nog geen opening welke wijst naar diepgaande politieke hervormingen.

In informele gesprekken verzekeren de autoriteiten dat men zoekt naar een grotere deelname van de gemeenschap in regeringszaken.

COMMENTAAR

Onbevredigend

OP 16 JUNI 1993 deed de rechter uitspraak in het geding dat was aangespannen door Cactus Enterprises n.v. en Rudi Ellis tegen Norwin Willem. Het was de zaak over de bouw van het winkelcentrum die op Bonaire veel gesprekstof opleverde.

Met een niet aflatende ijver trachtte het Paboso-raadslid Nochi Willem te bewijzen, dat Ellis zich bij de bouw niet aan de regels had gehouden en gedeeltelijk op domeingrond had gebouwd. In zijn vonnis erkende de rechter dan ook, dat —afgezien van de grootte — Ellis wel degelijk op domeingrond had gebouwd. De rechter benadrukte in zijn vonnis ook dat wanneer Ellis zich zowel in de politiek als in zaken beweegt, hij mag verwachten dat het een ander beïnvloedt en dat zeker in het licht van de politieke mores op deze eilanden, af en toe storm opsteekt.

Tot zover begrijpt elke leek, dat Ellis de zaak verloren en Willem de zaak gewonnen moet hebben. In de rechtspraak liggen de mores — zoals de rechter zegt — kennelijk ook anders.

Willem werd veroordeeld op een advertentie te plaatsen in het ochtendblad Extra en het middagblad Nobo. Daarin moest Willem zonder verder commentaar zeggen dat 'in tegenstelling tot hetgeen hij eerder had gezegd, het niet waar is, dat de Cactus Enterprises van Rudi Ellis zich grond had toegeëigend. Ook is het niet waar dat de heer Ellis zijn functie als gedeputeerde van Domeinbeheer heeft misbruikt'. Elke dag dat Willem zou wachten met het plaatsen van deze advertentie kostte hem een onmiddellijk opeisbare dwangsom van 1000 gulden per dag.

Onmiddellijk na het vonnis zei Willem desgevraagd, dat hij een advertentie moest plaatsen, waarvan de rechter zelf in zijn vonnis had gezegd dat de tekst niet overeenkomstig de waarheid was. Willem zei ook dat hij in hoger beroep ging, maar omdat het vonnis bij voorraad uitvoerbaar was, besloot hij toch de advertenties te plaatsen. Waar echter niemand rekening mee gehouden had, was het feit, dat zowel de Extra als de Nobo de gewraakte door Willem aangeboden advertenties weigerden. Daarop werd door de deurwaarder beslag gelegd op het salaris van Willem. Het raadslid heeft sedert 18 juni nu tot 31 december een opgebouwde schuld van 196 dagen. Dat is dus 196.000 gulden schuld. Willem krijgt maandelijks 600 gulden van zijn salaris uitbetaald en leeft derhalve nu van het salaris van zijn echtgenote.

Het door Willem aangevraagde Hoger Beroep werd steeds uitgesteld en rond de feestdagen is het Hof op reces. In feite blijkt dat de rechter dus een vonnis heeft gelezen zonder er rekening mee te houden, dat externe factoren Willem zouden kunnen belemmeren de vordering uit te voeren. Erger nog is, dat Ellis al in augustus van dit jaar zijn winkelcentrum verkocht aan een Venezolaanse investeerder.

Het is onbevredigend dat Willem — die als oppositiepartij in de Bonaireaanse eilandsraad, waarin de UPB van Ellis de absolute meerderheid heeft geen schijn van kans heeft op een democratisch verloop — met zijn gezin zoveel nare gevolgen moet hebben. Dit voor een zeer omstreden zaak die nog in Hoger Beroep behandeld moet worden.

Bij uitspraken over zaken die zowel politieke als commerciële belangen raken zouden de rechters er rekening mee moeten houden dat het één het ander beïnvloedt.

Ondersteuning lijsten verkiezing onveranderd

KRALENDIJK — Voorlopig zal er geen verandering zijn in de manier waarop de verkiezingslijsten voor de komende verkiezingen ondersteund moeten worden. Dat betekent, dat het ook dit jaar niet geheim zal zijn wie de benodigde handtekeningen zullen zetten waardoor een partij aan de verkiezingen voor de Staten kan deelnemen. Dat komt omdat de centrale regering dat niet tijdig geregeld heeft.

Overigens geen zaak, waartegen kortgeleden geageerd is. Bij de laatste verkiezingen werd op Curaçao door de politieke partij PAPU fel gereageerd tegen wat zij noemden de schending van de geheime verkiezingen. Op Bonaire was het CAS-leider mr Michiel Bijkerk die tegen het verplichte aantal handtekeningen voor deelname aan de verkiezingen was.

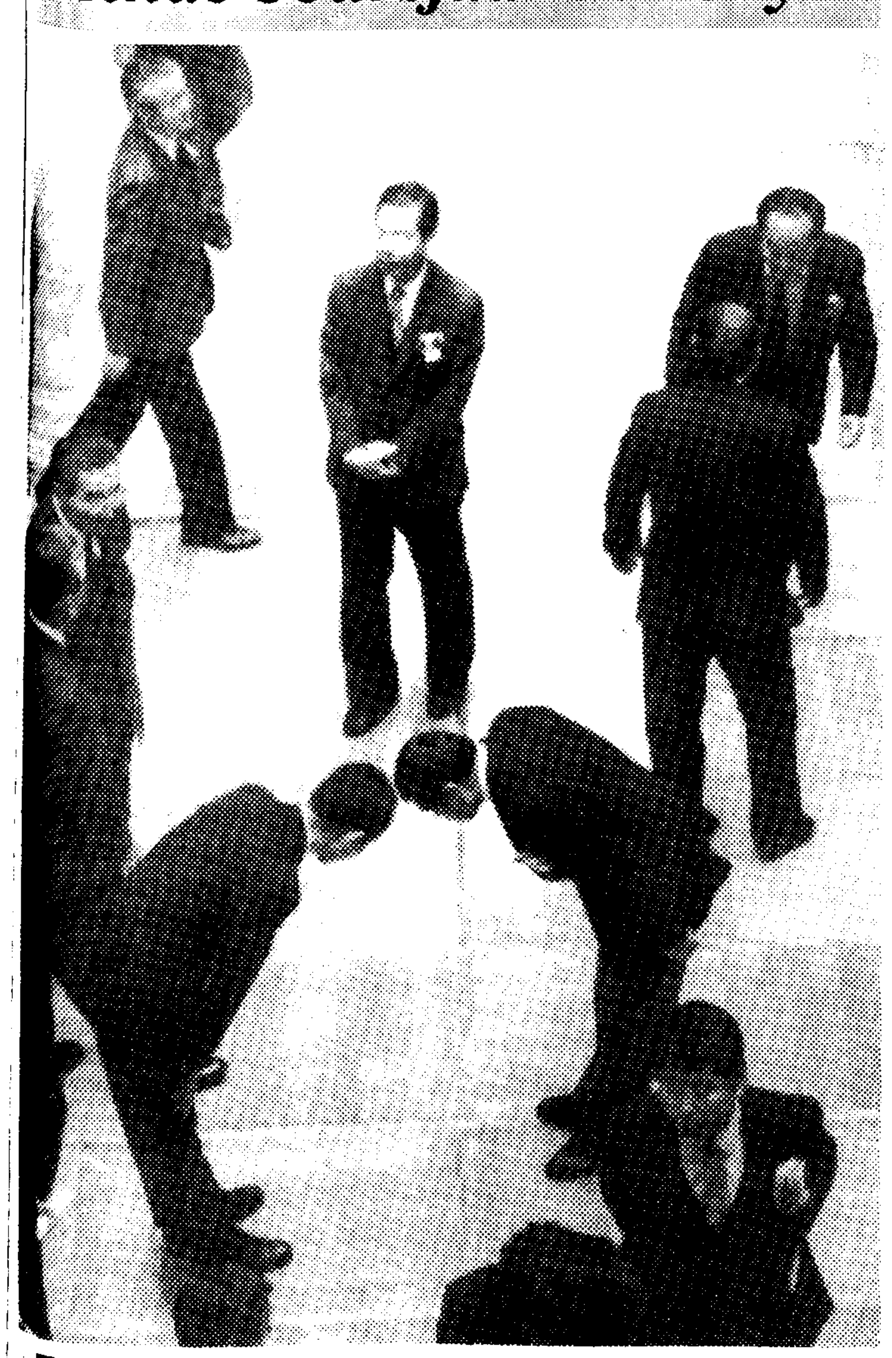
Nu heeft het Bestuurscollege van Bonaire in een brief de aandacht van de minister president van de Nederlandse Antillen gevraagd voor deze materie. Het BC wil weten, hoe de regering nu de geheime verkiezingen denkt te garanderen als toch blijkt, dat de ingediende lijsten met een handtekening van potentiele kiezers ondersteund moeten worden. Volgens artikel 16 van het Kiesreglement zal een partij die aan de verkiezingen deelneemt 65 handtekeningen moeten inleveren.

In het verleden heeft dat al de nodige vraagtekens opgeroepen. Met name omdat de geheime verkiezingen door het zetten van een handtekening als ondersteuning in feite niet meer geheim zijn. In het verkiezingsreglement wordt over deze zaak ook geen uitleg gegeven. Er is overigens wel een uitspraak geweest in het kort geding dat door Richard Hooi van de politieke partij PAPU op Curaçao is aangespannen. De rechter bepaalde in 1990, dat de ondertekenaar van de lijst de garantie moest hebben, dat dit niet in strijd zou zijn met de geheime verkiezingen. Dat betekende, dat het Bestuurscollege van Curaçao gehouden was om de gehele procedure te veranderen. Dat was derhalve een uitspraak die het Bestuurscollege van Curaçao aanging, niet een uitspraak, die automatisch ook voor de andere eilanden gold.

In een woensdag uitgegeven verklaring zegt het Bestuurscollege van Bonaire dat zij volledig opvatting van geheime verkiezingen deelt. Er is wel een ontwerpwetswijziging ingediend om het Verkiezingsreglement te wijzigen, maar dat is nog niet door de eilandsraad behandeld. Nu echter de verkiezing van de Staten volledig onder de verantwoordelijkheid van de regering valt, heeft het Bestuurscollege besloten de regering er op te wijzen, dat de voor Curaçao getroffen regeling nog steeds niet geldt voor de overige eilanden. Nu moet de regering maar vertellen, hoe de geheimhouding geregeld dient te worden bij het zetten van de ondersteuningshandtekeningen, vindt het BC Bonaire.

Zoals bekend bezet de UPB alle BC-posten op Bonaire. De partij heeft ook de absolute meerderheid in de eilandsraad. In de regeringscoalitie -die vier jaar duurde- nam de UPB deel met twee ministers, gesteund door 3 Statenleden. In het interimkabinet is opnieuw de UPB vertegenwoordigd. In feite verwijt het UPB-BC met zijn schrijven de UPB Statenleden en de beide UPB-ministers laks te zijn geweest.

Einde beursjaar in Tokyo

■ *TOKYO - Personeel van de beurs van Tokyo buigt naar elkaar nadat de laatste beursdag van 1993 achter de rug was. De beurs eindigde het jaar in goede stemming zodat de Nikkei-index met 145,21 pounten steeg oftewel met 0,8 procent naar 17.417,24.*

FINANCIEEL NIEUWS

Damrak sluit 1993 af met nieuw record

AMSTERDAM - Gestimuleerd door een lagere rente en vraag uit de Verenigde Staten (VS) sloot de Amsterdamse effectenbeurs donderdag, de laatste beursdag van dit jaar, met een record af.
De koersindex verliet de vloer op een *"all time high"* van 280,8 punten. Eind vorig jaar noteerde de index een slot van 198. Daarmee is in een jaar tijd de barometer met maar liefst 42 procent gestegen.

De EOE-index behaalde een slot van 414,27 punten. Eind 1992 werd de graadmeter van de optiebeurs vastgeprikt op 285,84. In de twaalf maanden van dit jaar denderde de EOE-index met 128,43 punten omhoog, ofwel een plus van 45 procent.

De Amerikaanse dollar is donderdag in Amsterdam bijna twee cent in koers gestegen. De munteenheid sloot op Nf 1,9400 tegen Nf 1,9205 de voorgaande dag. De dollar deed zijn voordeel met nieuwe economische cijfers in de Verenigde Staten (VS) en met hernieuwde speculaties over een verdere renteverlaging in Duitsland volgende week. Een lagere rente in Duitsland maakt de mark minder en de dollar juist meer gevraagd. Op donderdag 6 januari komt de Bundesbank-raad bijeen voor zijn tweewekelijks beraad.

Monetaire chaos in China

PEKING - De woensdag door Peking aangekondigde geldhervorming heeft donderdag tot paniek onder zowel de Chinezen als buitenlanders in de Volksrepubliek geleid.
Hele hordes mensen drongen banken binnen om hun bankbiljetten om te zetten tegen nu nog geldende koersen, voordat op Nieuwjaarsdag de twee verschillende wisselkoersen worden geschrapt en vervangen door een, lagere koers. De banken konden het massale aanbod nauwelijks verwerken en werden bovendien getroffen door het uitvallen van computersystemen. De centrale bank van China zorgde woensdag voor een verrassing door de aankondiging vanaf zaterdag niet langer twee verschillende wisselkoersen te hanteren maar de nationale munteenheid te laten zweven.

STOCKMARKET NEWS

NEW YORK	PREV	30-12	FRANKFURT	PREV.	30-12	AMSTERDAM	PREV.	30-12 $
DOW JONES	3789	3775	DAX INDEX	2215	2267	EOE	412.01	414.10
AM.EXP.	31.13	31.25	BASF	300.50	296.50	ABN-AMRO	70.40	71.60
ATT	53.50	52.13	COMMERZBANK	391.00	382.00	AEGON	105.10	105.70
ALZA CORP	29.13	28.00	DAIMLER BENZ	822.50	818.00	AHOLD	47.00	47.00
ARCHER	23.00	23.25	DEUTSCHE BANK	890.00	876.00	AKZO	186.00	188.40
BORDEN	17.25	17.00	MAN	411.00	410.00	AMEV	86.00	85.90
CITICORP	37.39	36.90	PREUSSAG	436.00	434.00	DSM	106.20	107.30
COASTAL CO	27.39	27.75	SIEMENS	789.50	783.00	ELSEVIER	180.30	182.80
COCA COLA	44.90	44.75	VW	437.70	430.00	FOKKER	21.40	21.30
CORNING IN	27.39	27.39				GIST BROC.	53.70	54.80
DIGITAL	34.50	34.39				HAGEMEYER	123.00	123.50
DUPONT	49.65	48.39				HEINEKEN	216.20	216.00
EAST.KODAK	56.13	56.13				HOOGOVENS	47.50	48.20
EXXON	63.13	63.50				ING	91.60	92.80
FORD	64.50	64.65						
GEN.ELECT.	106.50	105.90	FT-100 INDEX	3474	3462	KLM	40.70	40.50
GEN.MOTORS	56.13	55.65				KNP-BT	47.00	47.50
HEINZ	35.75	35.65	ARGYLL	2.75	2.76	NEDLLOYD	59.20	59.40
HOMESTAKE	21.75	22.13	BARCLAYS BANK	6.32	6.42	NUTRICIA	134.00	134.50
IBM	58.13	57.00	BASS	5.48	5.50	PHILIPS	39.70	40.00
KELLOGG	58.39	57.65	BRITISH STEEL	4.85	4.83	POLYGRAM	76.20	77.50
MC DONALDS	57.90	57.90	BRITISH TEL	3.77	3.80	ROBECO	123.30	123.90
MEAD	45.00	45.75	CADBURY	5.08	5.15	ROLINCO	124.80	125.60
MERCK	35.13	34.90	CABLE & WIRE	5.20	5.35	RORENTO	98.30	98.40
MINNES.MNG	108.75	108.75	GRAND MET	4.73	4.75	RODAMCO	63.20	63.40
MOBIL CORP	79.13	79.65	MARKS & SPENCER	4.38	4.59	ROYAL DUTCH	202.70	205.00
PFIZER	69.39	69.65	REDLAND	5.96	5.90	UNILEVER	225.10	225.60
P.MORRIS	56.39	56.13	TATE & LYLE	3.93	3.95	VMF STORK	43.10	43.40
QUAKER	70.00	70.50				VNU	174.20	173.90
SEARS	53.50	53.25				WOLTERS-KLUWER	n.a.	n.a.
UP JOHN	30.25	29.25						
US SURGIC.	22.13	22.25						
WOOLWORTH	24.39	24.75	TOKYO					
			NIKKEI DOW IND.	17342	17342			
GOLD	387.80	393.00				TORONTO		
SILVER	5.15	5.12	BRIDGESTONE	1290	1290	TSE 300	4314	4323
			CANON	1540	1540			
CRUDE OIL	14.24	14.37	DAI ICHI KANGYO	1790	1790	ALCAN	28.13	27.90
			DAIWA SEC.	1240	1240	BELL	46.13	46.13
US$/Yen	111.80	111.95	HITACHI	818	818	BANK OF NS	30.39	30.75
			HONDA MOT.	1510	1510	CAN.PAC.	21.25	21.65
US$/DMARK	1.73	1.74	JAPAN AIRLINES	609	609	IMASCO	39.75	40.00
			NOMURA SEC.	1810	1810	LAIDLAW	9.13	9.25
GBP/US$	147.40	147.50	NIPPON STEEL	303	303	MOORE	25.90	25.65
			MAZDA	411	411	NORANDA	25.39	25.65
US$/NLG	1.94	1.94	SONY	5540	5540	PLACER DOME	33.50	33.00
ECU/US$	111.80	111.70				POWER CORP.	21.65	21.50
CAN/US$	75.50	75.15				ROYAL BANK	28.75	28.90

Conde-tijdperk is voorbij: Spaanse politiek opgelucht

MADRID - De harde ingreep van de Spaanse centrale bank bij de bank Banesto maakt een einde aan de bankcarriere van Spanjes meest besproken yup: Mario Conde (44). Conde, nu ex-bestuursvoorzitter, was door zijn snelle opmars in het bedrijfsleven en zijn dynamisch optreden het voorbeeld geworden voor jonge, toekomstige Spaanse managers.

Nu is gebleken dat zijn bank volgens geruchten omgerekend maar liefst 5,5 miljard gulden tekort kwam, heeft de Spaanse pers snel korte metten gemaakt aan het tijdperk-Conde. Volgens de krant Diario 16 is Banesto door een "aardbeving getroffen".

Niet alleen heeft de topmanager zijn directeurschap verloren, maar ook is voorlopig een einde gekomen aan zijn politieke ambities. Conde werd zwaar onder vuur genomen door de politieke partijen toen bekend werd dat hij de functie van premier of oppositieleider wel zag zitten.

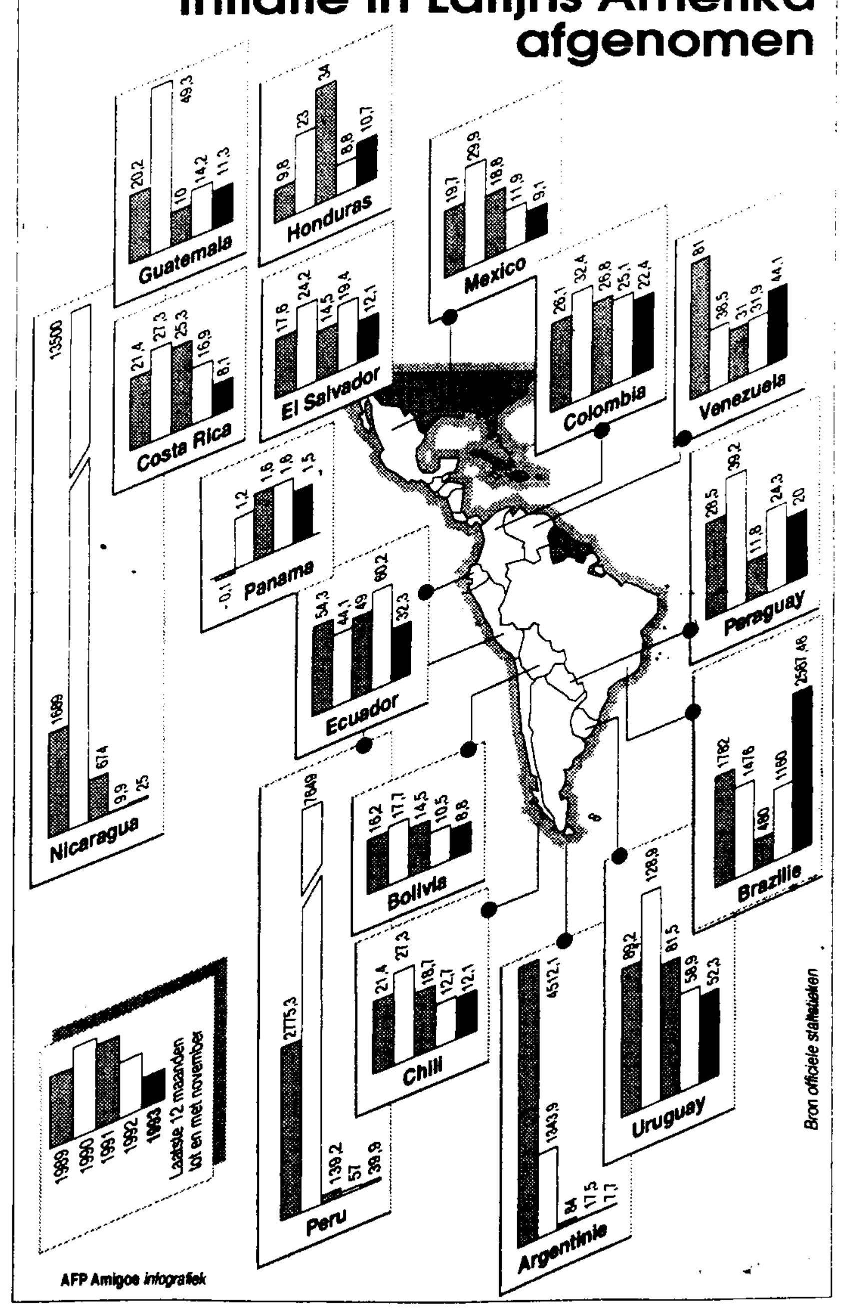
De loopbaan van Conde is flitsend, hard en opmerkelijk. Na zijn afstuderen van de Jezuieten-elite-universiteit Deusto in Bilbao maakte de Spaanse noordeling furore door de sanering van de farmaceutische onderneming Antibioticos. In 1987 verkochten hij en zijn zakenvriend Juan Abello de firma aan het Italiaanse concern Montedison voor ettelijke miljoenen. Op de vraag wat Conde met het vele geld ging doen, antwoordde hij: "Ik koop een bank".

Nauwelijks waren deze woorden uitgesproken of het tweetal kocht zes procent van het aandelenkapitaal in Banesto. Een vijandige overnamepoging door de Banco de Bilbao in 1987 bezorgde Conde het bestuursvoorzitterschap. De familie-aandeelhouders van de toen al slecht lopende bank vertrouwden erop dat de snelle jongen de overnamepoging wel zou kunnen verijdelen. Dat lukte, maar echt populair werd de nieuwbakken directeur niet binnen het conservatieve bankenestablishment. Zijn collega's, uitgerust met stemmige krijtstreeppakken, ergerden zich dood aan die gepommadeerde, zwartharige "nietbankier". Vooral het veelvuldig opduiken van Conde in de roddelbladen deden hen walgen.

Banesto was niet de sterkste bank. De slecht betaalde personeelsleden werkten in een verouderde bank met een te groot kantorennet en een bureacratische organisatie. Sommige werknemers moesten er zelfs een baantje bijnemen om te overleven. Volgens analisten waren de ideeen van de nieuwe dynamische yup wel goed, maar werd zijn bank getroffen door diverse tegenslagen. Een fusie met de financieel krachtige Banco Central mislukte in 1988. Zijn plannen om aandelen van de industriele houdstermaatschappij Corporacion Banesto naar de beurs te brengen, werden door de mineurstemming op de beurs door de Golf-oorlog gedwarboomd. Later probeerde Conde de gaten op de begroting te stoppen door het verkopen van verschillende bedrijfsbelangen.

Zijn zakenvriend Abello zag de bui hangen en stapte in 1989 uit Banesto. Adviezen van de Centrale bank van Spanje om eindelijk een begin te maken met de sanering van Banesto, werden door Conde verworpen.

Inflatie in Latijns Amerika afgenomen

De meeste landen van Latijns Amerika zagen in 1993 hun inflatie aanzienlijk verminderen. Uitzondering op deze regel waren Brazilie, Honduras en Venezuela.

Via andere aanpak facilitaire bedrijven:

ABN-AMRO: Driehonderd arbeidsplaatsen weg

AMSTERDAM - Sanering of verzelfstandiging van een groot aantal facilitaire bedrijven van ABN AMRO Bank gaat driehonderd arbeidsplaatsen kosten.
Daarnaast zullen tweehonderd medewerkers bij derden worden gedetacheerd. Na voltooiing van de ingreep zullen bij de betreffende bedrijven van de bank nog driehonderd mensen werken. Dit staat in het het huisorgaan "bankwereld" De plannen, waaraan al enige tijd is gesleuteld, zijn thans in de eindfase. Alle drukwerk en transport wordt volledig uitbesteed. Het archief en de tien bedrijfsrestaurants worden verzelfstandigd. Het enige dat in eigen beheer blijft is de interne post.

De voorgenomen maatregelen leveren de bank een kostenbesparing van naar schatting twintig procent op. De inkrimping van het personeelsbestand zal zoveel mogelijk via het natuurlijk verloop plaatsvinden. De bank verwacht dat in 1994 het grootste deel van de besluitvorming rond zal zijn.

Zuid Korea: Frans aanbod heeft nog voorkeur:

Siemens: Nog steeds in markt voor snelle trein

SEOEL - De concurrentiestrijd rond de hogesnelheidslijn in Zuid-Korea, waarmee een bedrag van 2,4 miljard dollar is gemoeid, is in alle hevigheid opgelaaid. De autoriteiten in het Zuidoostaziatische land, die aan het eind van de zomer hun voorkeur hadden uitgesproken voor de tgv van het Brits/Franse Gec-Alsthom, hebben in Parijs het verzoek ingediend de onderhandelingstermijn tot eind maart te verlengen.

Tegelijkertijd maakten zij bekend dat ook de gesprekken met Siemens-AEG zeker nog niet voorbij zijn. Ook de Duitsers krijgen nog drie maanden. Aanvankelijk had het definitieve contract voor het einde van dit jaar moeten worden ondertekend, maar Zuid-Korea heeft de twee concurrenten meer tijd gevraagd. Seoel moet nog veel meer details van dit "reusachtige en ingewikkelde project" bekijken, zo is de officiele lezing. Het vermoeden bestaat echter, dat Zuid-Korea alles probeert om beide concurrenten tegen elkaar uit te spelen met als doel de prijs te drukken.

Volgens het Duitse dagblad Frankfurter Allgemeine Zeitung heeft Siemens zijn prijs met tien procent verlaagd, maar een woordvoerder weigerde op het bericht te reageren. "Wij doen nog steeds mee", liet een zegsman van Siemens donderdagmorgen desgevraagd weten, "maar de rest is nog altijd onduidelijk."

Tokyo: Omhoog

TOKYO - Op de effectenbeurs van Tokyo kozen de aandelenkoersen op de laatste handelsdag van dit jaar de weg omhoog.
De Nikkei-index van 225 fondsen sloot 145,21 punten hoger op 17.417,24. Aan het eind van het vorig jaar sloot de belangrijkste beursbarometer in Japan op 16.924,95.

A° 1993 **N° 126**

PUBLICATIEBLAD

BESCHIKKING MET ALGEMENE WERKING van de 30ste december 1993 ter uitvoering van artikel 6 van de Landsverordening In- en Uitvoer (P.B. 1968, no. 42).

DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN;

In overweging genomen hebbende

dat het wenselijk is met spoed in verband met het belang van de volkshuishouding, in het bijzonder wat betreft het economisch belang, regels te geven ten aanzien van de invoer van zepen en wasmiddelen;

dat ingevolge artikel 6 van de Landsverordening In- en Uitvoer (P.B. 1968, no. 42) met het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire over het tot stand brengen van deze beschikking overeenstemming is bereikt;

HEEFT GOEDGEVONDEN:

Artikel 1

Ter zake van de invoer van de hierna vermelde goederen, welke worden ingevoerd in het eilandgebied Bonaire is een heffing, als bedoeld in artikel 5, onderdeel b, van de Landsverordening In- en Uitvoer 1968, no. 42), verschuldigd van 60%:

a. zeep, waaronder wordt verstaan een alkalisch zout (anorganisch of organisch) van een vetzuur en/of harszuur of van een mengsel van vetzuren (en/of harszuren) met tenminste acht koolstof atomen, met uitzondering van:
   1°. scheerzeep of scheercrème;
   2°. medicinale zeep, die geneeskrachtige substanties, zoals boorzuur, salicylzuur, zwavel en sulfonamiden, en dergelijke bevat;
   3°. harszeep, talkzeep en naftenaatzeep, die naast gewone zeep alkalische resinaten of alkalische naftenaten bevatten;
   4°. industriële zeep, die bereid is voor speciale industriële doeleinden;
b. als zeep te gebruiken tensio-aktieve produkten en bereidingen al dan niet zeep bevattend met uitzondering van tandreinigingsmiddelen, tandpasta, tandzeep;
c. wasmiddelen, waaronder wordt verstaan de bereidingen en hulpmiddelen voor het wassen, met uitzondering van industriële wasmiddelen, die bereid zijn voor speciale industriële doeleinden;
d. reinigingsprodukten, met uitzondering van industriële reinigingsprodukten, die bereid zijn voor speciale industriële doeleinden;
e. als wasmiddelen te gebruiken tensio-aktieve produkten en bereidingen;
f. bleekmiddelen.

Artikel 2

Van de heffing bepaald in artikel 1 zijn vrijgesteld:

a. goederen die in Aruba zijn vervaardigd, met een toegevoegde waarde van tenminste 25%;
b. goederen welke reizende personen voor hun persoonlijk gebruik medevoeren, voor zover de Minister van Financiën niet anders bepaalt;
c. de goederen, bedoeld in artikel 128 van de Algemene Verordening In-, Uit- en Doorvoer 1908 (P.B. 1949, no. 62);
d. goederen die vrijgesteld zijn van invoerrechten bij of krachtens de Landsverordening ter bevordering van grondontwikkeling (P.B. 1964, no. 77).

Artikel 3

1. De Minister van Financiën kan ontheffing verlenen van de in artikel 1 vastgestelde heffing indien blijkt dat de lokale produktie van de in artikel 1 genoemde produkten ontoereikend is ter bevrediging van de vraag in het eilandgebied Bonaire.
2. De Minister van Financiën kan ontheffing verlenen van de in artikel 1 vastgestelde heffing voor de invoer van zepen welke een luxe karakter dragen. De Minister van Financiën bepaalt hetgeen onder luxe karakter moet worden verstaan.
3. Het verzoek tot ontheffing dient schriftelijk te worden ingediend bij het Departement van Financiën in het eilandgebied Bonaire.

Artikel 4

Deze beschikking welke in het Publicatieblad zal worden opgenomen, treedt in werking met ingang van 1 januari 1994.

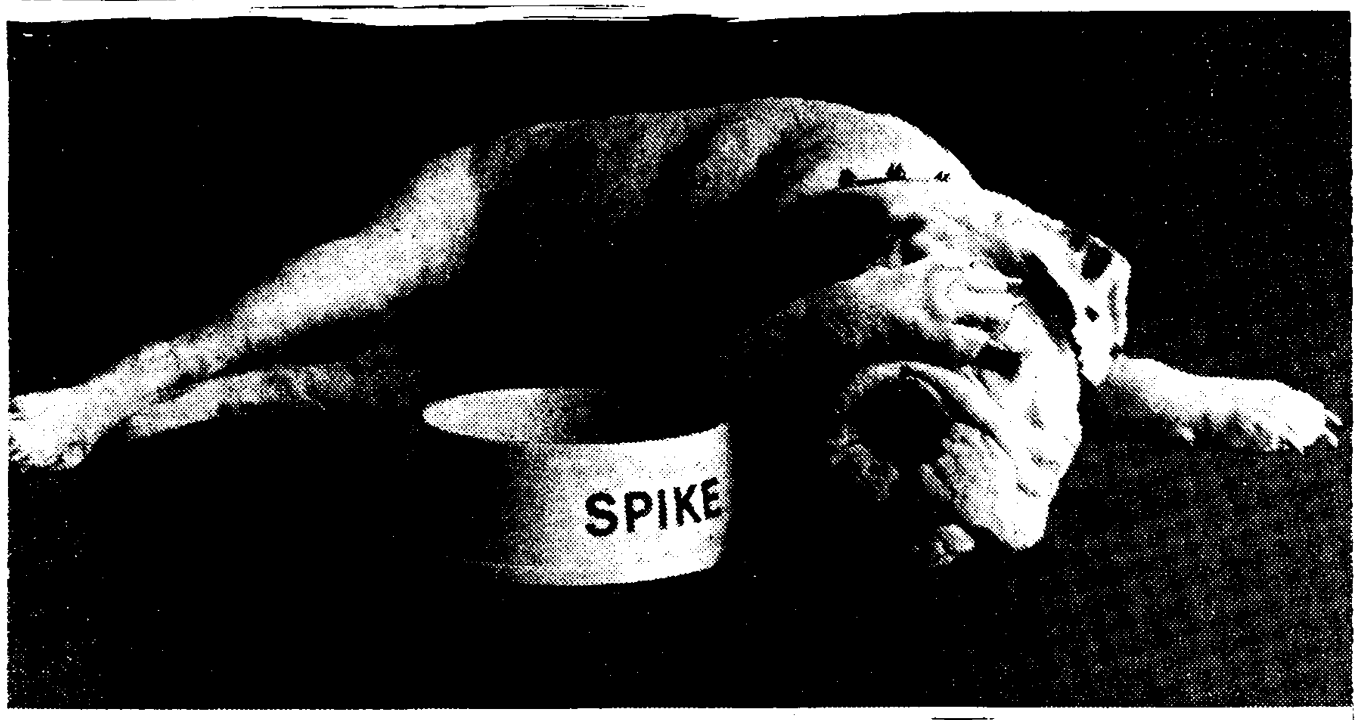
Artikel 5

Deze beschikking kan worden aangehaald als: Beschikking heffing zepen en wasmiddelen 1994 Bonaire.

Willemstad, 30 december 1993
De Staatssecretaris van Financiën,
I.V. PIKERIE

Uitgegeven de 30ste december 1993
De Minister van Algemene Zaken
A.F. PAULA

MENSEN

Alsjeblieft, alsjeblieft, alsjeblieft: wees heel voorzichtig met figuren als Spike. Ze kunnen het ook niet helpen dat ze nerveus worden van vuurwerk. Bescherm ze een beetje: hou ze deze dagen binnen en steek vooral geen vuurwerk dicht bij ze af.

■ *Het koninkrijk der Nederlanden heeft de eer een 23-jarige onderdaan van koningin Beatrix rijk te zijn die uit ruim 5000 meisjes in Amerika gekozen is om de flap-uit te sieren van het jubileumnummer van de Playboy. We berichtten het al: ze heet Anna Marie Lampe, ze is 23 jaar, woont in de VS maar is een hoog blond Nederlandse uit Friesland. Voor 40.000 dollar deed ze het. Deze mijnheer bekeek het feestnummer van het veertig jaar oude mannenblad en liet zich niet hinderen door de twee nietjes in het* ***uitvouwblad.***

Veertien jaar voor verkrachting van theologes

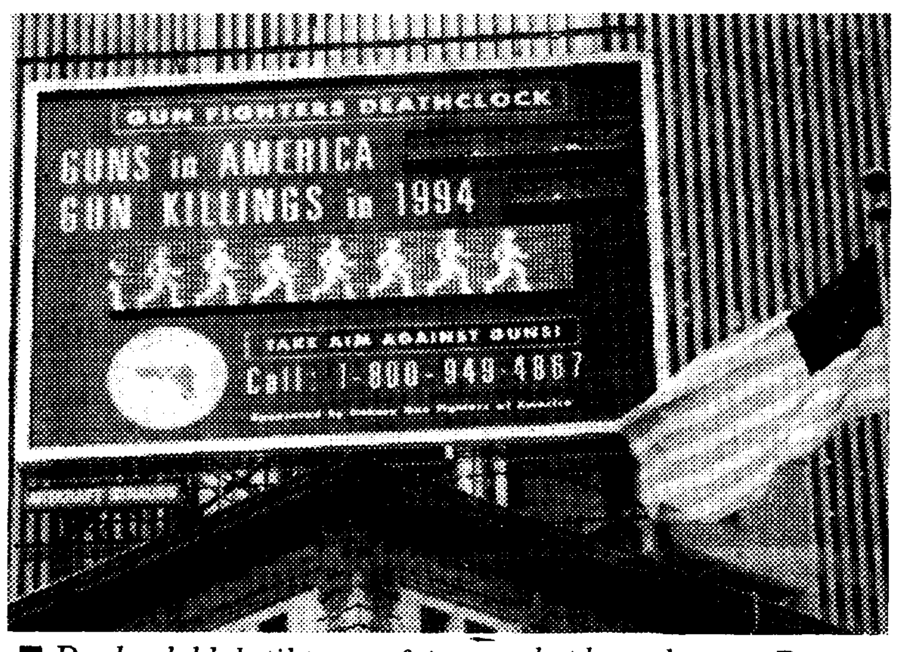
Wegens **verkrachting van een predikante,** bedreiging met seksueel geweld van twee andere vrouwelijke voorgangers, ernstige chantage en diefstal is dinsdag in Hannover een man veroordeeld tot veertien jaar cel. De 46-jarige werd vrijgesproken van een derde aanklacht, omdat de betreffende vrouw de dader niet met zekerheid kon identificeren.

Tussen oktober en december 1992 drong de man de huizen van de theologes binnen. Zij beschreven achteraf alle drie de "opvallende stem" van de beklaagde, die ze herkenden toen ze deze op een bandje te horen kregen. In een geval bleef de dader twee uur in de kamer van zijn slachtoffer. Op het bed van de vrouw vond men daarna een pluisje, dat hoogstwaarschijnlijk afkomstig was van de trui die de man droeg.

Een ander slachtoffer werd met een zwachtel geboeid. Net zo'n lap werd later in de handschoenen van de man gevonden. Een boek met adressen van pastorieen, dat een deel van de buit vormde van een inbraak, vond men later terug op de werkplek van de man in Spind.

Poging tot terugkeer naar gevangenis mislukt

Twee gevangenen in Nieuw-Zeeland die waren ontsnapt, zijn weer aangehouden op het moment dat ze probeerden terug te keren naar hun cellen. In de korte tijdspanne tussen hun ontsnapping en de mislukte terugkeer hadden de twee een apotheek overvallen, in de veronderstelling te zullen beschikken over een waterdicht alibi. De mannen ontsnapten op de klassieke manier, door lakens aan elkaar te knopen, waarna ze buiten de gevangenis een verborgen geweer opgroeven en de plaatselijke apotheek ontdeden van geld en verdovende middelen. Hun plan om terug te keren voor de volgende routinecontrole van hun cellen ging de mist in, doordat een gevecht ontstond met een van de klanten van de apotheek die de overvallers had achtervolgd.

■ *De doodsklok tikt vanaf 1 januari 1994. Het goede voornemen van een groep pistoolhaters is om de Amerikaanse bevolking vanaf die dag voor te houden hoeveel vuurwapens er zijn in de VS en hoeveel mensen door een kogel om het leven komen. De eerste doodsklok werd woensdag onthuld op Times Square in New York. In nog meer Amerikaanse steden komt zo'n klok te hangen. Hopelijk neemt dan het vuurwapengeweld af.*

Journalisten onder vuur

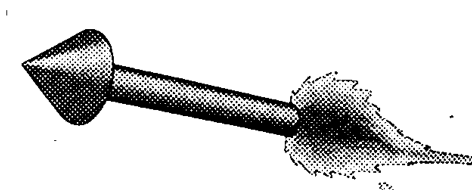
Journalisten betaalden in 1993 een **hoge prijs voor actie-verhalen.** Verhalen die u mogelijk in deze krant las dankzij het nieuwsaanbod van internationale persbureau's. Volgens de internationale federadtie van journalisten IFJ in Brussel zijn er dit jaar **75 journalisten gedood.** De meeste verslaggevers kwamen om het leven tijdens werkzaamheden in Bosnië-Hercegovina (13) en Somalië (10). De IFJ onderzoekt de dood van nog zeventien andere journalisten die stierven tijdens het werk.

Conflicten in Rusland (7), Bosnië, Somalië, Georgië (9) en Turkije (8) betekenden de dood van minstens vijftig nieuwsjagers. Maar er vielen ook pers-doden door toedoen van Algerijnse fundamentalisten (8), drugsgangster van Colombia (6) en maffia-huurmoordenaars in Italië. In Mexico en Angola werden vier journalisten gedood, in Tajikistan drie, Libanon twee en in Rwanda en Zaire ook twee.

De IFJ adviseert gedegen (para-militaire) training voor verslaggevers voordat zij de vuurlinie instappen, ook moeten werkgevers hun nieuwsjagers niet exploiteren en op zijn minst zorgen voor goede verzekeringen.

Mensen-wensen-mensen-wensen-mensen-wensen

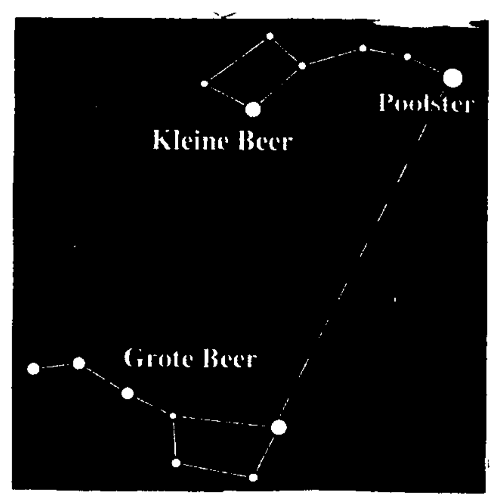
...en voor alle trouwe -en ontrouwe - lezers van de Mensen-pagina: een menselijk, menswaardig en alle-mensen-nog-an-toe 1994 toegemenst, pardon toegewenst. Naast gezondheid en voorspoed in het komend jaar heel veel humor, relativeringsvermogen, succes, een schoon geweten, vergevingsgezindheid, goede voornemens, levenslust, glimlachen, ambitie, belastingteruggave, gekke voorvallen, rozen, vriendschap, inventiviteit en kleine wondertjes toegedacht. En kijk uit in welke richting de champagnefles rond klokslag twaalf gehouden wordt.

Poolster stopt met knipperen

Sterrenkundigen van de universiteit van Toronto hebben ontdekt dat de bekende **poolster** steeds minder 'knippert'. Het lijkt erop dat er een einde komt aan de kleine helderheidsfluctuaties, die de ster vermoedelijk al meer dan tienduizend jaar vertoont.

De poolster is ruim 33 keer zo groot als de zon en is zo ongeveer de bekendste ster aan het firmament. De ster flikkert met grote regelmaat: om de vier dagen is de ster op zijn helderst, maar het verschil in helderheid op zich is nauwelijks merkbaar. De helderheidswisselingen hebben waarschijnlijk te maken met het uitzetten en inkrimpen. De poolster ademt als het ware.

In 1940 berekende men dat de poolster 14 procent in omvang toenam bij het ademen. Nu is de schommeling in helderheid nog maar een procent en men voorspelt een stop in 1994. De poolster behoort tot een soort sterren die een tijdje ophouden met ademen en later weer gewoon beginnen.

Bijna k.o. in de O.K.

Het begon toen de chirurg van woede een lap naar de anesthesist gooide en het eindigde met een **gevecht op de vloer van de o.k.** (operatiekamer). De patiënt merkte niets van de ruzie. De artsen hielden na een tijdje op met vechten en gingen door met de operatie, die zonder problemen werd voltooid. De artsenkamer van de Amerikaanse staat Massachusetts wil maar niet zeggen waar de ruzie over ging, maar de mannen zijn wegens hun onprofessionele gedrag door de kamer tot een boete van 10.000 dollar elk veroordeeld alsmede tot gezamenlijke psychotherapie.

Ook namens de bezorgers een bon aña 1994

Als het goed is kreeg u dit jaar de Amigoe 291 maal in de bus. Zes dagen per week. Weer of geen weer. Stroomuitval of geen stroomuitval. Soms een beetje vroeger, soms een beetje laat en een enkele keer pas de volgende dag. Als u klachten heeft, laat het Districo N.V. weten (tel. 370503 of 370504). Als u dik tevreden bent over de bezorging zeg het dan de krantejongens en -meisjes. Die **zwoegers op de fiets** kunnen een aanmoediging best gebruiken.

Vals

De klokken van de beroemde **Big Ben** in Londen klinken al enkele jaren vals. Dat is vooral het geval in de winter. Carl Dolmetsch, een 82-jarige autoriteit op het gebied van vroege muziek en instrumenten, zegt dat de 'do'-noot van het wijsje 'fa, la, sol, do' van het carillon "afschuwelijk vals" is. Het ongeoefende oor heeft geen last van het elk kwartier klinkende deuntje. De klokken van Big Ben in de toren van het Britse parlement spelen sinds 31 mei 1859. Ze worden door miljoenen in de hele wereld gehoord via de uitzendingen van de BBC. Ze worden voor 1 januari bijgestemd.

Heer Bommel en de Toornviolen

door Marten Toonder

4137— Heer Bommel spoedde zich naar het raam. Hij opende het venster — en ja hoor. Daar lag de spuit op het kozijn: boordevol gevuld met pippeling.

De brengers wachtten niet tot hij "dank je" zou zeggen. Zij trokken zich terug in de schaduwen en liepen onopvallend terug naar het woud. Het was duidelijk, dat ze in een gedrukte stemming verkeerden. Kwetal slofte een beetje en Pee Pastinakel keek somber de bladeren na die door de avondlucht omlaag dwarrelden.

"De mir is er uit", prevelde hij. "Wat moet dat worden?"

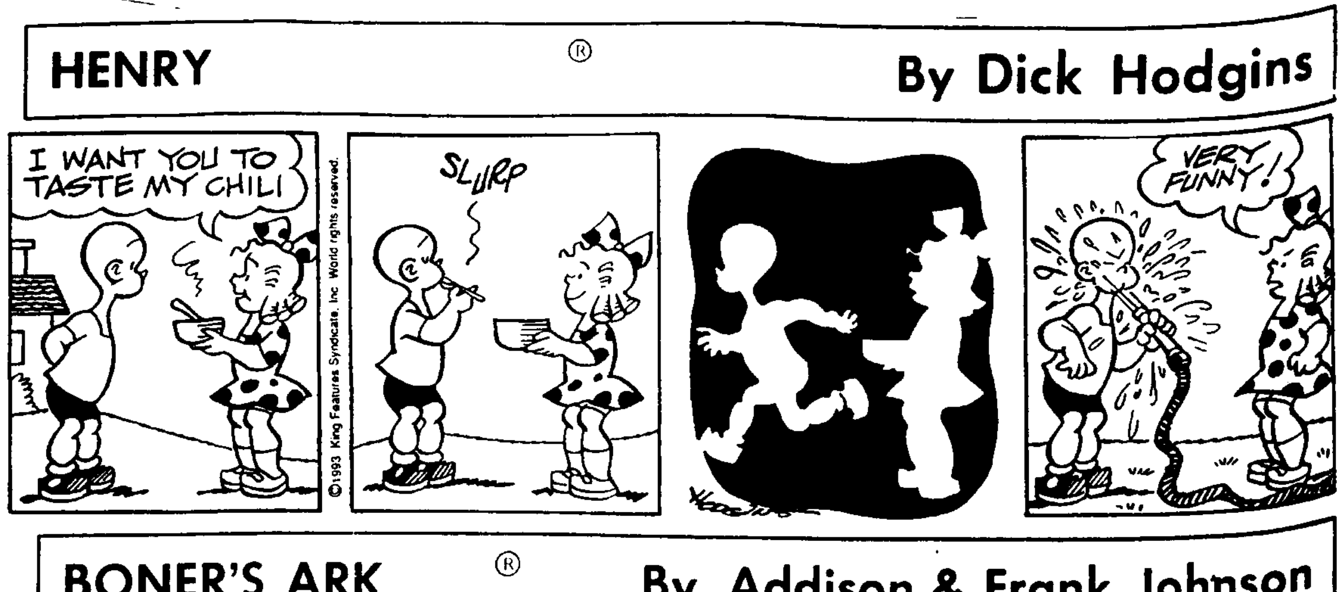
Kwetal trok de aansteker uit zijn zak, knipte hem aan en keek peinzend naar het vlammetje.

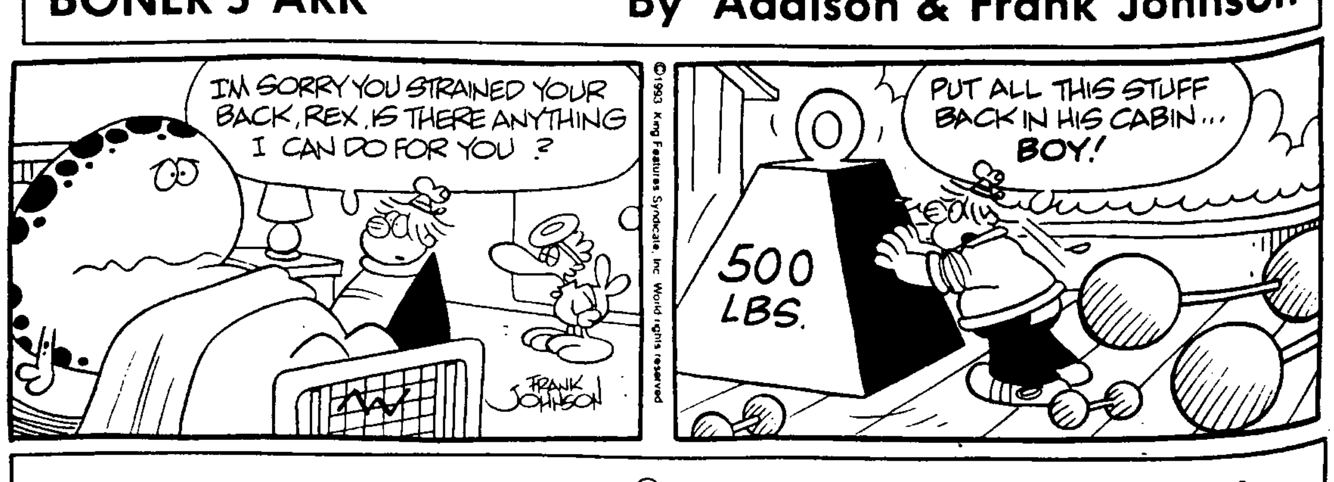
"Je bent zuursappig, Pee", sprak hij. "Men moet tegenover zo'n geweldig geschenk als dit iets kunnen stellen. En bovendien, iemand met een denkraam als Bommel heeft, weet wel wat hij doet. Het onze is daar te klein voor".

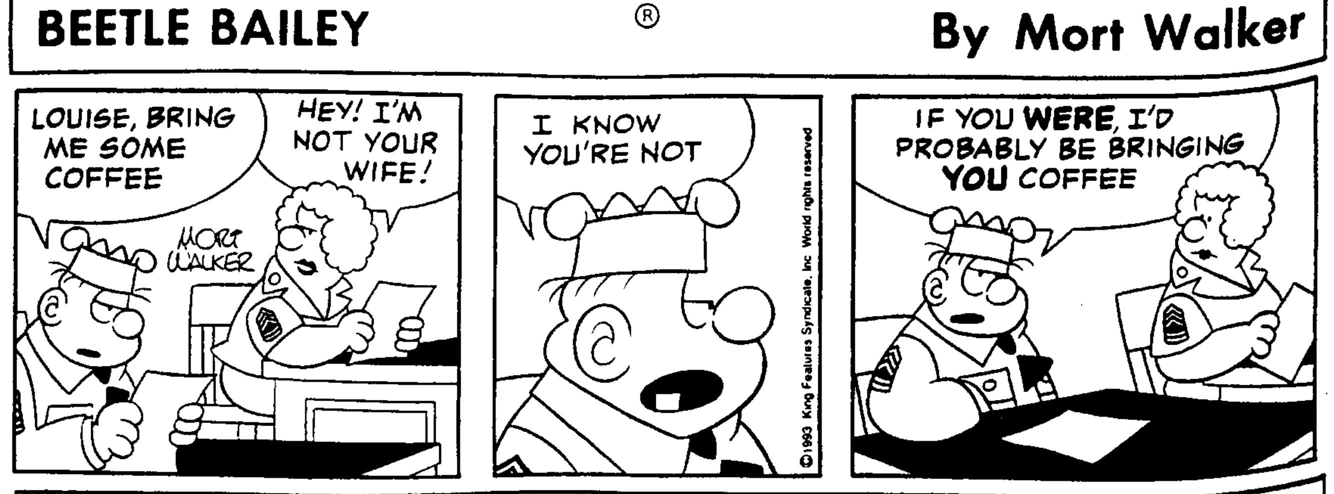
Maar Tom Poes was daar niet zeker van. Terwijl heer Ollie tevreden naar de spuit stond te kijken liep hij ongerust heen en weer.

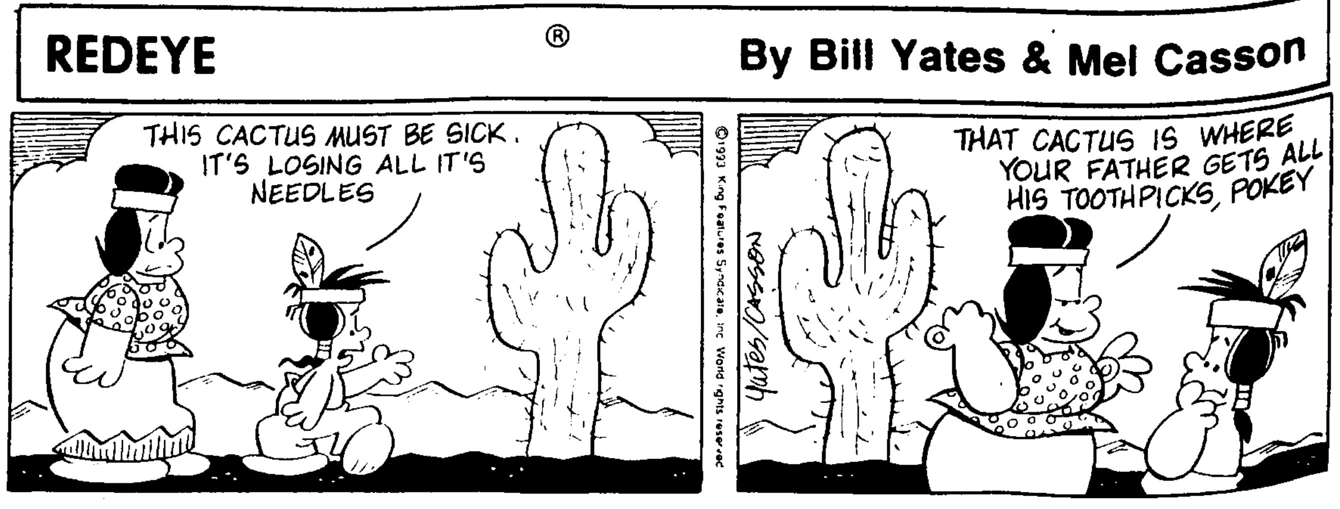
"U moet dat ding niet gebruiken!" zei hij waarschuwend. "U weet niet, wat u doet".

"Oho!" riep heer Bommel uit. "Natuurlijk weet ik dat, jonge vriend. Eerst ga ik slapen — en morgen zal ik die domme lachers van de tentoonstelling eens iets laten horen. Ze zullen spijt krijgen, dat ze iemand van mijn stand zo onheus behandeld hebben, als he begrijpt wat ik bedoel. Ik weet nu precies hoe ik het doen moet; de juiste dosering; niet te veel en niet te weinig — en voorzichtig met zonlicht. Laat het maar aan mij over".

AGENDA

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN

...iënten van de artsen van Bandabou (...rde district) kunnen in spoedgevallen ...efoon 641658 bellen en dan het ...twoordapparaat afluisteren. De ...iënten van de andere districten kunnen ...r spoedgevallen de artsenpraktijk van ...n eigen huisarts bellen en het ...twoordapparaat zal dan mededelen wie ...dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patienten)

...r de dienstdoende arts belt U tel.: ...4900/625100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN

...or **de dienstdoende arts** gedu...de het weekeinde en op feestdagen ...eve tel.: 682222 op te bellen.

GENEESKUNDIGE DIENST

...ADS- EN 2DE DISTRICT ...OST

...december 1993 vanaf 12.00 uur ... 2 januari 1994 om 07.00 uur:
...ter Doran, Sentro Mediko Montaña ...o. Tel.: 673355; spreekuren: 11.00-...00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: ...929 b.g.g. 689266/689337.**
... geldt voor patiënten van de volgende ...en: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-...ng, Nassy, Tseng, Ten Holt-Suiters, ...akman, Doran, Guerrero-Bakmeijer, ...bi, De Vos en Braam)

...ADS- EN 2DE DISTRICT ...OST

...nuari 1994 vanaf 07.00 uur tot 3 ...uari 1994 om 07.00 uur:
...ter Janga, Sentro Mediko Sta. Rosa. ...: 676666; spreekuren: 11.00-12.00/ ...00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: ...946 b.g.g. 689266/689337.**
... geldt voor patiënten van de volgende ...en: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-...ng, Nassy, Tseng, Ten Holt-Suiters, ...akman, Doran, Guerrero-Bakmeijer, ...bi, De Vos en Braam)

...ADS- EN 2DE DISTRICT ...EST

...december 1993 vanaf 12.00 uur ... 1 januari 1994 om 24.00 uur:
...ter Pinto, Dokterskamer Brievengat. ...: 376280/376281; spreekuren: 11.00-...00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: ...055 b.g.g. 689266/689337.**
... geldt voor patiënten van de volgende ...en: Swart, Goilo, Roose, Braakman-...der, De Rouw-Picus, Davelaar, ...ge, Pablo, Heerenveen, Nivillac, ...ales-Concession en De Vos)

...ADS- EN 2DE DISTRICT ...EST

...nuari 1994 vanaf 00.00 uur tot 3 ...uari 1994 om 07.00 uur:
...ter Alcala, Dokterskamer Sta. Maria. ...: 683048; spreekuren: 11.00-12.00/ ...0-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: ...63 b.g.g. 689266/689337.**
... geldt voor patiënten van de volgende ...en: Swart, Goilo, Roose, Braakman-...der, De Rouw-Picus, Davelaar, ...ge, Pablo, Heerenveen, Nivillac, ...ales-Concession en De Vos)

...ERDE DISTRICT BAN-...BAO

...december 1993 vanaf 12.00 uur ... 1 januari 1994 om 24.00 uur:
...ter Lucasius, Sentro Mediko Barber. ...: 641605 of 641658; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: ...1356 b.g.g. 689266/689337.**
... geldt voor patiënten van de volgende ...en: Schellens, Sommer, Lucasius, ...ong en Tweed).

DERDE DISTRICT BAN-DABAO

2 januari 1994 vanaf 00.00 uur tot 3 januari 1994 om 07.00 uur:
Dokter Cummins, Sentro Mediko Barber. Tel.: 641605 of 641658; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; **spoedgevallen tel.: 642855 b.g.g. 689266/689337.**
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in *spoedgevallen* de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING 'PRINSES MARGRIET'

Santa Maria 17. Tel.: 682344/ 682947, 682412/682574. Fax: 681000. Kantooruren: 07.00-16.30 uur.
Voor de wachtzuster gelieve **tel.: 603661** te bellen na 17.00 uur.
Tel. spreekuur in ieder wijkgebouw: dagelijks van **08.00-08.30/14.30-15.00 uur.**

- Huize Halman Otrobanda: tel.: 628288; spreekuur: woensdag van 09.00-11.00 uur.
- Sta. Maria 17: tel.: 682344; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Bonam: tel.: 371865. spreekuur: dinsdag van 09.00-11.00 uur. **Sokudi: tel.: 367824.**
- Sentro Mediko Montagne Abao: tel.: 673711; spreekuur: woensdag van 09.00-11.00 uur.
- Kaya Fensu 9 (Koraal Specht): tel.: 618577; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Suffisant: tel.: 687707; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
- Wijkgebouw Sta. Rosa: 671628; spreekuur: dinsdag van 09.00-11.00 uur.
- **Inloopspreekuur** voor zuigelingen- en kleuterzorg: vrijdag van 08.00-10.00 uur. Hoek Vondelstraat/ Nilda Pintostraat. Tel.: 373584.

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING

Kantoor Gosieweg 15: P.O. Box 3619. Tel.: 692231/692232. Fax: 682709; geopend van 07.00-17.00 uur.
Kantoor Bandabou: Silberie Kavel 16; open van 08.00-16.00 uur. Tel.: 649422.
Voor de **wachtbroeder** vanaf 31 december om 17.00 uur t/m 7 januari om 07.00 uur gelieve **tel.: 626632 of page 669-0368** te bellen.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO

Schottegatweg Noord 43. P.O. Box 3619. Tel.: 691838/ 692510. Fax: 691683; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU

Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: **zuster Van Herwijnen. Tel.: 642798** b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

APOTHEKEN

FEESTDAGENDIENST
VRIJDAG 31 december

Otrobanda:
Gosie, Gosieweg 90-A. Tel.: 379744.
Punda:
Sta. Rosa, Sta. Rosaweg 56. Tel.: 377679/ 377650

ZATERDAG 1 januari

Otrobanda:
Union, Breedestraat 137. Tel.: 623575
Punda:
Brievengat, Corriweg 32. Tel.: 379098/ 379567

ZONDAG 26

Otrobanda:
Otrabanda, Winkelcentrum Colon. Tel.: 625633-34-35.
Punda:
Mampuritu, Sta. Rosaweg 329. Tel.: 674475/ 674750.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS (voor noodgevallen)

Ambulance:	**112**
Politie:	**114**
Brandweer:	**114**
Hospitaal:	**624900**
Aidslijn:	**128**
Kodela:	**135**

VERLOF BEGRAFENIS

(afgifte van 10.00-14.00 uur)
zaterdag 1 januari:
A. Michel, Dr. M.L. King Boulevard 42.
zondag 2 januari:
R. de Windt, Uteweg 53.

HEEFT U HULP NODIG?
Bel SOS-lijn 127!

NOODGEVALLEN/ VERMISSING OP ZEE
Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar!

STICHTING PROTESTANTS KOOPVAARDIJWERK
(Curaçao Seamen's Mission)

Emancipatie Boulevard 42. Tel.: 375317. Open op **dinsdag t/m zaterdag** van 20.00-22.30 uur. **Radioprogramma:** elke vrijdag via Radio Hoyer II van 19.05-19.30 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU

Voor informatie tel.: 672289, 375023 of 375542.

LUCHTPOSTSLUITING
POSTKANTOOR GROOT KWARTIER

Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.: 685544

openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur

voor **spoedgevallen tel.: 685917.**

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO

Het Dierenasiel is open van maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS

voor spoedgevallen gelieve te bellen: **614000 (Veterinaire Dienst)** voor de dienstdoende arts.

TOERISTENSCHEPEN

VRIJDAG
06.15 tot **maandag** 06.00 uur *Freewinds* (CUR).

ZATERDAG
09.00-19.00 uur *Amerikanis* (SJU).
08.00-17.00 uur *Ocean Breeze* (AUA).

MAANDAG
08.00-13.00 uur *Golden Odyssey* (ACA).
11.00-20.00 uur *Seawind Crown* (AUA).
08.00-13.00 uur *Windstar* (AUA).
12.00 tot **dinsdag**24.00 uur *Yorktown Clipper* (CUR).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONASTERIO 'MAMA DI DIOS' (Scherpenheuvel 3): maan. t/m zat.: 08.00 uur; zon.: 10.30 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.

(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
31 dec.: 23.00 uur New Years Eve, Rev. O.G. Haasnoot.
2 jan: 9.30 uur Covenant Renewal, Rev. O.G. Haasnoot.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
31 dec.: 7.00 uur oudejaarsdienst, ds H. Eggink.
2 jan: 9.30 uur H. Avondmaal, ds H. Eggink.
Emmakerk
(Rio Canario)
31 dec.: 19.30 uur oudejaarsdienst, ds P.v.d. Waal.
2 jan: 9.30 uur H. Avondmaal, ds P.v.d. Waal.

NOACH-KAPEL

EERSTE EN DERDE zaterdag om 19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA

zondag om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. (tel.: 681922).

AE (kanaal 73)

VRIJDAG
12.00 Police Story
13.00 City of Angels
14.00 Rockford Files
15.00 Movie: The Funhouse
17.00 Ellery Queen
18.00 Police Story
19.00 Rockford Files
19.30 In Search Of...
20.00 In Search Of...
21.00 New Year's Eve Comedy
24.00 Evening at the Improv
01.00 New Year's Eve Comedy
04.00 Evening at the Improv
05.00 To Be Announced

FLAMINGO TV (kanaal 11)

VRIJDAG
16.00 Morning Stretch
16.30 Cartoons
18.00 Euro TV
18.30 Pasquale's Kitchen Express
19.00 Maria Laria. Cara a Cara
20.00 CNN News
20.30 Ocurrió Así
21.30 CNN Showbizz
22.00 Euro TV
23.00 CNN News/Movie

LIFE (kanaal 91)

VRIJDAG
13.00 Frugal Gourmet
13.30 Born Lucky
14.00 Supermarket Sweep
14.30 Shop 'Til You Drop
15.00 Anything But Love
15.30 Tracey Ullman
16.00 Moonlighting
17.00 Movie: Poison Ivy
19.00 Supermarket Sweep

CINE (kanaal 83)

VRIJDAG
13.00 Movie: El Niño que Amo la Navidad
15.00 Movie: Yentl
17.30 Movie: Chitty Chitty Bang Bang
20.00 Movie: El Niño que Amo la Navidad
22.00 Movie: Amor por Locura
24.00 Movie: Dias de Trueno
02.00 Movie: Yentl
04.30 Movie: Sospecha Suicida

NBC (kanaal 85)

VRIJDAG
12.00 Jerry Springer
13.00 News
13.30 Noon Show
14.00 Days of Our Lives
15.00 Another World
16.00 Les Brown
17.00 Donahue
18.00 News
18.30 Inside Edition
19.00 News
20.00 NBC News
20.30 Journal
21.00 King Orange Jamboree Parade
22.00 Movie: Love can be Murder
24.00 News
24.35 Tonight Show With Jay Leno
01.35 Late Night
02.35 Rush Limbaugh
03.05 Mama's Family
03.35 Friday Night Videos
04.35 Movie

TBS (kanaal 89)

VRIJDAG
13.05 Movie: The Beastmaster
15.30 Movie: Masters of the Universe
17.30 Pro Stakes Golf Tournament
20.00 Gator Bowl
23.35 Animal
01.40 Movie: Losin' it
03.35 Movie: Hot Times at Montclair High
05.20 Movie: Lunch Wagon

ABC (kanaal 77)

VRIJDAG
12.00 Home
13.30 Loving
14.00 All My Children
15.00 One Life to Live
16.00 General Hospital
17.00 Oprah Winfrey
18.00 News
19.00 News
19.30 ABC News
20.00 Jeopardy!
20.30 Wheel
21.00 Family Matters
21.30 Meets World
22.00 Step by Step
22.30 Hangin'
23.00 20/20
24.00 News
24.35 Dick Clark's New Year's Rokin' Eve '94
01.05 Movie
02.05 To Be Announced
03.30 News
04.00 My Town
04.30 Branded

CBS (kanaal 75)

VRIJDAG
12.00 Price is Right
13.00 News
13.30 12.30 Report
14.00 Bold and the Beautiful
14.30 Golden Girls
15.00 To Be Announced
15.30 NFL Today
16.00 NFL Football
19.00 News
19.30 CBS News
20.00 Entertainment Tonight
20.30 Inside Edition
21.00 Diagnosis Murder
22.00 Good Advice
22.30 Bob
23.00 Picket Fences
24.00 News
24.30 Football Friday
01.00 Late Show With David Letterman
02.00 Entertainment Tonight
02.30 Roseanne
03.00 Football Friday
03.30 Movie
05.30 CNN Headline News

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)

VRIJDAG
17.00 Atardi Hubenil
17.15 Wonderstruck
18.30 Informe Deportivo (presentator Rein Persaud)
18.45 Nieuws in het Nederlands
18.57 Tempu pa Dios
19.00 Show di Job
20.00 Telenotisia
20.30 **Toespraak van Dhr Jandi Paula**
20.40 Net prome ku tiro
21.10 Sperando tiro

ZATERDAG
17.30 Telefiesta met tante Irma
18.57 Tempu pa Dios
19.00 Cocktail Turístiko (presentator Captain Sterling)
20.00 Telenotisia
20.30 New WKRP in Cincinnati
21.00 Musical
21.30 Estreno: **Till Murder do a part**
23.30 Sluiting.

ZONDAG
16.00 Sena di Señor
17.00 Sala di Konsierto
17.50 Di Bishita Ku.....
18.30 Musical
19.00 Tele-Suerte
20.00 Telenotisia
20.30 Trekking van La Ganga
20.40 Shete Dia
21.10 Cocktail Special
22.10 Special: Bird of the Beathles
24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden!)

FORTKERK

Zondag 2 januari 9.30 v.m.
eerste zondag van het jaar
viering van het heilig avondmaal.
Onderwerp: **"een bos bloemen naast je bed"**
Johannes 20: 28 en 29
voorganger: **ds H.J. Eggink.**

AMIGOE
Colofon

...GEVERIJ AMIGOE N.V.:
...foon centrale (10 lijnen): 672000
...erpenheuvel z/n of P.O.B. 577
...açao N.A.
... 440.000
...rek. nr.: 11-07-313
...-Amro
...rek. nr.: 674.825.10
...uro & Curiel's Bank N.V.

...ctie:
...: 674084
...rid de Maayer-Hollander
...ward News Holding
...la Rhodes (secretaresse)

...ofdredactie:
...: 674744
... Hendrikse hoofdredacteur/
...redacteur ÑAPA

...ige leden Redactie:
...n van Dongen, Hennie Harinck,
... Labadie, Marjo Nederlof,
...nia Pikero, Bart Paaman,
...ge Isselt (opmaak) en
... Wong (fotograaf)

...ERTENTIE-AFDELING
...: 674524
...tie: Viola Bernardus en
...y Naaldijk
...ame advertenties: Maandag t/m
...dag van 07.30-15.30 uur.
...advertenties voor de komende dag
...oeten 1 dag van tevoren vóór 15.30
...en zijn.

...ERLAND
...espondenten:
...a de Roo en Victor Hafkamp

...agentschappen: ANP en AFP
...menwerkingsovereenkomst met The
...ami Herald, De Haagsche Courant,
... Brabant Pers. Foto's: AFP

...UKKERIJ: Rotaprint N.V.

...TRIBUTIE (abonnementen):
...açao: Distrioo N.V. Tel: 370503,
...504, Fax: 370304

...se nummers 60 cent:
...onnementsprijs op alle eilanden van
... Nederlandse Antillen Naf 16,-, op
...ba Naf 17,-.

...ten Antillen (Nederland):
... 21,15 per maand (luchtpost) of
... 28,- per maand (zeepost); jaarlijks
...ruit te betalen.

A° 1993 **PUBLICATIEBLAD** **N° 125**

BESCHIKKING MET ALGEMENE WERKING van de 30ste december 1993 ter uitvoering van artikel 6 van de Landsverordening In- en Uitvoer (P.B. 1968, no. 42).

DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN;

In overweging genomen hebbende

dat het wenselijk is met spoed in verband met het belang van de volkshuishouding, in het bijzonder wat betreft het economisch belang, regels te geven ten aanzien van de invoer van zepen en wasmiddelen;

dat ingevolge artikel 6 van de Landsverordening In- en Uitvoer (P.B. 1968, no. 42) met het bestuurscollege van het eilandgebied Curaçao over het tot stand brengen van deze beschikking overeenstemming is bereikt;

HEEFT GOEDGEVONDEN:

Artikel 1

Ter zake van de invoer van de hierna vermelde goederen, welke worden ingevoerd in het eilandgebied Curaçao is een heffing, als bedoeld in artikel 5, onderdeel b, van de Landsverordening In- en Uitvoer 1968, no. 42), verschuldigd van 95,5%:

a. zeep, waaronder wordt verstaan een alkalisch zout (anorganisch of organisch) van een vetzuur en/of harszuur of van een mengsel van vetzuren (en/of harszuren) met tenminste acht koolstof atomen, met uitzondering van:
   1°. scheerzeep of scheercrème;
   2°. medicinale zeep, die geneeskrachtige substanties, zoals boorzuur, salicylzuur, zwavel en sulfonamiden, en dergelijke bevat;
   3°. harszeep, talkzeep en naftenaatzeep, die naast gewone zeep alkalische resinaten of alkalische naftenaten bevatten;
   4°. industriële zeep, die bereid is voor speciale industriële doeleinden;
b. als zeep te gebruiken tensio-aktieve produkten en bereidingen al dan niet zeep bevattend met uitzondering van tandreinigingsmiddelen, tandpasta, tandzeep;
c. wasmiddelen, waaronder wordt verstaan de bereidingen en hulpmiddelen voor het wassen, met uitzondering van industriële wasmiddelen, die bereid zijn voor speciale industriële doeleinden;
d. reinigingsprodukten, met uitzondering van industriële reinigingsprodukten, die bereid zijn voor speciale industriële doeleinden;
e. als wasmiddelen te gebruiken tensio-aktieve produkten en bereidingen;
f. bleekmiddelen.

Artikel 2

Van de heffing bepaald in artikel 1 zijn vrijgesteld:

a. goederen die in Aruba zijn vervaardigd, met een toegevoegde waarde van tenminste 25%;
b. goederen welke reizende personen voor hun persoonlijk gebruik medevoeren, voor zover de Minister van Financiën niet anders bepaalt;
c. de goederen, bedoeld in artikel 128 van de Algemene Verordening In-, Uit- en Doorvoer 1908 (P.B. 1949, no. 62);
d. goederen die vrijgesteld zijn van invoerrechten bij of krachtens de Landsverordening ter bevordering van grondontwikkeling (P.B. 1964, no. 77).

Artikel 3

1. De Minister van Financiën kan ontheffing verlenen van de in artikel 1 vastgestelde heffing indien blijkt dat de lokale produktie van de in artikel 1 genoemde produkten ontoereikend is ter bevrediging van de vraag in het eilandgebied Curaçao.
2. De Minister van Financiën kan ontheffing verlenen van de in artikel 1 vastgestelde heffing voor de invoer van zepen welke een luxe karakter dragen. De Minister van Financiën bepaalt hetgeen onder luxe karakter moet worden verstaan.
3. Het verzoek tot ontheffing dient schriftelijk te worden ingediend bij het Departement van Financiën in het eilandgebied Curaçao.

Artikel 4

Deze beschikking welke in het Publicatieblad zal worden opgenomen, treedt in werking met ingang van 1 januari 1994.

Artikel 5

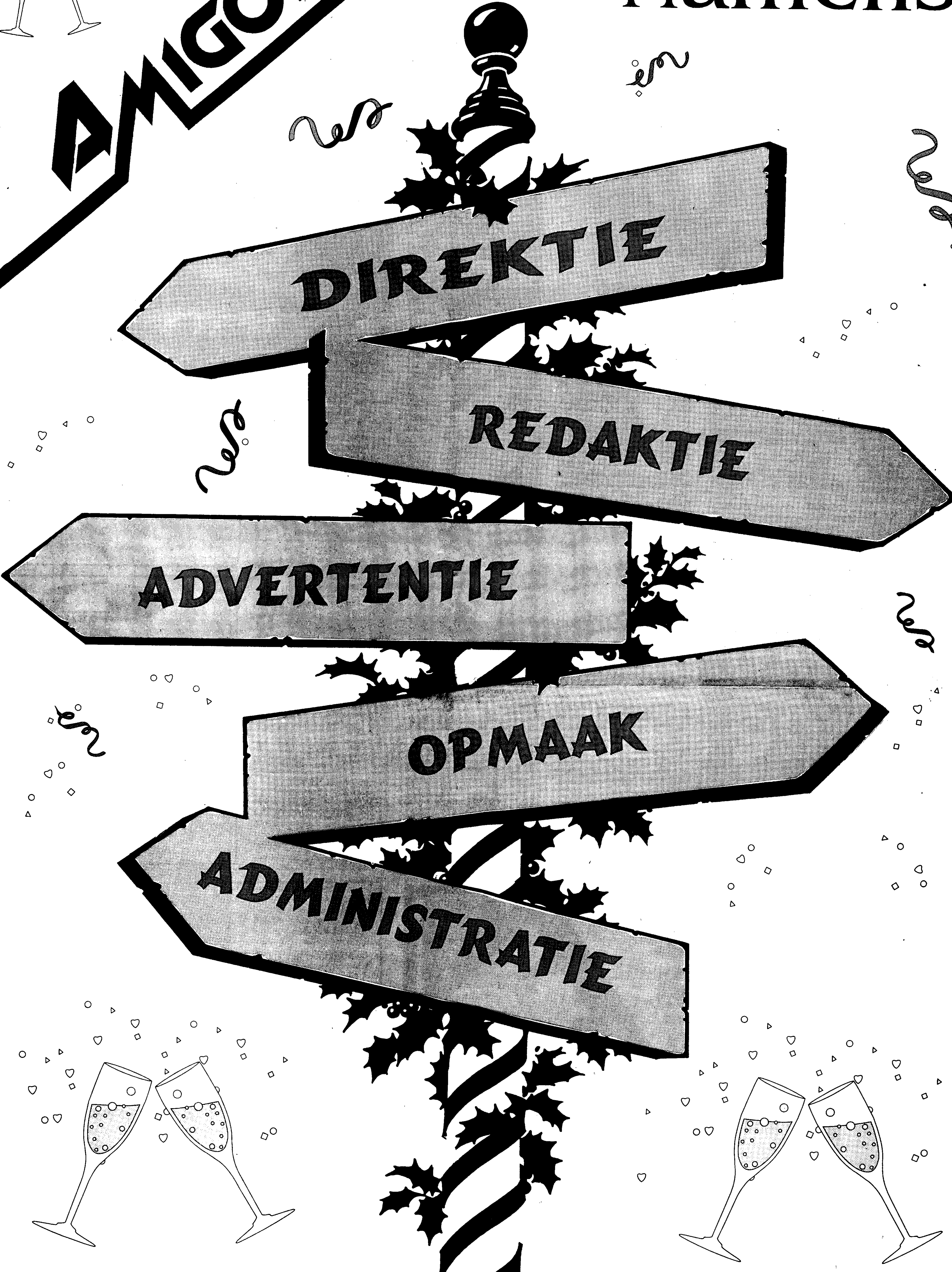
Deze beschikking kan worden aangehaald als: Beschikking heffing zepen en wasmiddelen 1994

Willemstad, 28 december 1993
De Staatssecretaris van Financiën,
I.V. PIKERIE

Uitgegeven de 28ste december 1993
De Minister van Algemene Zaken
A.F. PAULA

AMIGOE

Namens

Een voorspoedig, gelukkig, gezond en vredig 1994